

Załącznik do
Uchwały Nr XXV/165/08
Rady Gminy w Pozezdrzu
z dnia 27 października 2008r.

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY POZEZDRZE
na lata 2008-2015**

październik 2008

Spis treści

Zawartość

1. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII.....	4
1.1. Przesłanki i podstawy prawne opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	4
1.2. Ramy czasowe strategii.....	13
1.3. Podstawowe etapy budowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	13
1.4. Horyzont czasowy strategii.....	14
1.5. Osoby biorące udział w opracowaniu strategii	14
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	19
2.1. Podstawowe informacje o gminie.....	19
2.1.1. Położenie geograficzne	19
2.1.2. Demografia.....	20
2.1.3. Dominująca aktywność gospodarcza	23
2.1.4. Trendy gospodarczo-społeczne (prognozowanie)	25
2.2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy	26
2.2.1. Informacja o kompleksowej strategii rozwoju gminy.....	26
2.2.2. Podstawowe kierunki rozwoju zapisane w kompleksowej strategii rozwoju	26
2.2.3. Inne dokumenty strategiczne dotyczące gminy	29
2.3. System pomocy społecznej w gminie.....	30
2.3.1. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną w gminie Pozezdrze	30
2.3.2. Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie.....	35
2.3.3. Dotychczasowe formy pomocy i świadczeń.....	41
2.3.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi (grupy nieformalne, organizacje kościelne).....	43
2.4. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja	48
2.4.1. Analiza obszarów polityki społecznej.....	48
c) Edukacja i opieka nad dzieckiem	50
e) Rynek pracy i bezrobocie	56
2.4.2. Hierarchizacja problemów społecznych uznanych za dominujące.....	82
2.5. KAPITAŁ SPOŁECZNY GMINY	88
2.5.1. Inwentaryzacja mocnych stron gminy.	88
2.5.2. Pożądany poziom integracji społecznej w gminie Pozezdrze.....	90
3. KIERUNKI ROZWOJU GMINY.	92
3.1. Wizja 92	
3.1.1. Wizja rozwoju gminy w perspektywie czasowej (10-15 lat).....	92
3.2. CELE ⁹³	
3.2.1. Cele główne.....	93
3.2.2. Cele szczegółowe	94
3.3. Działania w zakresie osiągnięcia celów szczegółowych	96
3.4. Hierarchia celów rozwoju	108
4. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII	109

4.1. Koordynacja realizacji strategii	109
4.2. Sposób i częstotliwość dokonywania oceny stopnia realizacji strategii	109
4.3. Osoby dokonujące zmian w strategii	110
4.4. Wskaźniki monitorowania strategii	110
4.5. Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi.....	110
SPIS WYKRESÓW	112
SPIS TABEL	113

1. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie lub pozytywnie oraz wskazania kierunków rozwoju i integracji społeczności. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

1.1. Przesłanki i podstawy prawne opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „**Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006**”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem **Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM) - Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej**.

Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt. „**Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski**”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006 oraz założenia do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich.
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Pozezdrze

Narodowy Plan Rozwoju (NPR) na lata 2007-2013 jest kompleksowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Przygotowanie i realizacja NPR ma spowodować skuteczne włączenie Polski w kształtowanie Unii Europejskiej, której jednym z konstytucyjnych fundamentów jest zasada spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Obecność Polski w Unii Europejskiej stwarza naszemu krajowi ogromną szansę na zmniejszenie dystansu do najwyżej rozwiniętych społeczeństw.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 spaja wszystkie przedsięwzięcia o charakterze rozwojowym. Jest on koncepcją modernizacji polskiej gospodarki oraz propozycją takich zmian

instytucjonalnych, które umożliwią tę modernizację. Wstępny projekt Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 został przyjęty przez Radę Ministrów 11 stycznia 2005 r.

Misją NPR jest podjęcie i uruchomienie przedsięwzięć, które zapewnią wysoki wzrost gospodarczy, spowodują umocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz przyczynią się do wzrostu zatrudnienia przy zapewnieniu wyższego poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

W Narodowym Planie Rozwoju zawarto główne zasady sprzyjające realizacji podstawowych wartości. Są nimi:

- pomocniczość państwa, czyli umacnianie samorządności terytorialnej i budowa społeczeństwa obywatelskiego z zachowaniem autonomii i partnerstwa w relacjach między administracją państwową oraz strukturami samorządowymi i pozarządowymi
- uznanie wykształcenia, wiedzy, informacji i kultury za fundament społeczno-gospodarczego rozwoju
- polityka prorodzinna, która przyczynia się do wyższego poziomu dzietności, gwarantuje prawidłowy rozwój dzieci i promuje partnerski model rodziny
- ochrona rynku i konkurencji
- zapewnienie równego dostępu do sądów i ochrony konstytucyjnych praw
- dialog obywatelski i partnerstwo społeczne
- kształtowanie partnerskich relacji Polski z państwami demokratycznymi oraz jej uczestnictwo w globalnej polityce i gospodarce.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 formułuje trzy cele strategiczne:

1. Utrzymanie kraju na ścieżce wysokiego tempa wzrostu gospodarczego.

Polska gospodarka charakteryzuje się znaczącym potencjałem rozwojowym, ale też szeregiem strukturalnych zapóźnień i deficytów. Zagroženiem jest na przykład wysoki i szybko rosnący poziom zadłużenia państwa. Rozwiązywanie zasadniczych problemów gospodarczych i społecznych będzie możliwe jedynie pod warunkiem utrzymania wysokiego poziomu wzrostu gospodarczego.

2. Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia.

W 2004 r. polska gospodarka wyszła z okresu stagnacji i spowolnionego tempa wzrostu gospodarczego. Można przewidywać, że tempo wzrostu gospodarczego zbliży się do poziomu 6 procent. Właśnie teraz niezbędne staje się podejmowanie procedur i uruchamianie przedsięwzięć, które umocnią mikroekonomiczne fundamenty gospodarki oraz utrwalą tendencję wzrostową.

3. Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Transformacja ustrojowa w latach 1989-2004 wiązała się z występowaniem negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych. Wysokie bezrobocie, pogłębiające i poszerzające się ubóstwo, wykluczenie społeczne, dezintegracja społeczna, marginalizacja wielu wspólnot lokalnych i peryferyzacja niektórych regionów stanowią zagrożenie i przeszkodę w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz stają się źródłem konfliktów społecznych. Jednocześnie zjawiska te ograniczają potencjał rozwojowy gospodarki i możliwości awansu cywilizacyjnego. Stąd rozwój społeczno-gospodarczy musi respektować m.in. zasadę zrównoważonego rozwoju. Miarami realizacji tego celu będą: zróżnicowanie poziomu dochodów i rozwoju regionalnego oraz dostępność komunikacyjna do regionów peryferyjnych. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 jest kontynuacją obowiązującego obecnie Planu Rozwoju na lata 2004-2006.

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. **Narodowej Strategii Integracji Społecznej**. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europy w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno **Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej**, jak i **Wspólne Memorandum** są elementami realizacji **Strategii Lizbońskiej**, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich w marcu 2000 roku. Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia **Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy**, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w **Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej**.

Priorytety **Narodowej Strategii Integracji Społecznej** stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego są następujące:**

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy:**

- ograniczenie bezrobocia długookresowego
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia:**

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego

W zakresie realizacji **innych praw społecznych:**

zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością
zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych
rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami
zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną
realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne
zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście poniesienia określonych kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych

praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami.

W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

„Strategia Pomocy Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2015 roku” pozwala zaplanować działania województwa z zakresu polityki społecznej w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów

lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia, takie jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, to wyzwania nie tylko dla Warmii i Mazur, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy.

Rozwiązywanie problemów społecznych to nie tylko zadanie samorządu województwa. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych.

Województwo poprzez działalność Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców Warmii i Mazur. Program określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

Wizją wspomnianej Strategii jest: **pomoc społeczna regionu Warmii i Mazur podstawą bezpieczeństwa socjalnego i aktywności jego mieszkańców**. Natomiast głównym celem Strategii jest: **pomoc społeczna sprawnym i skutecznym elementem systemu wsparcia społecznego mieszkańców Warmii i Mazur**.

Osiągnięcie takiego stanu wymaga realizacji podstawowych założeń strategicznych, dotyczących sfery pomocy społecznej regionu, w tym:

- wypracowanie stabilnych podstaw i zasad współpracy administracji publicznej z partnerami społecznymi i innymi podmiotami lokalnego życia publicznego
- opracowanie lokalnych i wojewódzkich programów rozwiązywania najistotniejszych kwestii i problemów społecznych regionu przy szerokim udziale partnerów społecznych
- zmiany ustawowe w zakresie pomocy społecznej, m.in. w celu zmniejszenia rozbieżności między zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej a finansowymi możliwościami ich realizacji
- podnoszenie społecznej i zawodowej aktywności mieszkańców Warmii i Mazur
- zaspokajanie potrzeb socjalnych wszystkich mieszkańców regionu, ze szczególnym uwzględnieniem grup społecznych narażonych na zjawiska marginalizacji
- kształtowanie postaw tolerancji i zrozumienia wobec sytuacji marginalizowanych grup społecznych
- zmiany w mentalności mieszkańców Warmii i Mazur co do roli i zadań pomocy społecznej i kształtowanie świadomości w tej sferze.

Prace nad strategią pomocy społecznej rozpoczęto od zidentyfikowania głównych problemów regionu Warmii i Mazur w ujęciu pomocy społecznej, a następnie na tej podstawie określono 5 głównych obszarów strategii, które uznano za priorytetowe dla sfery pomocy

społecznej, tj. 1) kryzys rodziny, 2) marginalizacja grup społecznych, 3) długotrwałe bezrobocie, 4) wykorzystanie potencjału partnerów społecznych, 5) kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej. Są one współzależne, służą realizacji wizji i osiągnięciu celu głównego strategii pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Węgorzewskiego na lata 2003-2015, kolejny dokument strategiczny zakłada, że w powiecie zostanie zorganizowany sprawny system pomocy rodzinie i dziecku. Rozwinie się system skutecznego i systematycznego monitorowania problemów rodzin i dzieci oraz stworzone zostaną warunki do uruchomienia zintegrowanych działań, umożliwiających szybką i skuteczną pomoc w sytuacjach kryzysowych oraz przeciwdziałających zjawiskom marginalizacji. Ważnymi jego elementami będzie współpraca z organizacjami pozarządowymi i nieinstytucjonalne formy pomocy.

W dokumencie określono 5 głównych obszarów strategii. Są to:

Obszar 1

Kryzys rodziny

Cel strategiczny obszaru:

Prawidłowo funkcjonująca rodzina

Cele operacyjne:

1. Sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny i wspierania rodziny w kryzysie.
2. Odpowiedzialność naturalnej rodziny za los dziecka.
3. Sprawny system przeciwdziałania dysfunkcjom i patologiom społecznym.
4. Lepsze warunki materialno-bytowe rodzin.

Obszar 2

Zjawisko wykluczenia społecznego indywidualnego i grupowego

Cel strategiczny obszaru:

Profilaktyka i likwidowanie (lub co najmniej minimalizowanie) zjawiska wykluczenia społecznego

Cele operacyjne:

1. Ograniczenie zjawiska bezdomności.
2. Ograniczenie skali zjawisk patologicznych.
3. Większa aktywność grup zagrożonych.
4. Ograniczenie alienacji grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Obszar 3

Długotrwałe bezrobocie

Cel strategiczny obszaru:

Sprawny i skuteczny system przeciwdziałania i zapobiegania skutkom długotrwałego bezrobocia wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej

Cele operacyjne:

1. Wysoka skuteczność programów na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej długotrwałe bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej.
2. Zapobieganie zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną.
3. Zapobieganie degradacji społeczno-zawodowej długotrwałe bezrobotnych.
4. Zmniejszenie poziomu ubóstwa osób i rodzin.

Obszar 4

Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych

Cel strategiczny obszaru:

Efektywna współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań pomocy społecznej

Cele operacyjne:

1. Efektywność współpracy administracji publicznej z organizacjami w sferze pomocy społecznej.
2. Profesjonalizm w zakresie współpracy przy realizacji zadań pomocy społecznej.
3. Zlecenie przez samorząd zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym.

Obszar 5

Kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej

Cel strategiczny obszaru:

Świadomość roli i zadań pomocy społecznej

Cele operacyjne:

1. Pozytywne przykłady.
2. Prosta i pełna informacja o zadaniach pomocy społecznej.
3. Aktywność pracowników socjalnych w kształtowaniu świadomości o roli i zadaniach pomocy społecznej.

4. Zwiększenie liczby aktywnych liderów w środowisku lokalnym.
5. Zwiększenie aktywności podopiecznych w rozwiązywaniu własnych problemów.
6. Różnorodność form wsparcia.
7. Zmniejszenie zakresu finansowych świadczeń pomocy społecznej.

Wdrażanie Strategii opiera się na realizacji wzajemnie ze sobą powiązanych celów cząstkowych przez jednostki rządowe i samorządowe oraz wspieraniu ich przez organizacje społeczne.

Przyjęcie Strategii przez Radę Powiatu Węgorzewskiego nie kończy procesu doskonalenia i weryfikacji planowania i działań w sferze pomocy społecznej. Doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji zadań pozwolą na aktualizację jej założeń i działań.

1.2. Ramy czasowe strategii

Proces tworzenia strategii w Gminie Pozezdrze został rozpoczęty już w 2005r. Rezultatem tych prac była uchwalona w sierpniu 2005r. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pozezdrze na lata 2005-2010. W 2008 roku od marca ruszyły prace aktualizacyjne nad tym dokumentem, a we wrześniu, po naniesieniu aktualnych danych i poprawek przedłożona została opinii koordynatora regionalnego. Po uzyskaniu pozytywnej opinii rozpoczęto procedurę uchwalenia w/w aktualizacji. Okres realizacji aktualizowanej strategii przedłużono do 2015 r.

1.3. Podstawowe etapy budowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

W działaniach związanych z przygotowaniem strategii można wyodrębnić następujące etapy:

1. powołanie zespołu roboczego do spraw aktualizacji Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy na lata 2005-2010 (w załączniku zarządzenie Wójta Gminy Pozezdrze)
2. opracowanie ankiet i przeprowadzenie badań ankietowych wśród 147 respondentów
3. opracowanie wyników badań
4. przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów szkoleniowych dotyczących opracowywania strategii, konsultacje zespołu (Tabela 1).
5. aktualizacja strategii poprzez naniesienia danych ankietowych

6. przedłożenie do opinii koordynatora regionalnego

7. uchwalenie strategii przez Radę Gminy

Tabela 1 Warsztaty pracy nad Gminną Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych

WARSZTAT A	WARSZTAT B	WARSZTAT C	Wynik końcowy
Diagnoza sytuacji społecznej w gminie	Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w gminie	Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o partycypację społeczną i zasady rozwoju społecznego	Powstaje dokument GSRPS oraz Plan realizacyjny
-Analiza sytuacji społecznej w gminie w oparciu o dane statystyczne oraz opinie środowisk społecznych i przedstawicieli instytucji społecznych -Analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych -Dotychczasowa współpraca instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej	-Identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w gminie -Analiza przyczyn zjawisk społecznych, wzajemnych korelacji -Określanie zasobów społecznych gminy -Badanie potrzeb społecznych oraz zakresu ich zaspokojenia - Ocena poziomu integracji społecznej	-Analiza zasad rozwoju społecznego -Formułowanie wizji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju gminy -Formułowanie celów strategicznych -Określenie celów oraz kierunków działań w gminie -Określanie sposobu zarządzania realizacją strategii	-Określenie działań zespołu wdrożeniowego -Ustalenie zasad monitoringu -Opracowanie procedur ewaluacji -Upowszechnienie wyników działań
Realizatorzy			
-Zespół Roboczy i inne podmioty posiadające potrzebne dane i informacje	-Zespół Liderów -Zespół Roboczy -Koordynator Regionalny	-Zespół Liderów -Zespół Roboczy -Moderator	-Zespół Roboczy - Zespół Liderów

1.4. Horyzont czasowy strategii

Od dnia 28 listopada 2005r. Uchwałą Rady Gminy Nr XXXVI/182/05 obowiązuje Gminna Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pozezdrze. Czas obowiązywania nowej, obecnie aktualizowanej strategii rozpocznie się po uchyleniu w/w dokumentu i uchwaleniu nowej strategii, a zakończy się w 2015 roku.

1.5. Osoby biorące udział w opracowaniu strategii

W celu przygotowania Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy powołano dwa zespoły:

- Zespół Roboczy powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Pozezdrze Nr 11/08 z dnia

31.03.2008

- Zespół Liderów społeczności lokalnej (Tabela 2)

Zespół Roboczy w składzie:

1. Krystyna Piotrowska - Koordynator zespołu, Sekretarz Gminy
2. Elżbieta Pilewicz-Kawa - asystent Koordynatora, Kierownik GOPS-osoba odpowiedzialna za gromadzenie i opracowywanie stosownych zapisów w aktualizacji Strategii
3. Krystyna Bogdanowicz - członek, pracownik GOPS
4. Ewa Tobolewska - członek
5. Leszek Gołębiowski - członek, po Dyrektora GOK
6. Alicja Wojtków- członek, Prezes Uczniowskiego Klub Sportowego w Pozezdrzu

mający za zadanie przygotować projekt Uchwały Rady Gminy w sprawie aktualizacji GSiIRPS, a w szczególności:

- opracowanie harmonogramu działań Zespołu
- ustalenie podmiotów - instytucji, organizacji, reprezentantów środowisk uczestniczących w aktualizacji Strategii
- zbieranie danych z jednostek samorządowych gminy niezbędnych do aktualizacji życia społecznego w gminie
- dokonanie analizy danych, o których mowa w pkt. 3 w celu diagnozy stanu obowiązującego, jak również analizy pewnych tendencji obserwowanych na przestrzeni dłuższego okresu czasu.
- sporządzanie prognoz zjawisk społecznych charakterystycznych dla gminy,
- podjęcie działań promocyjnych, a w szczególności ustne przekazywanie oraz opracowywanie materiałów pisemnych informujących społeczność gminy o planowanych działaniach społecznych.

Zespół liderów to reprezentanci wszystkich środowisk zróżnicowanych pod względem społecznym, problemowym, geograficznym, tj. środowisko biznesu, rolnictwa, organizacji pozarządowych i samorządowych oraz grup nieformalnych. Liderzy posiadają doświadczenie i wiedzę w następujących obszarach społecznych:

- sytuacja rodzin wielodzietnych
- sytuacja organizacji pozarządowych
- sytuacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin
- sytuacja dzieci i młodzieży szkolnej
- sytuacja mieszkaniowa
- sytuacja osób samotnie wychowujących dzieci
- sytuacja osób starszych i ich rodzin
- sytuacja osób długotrwale chorych i ich rodzin
- sytuacja osób z problemem przemocy i ich rodzin

- sytuacja osób z problemem alkoholowym i ich rodzin
- problematyka uzależnień od środków psychoaktywnych (w tym narkotyków)
- sytuacja materialna rodzin

Zespół liderów społecznych rozdał i zebrał ankiety badawcze oraz współanalizował dane.

Tabela 2 Liderzy społeczni

Nazwisko i imię	Miejsce pracy/rodzaj prowadzonej działalności	Sektor						Obszar doświadczeń (można zaznaczyć więcej niż jedno)											
		Samorząd terytorialny	Sołectwo	Organizacja pozarządowa/kościelna	Grupa nieformalna	Biznes	Inna-jaka?	Sytuacja rodzin wielodzietnych	Sytuacja organizacji pozarządowych	Sytuacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Sytuacja dzieci i młodzieży szkolnej	Sytuacja mieszkaniowa	Sytuacja osób samotnie wychowujących dzieci	Sytuacja osób starszych i ich rodzin	Sytuacja osób długotrwale chorych i ich rodzin	Sytuacja osób z problemem alkoholowym i ich rodzin	Sytuacja osób z problemem przemocy i ich rodzin	Problematyka uzależnień od środków psychoaktywnych	Sytuacja materialna rodzin
Melnik Elżbieta	Działalność agroturystyczna przedstawicielka Rady Rodziców					X				X									
Dadura Małgorzata	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Pozezdrzu	X		X				X		X			X						
Fronckiewicz Bronisław	Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej	X								X			X						
Dwilewicz Barbara	Zespół Parafialny Caritas			X			X		X			X		X					X
Piotrowski Piotr	Ochotnicza Straż Pożarna w Pozezdrzu			X															X
Półkośnik Halina	Organizacja pozarządowa „Dziewczyny znad Sapiny”			X								X							X
Wasiak Bronisław	Radny, sołtys wsi Radziszewo		X				X					X		X					X

Kaczorowski Marian	Radny, rolnik						x					x							
Brzozowski Zdzisław	Organizacja Pozarządowa- Uczniowski Klub Sportowy			x								x							x
Melnik Jarosław	Radny, Przedsiębiorca					x													x
Kupniewska Małgorzata	Nauczyciel, opiekun	x										x							x
Kochan Krystyna	Pielegniarka. Szkoła/NZOZ	x										x			x				
Podpirka Patrycja	Młodzieżowa Rada Gminy					x						x							
Zajnowska Anna	Przedstawiciel rodzin osób niepełnosprawnych				x					x									
Piotrowska Krystyna	Sekretarz Gminy Pozezdrze, koordynator PPWOW	x										x							
Bogdanowicz Krystyna	Pracownik socjalny GOPS, członek GKRPA	x						x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gołębiewski Leszek	Dyrektor Gminnego Domu Kultury	x									x			x					x
Topolewska Ewa	Członek koordynator GKRPA	x													x				
Andrzejczyk Marta	Księgowa, promocja gminy	x								x	x								
Pilewicz-Kawa Elżbieta	Kierownik GOPS	x						x			x	x	x	x	x	x	x	x	x

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1 Podstawowe informacje o gminie

2.1.1. Położenie geograficzne

Gmina Pozezdrze położona jest w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich w połowie drogi między Giżyckiem a Węgorzewem. Pod względem administracyjnym gmina położona jest w powiecie węgorzewskim w województwie warmińsko-mazurskim. Gmina zajmuje obszar 17.730 ha, z czego ponad połowę stanowią jeziora (18 jezior I i II klasy czystości) oraz lasy. Od strony wschodniej gmina graniczy z kompleksem leśnym Puszczy Boreckiej. Przez środek gminy przepływa rzeka Sapina, atrakcyjny szlak turystyki kajakowej, który prowadzi przez jeziora: Kruklin, Gołdapiwo, Wilkus, Pozezdrze, Stręgiel do jeziora Świącajty i dalej do jeziora Mamry. Godne polecenia są również liczne trasy rowerowe biegnące urokliwymi lasami. Gmina, dzięki zasobności w jeziora, oferuje turystom zróżnicowane w cenie noclegi, wypoczynek na świeżym powietrzu oraz możliwość plażowania. Położenie gminy Pozezdrze, jej warunki przyrodniczo-krajobrazowe tworzą idealne warunki do rozwoju turystyki, zarówno indywidualnej, jak i grupowej.

Strukturę administracyjną gminy tworzą sołectwa: Pozezdrze, Kolonia Pozezdrze, Wyłudy, Harsz, Jakunówko, Kutry, Stręgielek, Krzywińskie, Przerwanki, Przytuły, Piłaki Wielkie, Pieczarki, Gębalka i Radziszewo. Największą miejscowością gminy jest wieś Pozezdrze, która liczy 1.234 mieszkańców. Gmina jest w 95% zwodociągowana. Posiada własną oczyszczalnię ścieków, kanalizację oraz gaz ziemny. Niemal wszystkie miejscowości podłączone są do cyfrowej centrali telefonicznej.

Gmina Pozezdrze początkiem swego istnienia sięga I połowy XVI wieku, gdy napływała tu ludność z Mazowsza. Na zwiedzających czekają tu cenne zabytki, m.in. kościół rzymskokatolicki św. Stanisława Kostki z 1891 roku, kościół gotycki w Kutach p. w. NMP Matki Kościoła z XVI wieku, kaplica ewangelicko-augsburska oraz cmentarze wojenne. Atrakcją są również bunkry z czasów II wojny światowej, w tym m.in. dawna kwatera Himmlera, a także zabytkowy dworek w Harszu i Okowiznie. Gmina posiada tereny wpisane do centralnego rejestru terenów uzdrowiskowych Polski, na których ze względu na lecznicze walory powietrza planowane jest utworzenie sanatorium. Większość obszaru gminy objęta jest strefą chronionego krajobrazu. O atrakcyjności krajobrazu i wyjątkowości jego elementów przyrodniczych świadczy także fakt utworzenia na terenie gminy krajobrazowo-leśnego rezerwatu przyrody Piłackie Wzgórza, który zajmuje obszar 277,17 ha.

Na terenie gminy znajduje się 130 prywatnych podmiotów gospodarczych oraz

3 publiczne. Są tu 2 szkoły podstawowe z 357 uczniami oraz 1 szkoła gimnazjalna, do której uczęszcza 163 uczniów. Mieszkańcy znajdują opiekę medyczną w 3 gabinetach prywatnych.

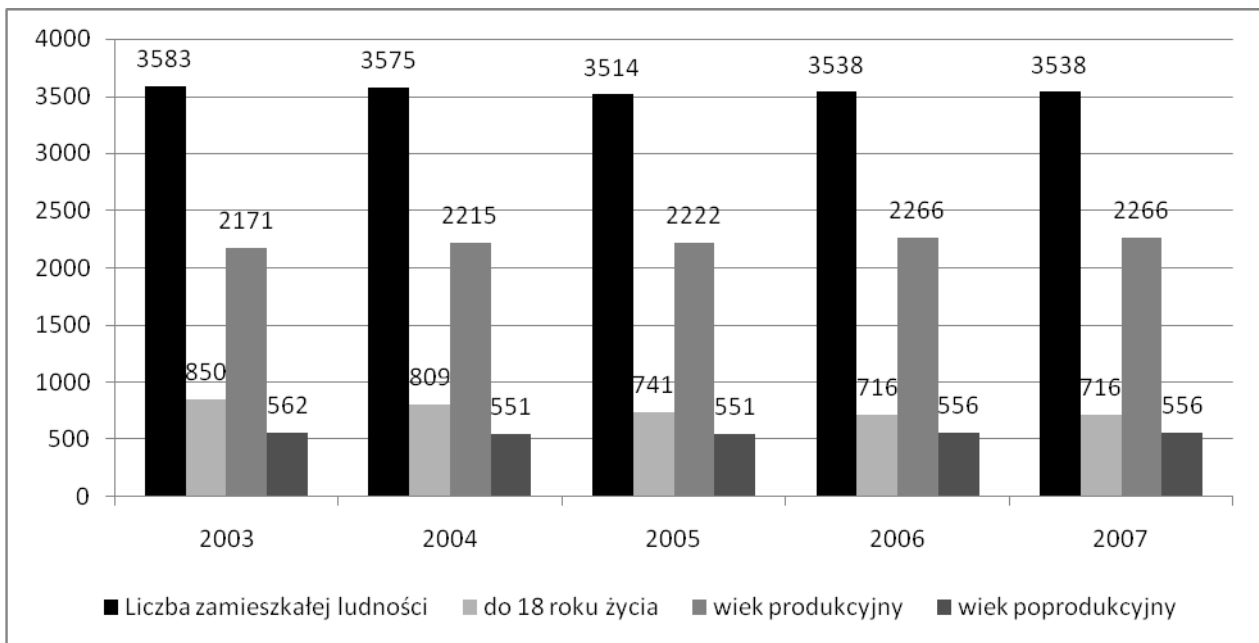
2.1.2. Demografia

W gminie mieszka łącznie 3.538 osób, z czego: w wieku przedprodukcyjnym, a więc dzieci i młodzież - 716 mieszkańców (20,24%), w wieku produkcyjnym – 2.266 (64,05%) osób, natomiast w wieku poprodukcyjnym, czyli emeryci i renciści, to 556 (15,72%) osób (patrz tabela i wykres poniżej). Należy pamiętać, że znaczna ilość osób w wieku produkcyjnym będzie wkrótce zasilala szeregi osób wieku emerytalnego, co wraz ze zmniejszającą się dzietnością rodzin i wydłużającym się średnim wiekiem życia będzie powodowało starzenie się lokalnej społeczności.

Tabela 3 Ludność w gminie Pozezdrze

Rodzaj	2003	2004	2005	2006	2007	2010	2015	2020	2030
Liczba zamieszkałej ludności	3583	3575	3514	3538	3538				
- do 18 roku życia	850	809	741	716	716				
- wiek produkcyjny	2171	2215	2222	2266	2266				
- wiek poprodukcyjny	562	551	551	556	556				
Ruch naturalny									
- małżeństwa	17	22	12	13	b.d.				
- urodzenia żywe	27	41	23	33					
- zgony	36	43	36	33					
Migracje ludności					b.d.				
- napływ	29	58	26	33					
- odpływ	60	64	35	43					
Gęstość zaludnienia	20,24	20,19	19,85	19,99	19,95				
Prognoza ludności dla powiatu węgorzewskiego*				11 747		11 464	11 185	10 884	10 310
Prognoza ludności dla gminy Pozezdrze (na podstawie prognozy dla powiatu węgorzewskiego)				3 538		3 453	3 369	3 278	3 105

* źródło: prognoza demograficzna na lata 2003-2030, GUS Warszawa 2004

Wykres 1 Ludność w gminie Pozezdrze

Z powyższych danych wynika, że maleje przyrost naturalny. Od 2003 do 2006r. liczba ludności spadła o 45 osób. Zmniejszyła się liczba małżeństw i urodzeń. Więcej ludności migruje do innych miast lub krajów niż napływa, co niewątpliwie wiąże się z rynkiem pracy. Prognozy ludności obrazują niepokojące zjawisko. Do 2030 roku zmniejszy się liczba mieszkańców o 1437 osób. Są to dane dla powiatu węgorzewskiego, ale biorąc pod uwagę ogólne dane demograficzne można przypuszczać, że odnoszą się też do gminy Pozezdrze.

Wykształcenie mieszkańców gminy Pozezdrze jest różnorodne. Jak pokazuje Tabela 4 na terenie gminy zamieszkują osoby bez żadnego wykształcenia, z wykształceniem zawodowym, jak i wyższym. Najwięcej osób jest z wykształceniem podstawowym, a najmniej z policealnym. Dość liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem zawodowym.

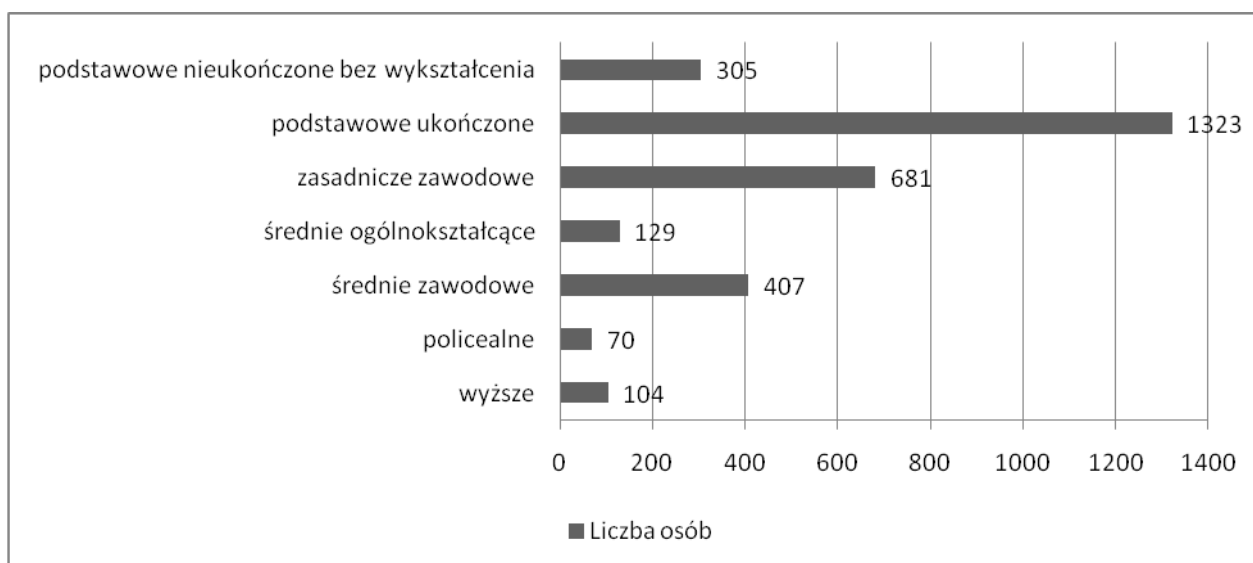
W latach, w których przeprowadzano badania funkcjonował system szkolnictwa, gdzie obowiązywała ośmioklasowa szkoła podstawowa i popularne były Szkoły Zawodowe. Osoby kończące szkoły zawodowe z wyuczoną profesją miały problemy z zatrudnieniem z uwagi na bardzo ograniczony rynek pracy. W latach 2002-2005 odnotowano największą liczbę bezrobotnych (Tabela 5).

Reforma szkolnictwa spowodowała ugruntowanie kształcenia ogólnego kosztem technicznego, co w rezultacie powiększyło grono osób z wyższym i średnim wykształceniem. Natomiast przygotowaniem zawodowym zajęły się Urzędy Pracy organizujące krótkie kursy szkoleniowe. Obecny rynek pracy w gminie Pozezdrze potrzebuje osób technicznie wykształconych ukierunkowanych na poszczególne zawody (szczególnie związanych z budownictwem). Poniższe dane obrazują ogólnie niski poziom wykształcenia, jednak zadowalające są dane obrazujące spadek bezrobocia na terenie gminy.

Tabela 4 Wykształcenie w gminie Pozezdrze

Wyszczególnienie	Liczba osób
wyższe	104
policealne	70
średnie zawodowe	407
średnie ogólnokształcące	129
zasadnicze zawodowe	681
podstawowe ukończone	1323
podstawowe nieukończone bez wykształcenia	305

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002r.

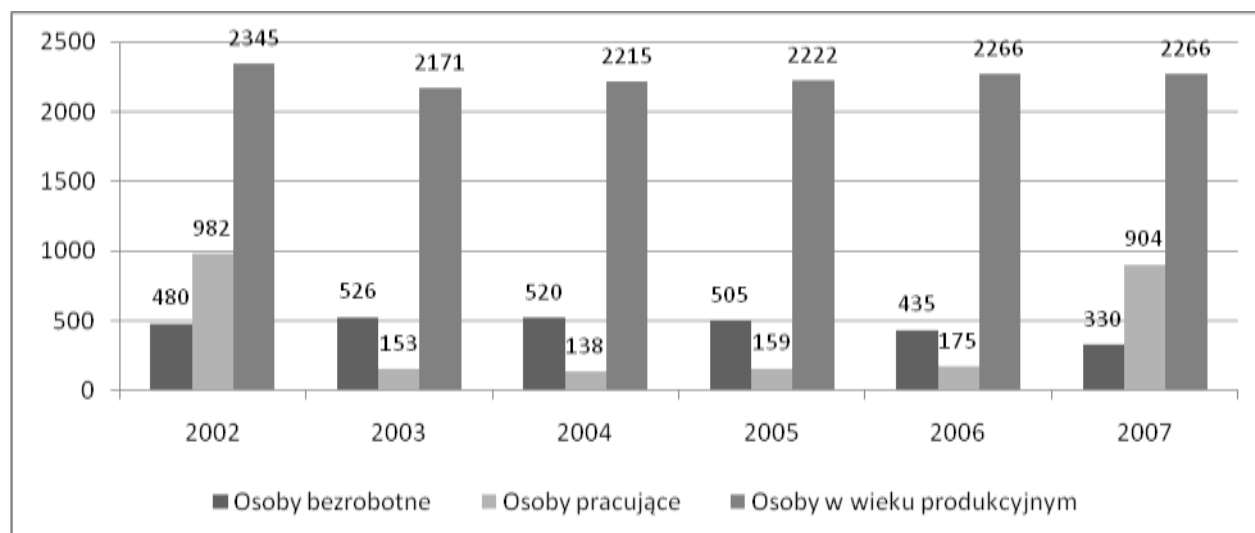
Wykres 2 Wykształcenie w gminie Pozezdrze w 2002r.

Najwięcej bezrobotnych było zarejestrowanych w latach 2003-2005, jednak od 2006 nastąpił spadek bezrobocia. Porównywalnie w tych latach odnotowano najmniej osób pracujących. W 2007 roku nastąpił znaczący wzrost tej grupy i spadek bezrobocia o 105 osób. Można przypuszczać, że wiele osób wyjechało do pracy za granicę, ale nie należy umniejszać rozwoju polskiego rynku pracy i mechanizmów aktywizacji zawodowej. W latach 2006-2007 zarejestrowano taką samą ilość osób w wieku produkcyjnym, nie odbiegają one znacząco od pozostałych lat i stanowią dużą grupę do ogółu mieszkańców gminy Pozezdrze (3538 osób).

Tabela 5 Status zawodowy

Status zawodowy	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osoby bezrobotne	480	526	520	505	435	330
Osoby pracujące	982*	153	138	159	175	904*
Osoby w wieku produkcyjnym	2345	2171	2215	2222	2266	2266

*osoby pracujące, w tym w rolnictwie

Wykres 3 Status zawodowy mieszkańców gminy Pozezdrze

2.1.3. Dominująca aktywność gospodarcza

Rozwój gospodarczy określonego obszaru powiązany jest ściśle z jego położeniem geograficznym. Gmina Pozezdrze znajduje się w północno-wschodniej części Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Teren gminy odznacza się wysokimi walorami przyrodniczymi, co pozostaje w związku z urozmaiconą rzeźbą terenu, istotnym zróżnicowaniem siedlisk, bogactwem jezior, rzek, strumieni, interesującą i bogatą w gatunki fauną i florą oraz zróżnicowaną szatą roślinną.

Dotychczasowy rozwój gminy oparty jest o następujące funkcje gospodarcze: rolnictwo, turystyka, przemysł i leśnictwo. Większość urządzeń usługowych skoncentrowana jest na ośrodku gminy-wsi Pozezdrze, która pełni następujące funkcje:

- lokalne centrum obsługi ludności,
- miejsce lokalizacji zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego i urządzeń obsługi rolnictwa,
- miejsce koncentracji usług turystycznych

Okolo $\frac{3}{4}$ powierzchni gminy objętych jest obszarami chronionego krajobrazu. Teren gminy jest

dość słabo rozpoznawany pod względem występowania surowców mineralnych, a więc przemysł wydobywczy nie rozwija się.

Z uwagi na powyższe i dane zawarte w tabeli 6 na terenie gminy Pozezdrze w latach 2003-2006 najbardziej dominuje handel i naprawa pojazdów oraz rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo.

Rozwój handlu jest związany z umacnianiem się społeczeństwa konsumpcyjnego, wzrostu turystyki. Na terenie gminy Pozezdrze są to przeważnie małe sklepy i minimarkety. Od 2003r. nie odnotowano wzrostu podmiotów gospodarczych w tym zakresie, utrzymuje się on mniej więcej na tym samym poziomie.

W zakresie rolnictwa Gminny Referat ds. wymiaru i księgowości podatkowej podaje szczegółowe dane dotyczące podmiotów zarejestrowanych w obszarze rolnictwa. Liczba gospodarstw rolnych od 2003r. wzrasta: w 2003r. było zarejestrowanych 698 gospodarstw rolnych, w 2004- 730, w 2005- 746, w 2006-749, 2007-762. W opinii referatu nie wiąże się to z rozwojem rolnictwa, tylko z tendencją rozdrabniania gospodarstw. Wynika z tego, że pomimo sprzyjających geograficznie warunków do rozwoju rolnictwa, ta dziedzina nie jest dominująca. Być może spowodowane jest to wejściem Polski do Unii Europejskiej i związanych z tym wysokich wymaganiach dotyczących prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Dane tabelaryczne pokazują istotną rzecz, a mianowicie wskazują, że pomimo sprzyjających warunków turystycznych na terenie gminy Pozezdrze w latach 2003-2006r. zarejestrowano spadek podmiotów świadczących usługi kwaterunkowo-gastronomiczne. Jednak dane z 2008r. (stan na 08.05.2008r) pokazują, że gospodarstw agroturystycznych na terenie gminy jest 21. Wynika z tego, że ta dziedzina rozwinęła się bardzo prężnie, wielu byłych rolników decyduje się przekształcać swoje gospodarstwa usytuowane na malowniczych terenach w miejsca kwaterunkowe, bo to się opłaca.

Tabela pokazuje również znaczny wzrost usług administracyjnych i wspierających (wynajem i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i wodnego, maszyn rolniczych i budowlanych). Wiąże się to z rozwojem turystyki i budownictwa.

Na terenie gminy Pozezdrze znacznie przeważa sektor prywatny nad publicznym. Jest to znamienne dla gospodarki wolnorynkowej.

Tabela 6 Wyszczególnienie działalności gospodarczych na terenie gminy Pozezdrze

Rodzaj działalności	2003	2004	2005	2006	2007
Handel, naprawa pojazdów	31	30	31	32	b.d
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	24	22	24	22	b.d
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	14	16	15	b.d
Administacja publiczna	9	9	10	16	b.d

Usługi administrowania i działalność wspierająca	12	10	11	12	b.d
Budownictwo	9	6	8	11	b.d
Działalność wytwórcza	9	6	6	9	b.d
Transport i gospodarka magazynowa	10	9	10	7	b.d
Obsługa rynku nieruchomości	5	5	5	5	
Informacja i komunikacja	2	2	2	3	b.d
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3	3	2	1	b.d
Ogółem wszystkich działalności	125	121	129	137	b.d
W tym :					
Sektor publiczny ¹	9	11	11	11	b.d
Sektor prywatny ¹	116	110	118	126	b.d.

*Dane źródłowe: Bank Danych Regionalnych, GUS

2.1.4. Trendy gospodarczo-społeczne (prognozowanie)

Dane demograficzno-gospodarcze wyznaczają następujące trendy społeczno-gospodarcze:

- 1) Maleje przyrost naturalny ludności, z roku na rok ubywa mieszkańców gminy Pozezdrze, a do 2030 prognoza dla powiatu węgorszewskiego wskazuje na to, że zmniejszy się o 1437 osób. Problem starzenia się społeczeństwa jest globalny i nie dotyczy tylko gminy Pozezdrze.
- 2) Na terenie gminy jest coraz więcej osób pracujących, a mniej bezrobotnych, co jest pozytywnym sygnałem dla poprawy warunków socjalno-bytowych mieszkańców
- 3) W gminie dominuje handel i rolnictwo, ostatnio agroturystyka i budownictwo, co wpływa pozytywnie na politykę podatkową i rozwój rynku pracy. Teren coraz bardziej jest estetycznie zagospodarowany, mieszkańcy podejmują działania w kierunku poprawienia wyglądu swoich domów, mieszkań i gospodarstw, a tym samym warunków bytowych.

Ogólnie można stwierdzić na obecnym etapie tendencje rozwojowe gminy Pozezdrze szczególnie w niektórych dziedzinach. Jako region przyrodniczy nie może być rozwojowy pod względem przemysłu.

Polityka państwa i sytuacja gospodarcza kraju nie jest optymistyczna. Stopa bezrobocia spadła i są ogólnie tendencje rozwojowe ale w zakresie prowadzenia własnych działalności gospodarczych polityka nie jest jednoznacznie uregulowana i korzystna. Może to zmniejszyć szanse na wzrost firm i zatrudnienie. Ceny surowców budowlanych wciąż się wahają co może grozić zastojem w budowlance, ludzi nie będzie stać na remonty i rozpoczęcie budowy. Obecna cena

benzyny jest bardzo wysoka, co zwiększy koszty dojazdów. Płace są wciąż za małe w porównaniu do innych krajów unijnych, a ceny artykułów i niektórych usług wyższe. Wszystko to może powiększyć przepaść między bogatszą, a biedniejszą częścią społeczeństwa.

2.2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy

2.2.1. Informacja o kompleksowej strategii rozwoju gminy

Gmina Pozezdrze nie ma strategii rozwoju gminy o kompleksowym działaniu. Jedynym dokumentem w tym zakresie jest obowiązujący Plan Rozwoju Lokalnego Gminy na lata 2004-2006, uchwalony Uchwałą Nr XIX/102/04 21 czerwca 2004r. przez Radę Gminy w Pozezdrzu. Dokument zakłada realizację zadań w priorytecie 3 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i jest komplementarny z Programem Rozwoju Powiatu Węgorzewo, woj. warmińsko-mazurskiego a także Narodowym Planem Rozwoju. Dokument zgodny jest z Ustawą o Samorządzie Gminnym i Ustawą o Samorządzie Powiatowym oraz „II Polityką Ekologiczną Państwa”. Plan rozwoju gminy uwzględnia plany finansowe zamierzonych zadań do 2013 i ocenianie dwa razy w roku efektywności zrealizowanych zamierzeń.

2.2.2. Podstawowe kierunki rozwoju zapisane w kompleksowej strategii rozwoju

Plan Rozwoju Gminy identyfikuje następujące problemy gminy:

1. brak aktywizacji grup narażonych na marginalizację lub pozostających na peryferiach życia społeczno-ekonomicznego
2. dyskryminacja kobiet na rynku pracy
3. bariery architektoniczne i komunikacyjne dla osób niepełnosprawnych i starszych
4. starzejące się społeczeństwo
5. niedoinwestowany system oświaty
6. niewystarczający system zabezpieczenia zdrowotnego
7. niski poziom wykształcenia mieszkańców
8. niski poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy
9. słabo rozwinięta ochrona środowiska
10. niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców w porównaniu do potrzeb rynku pracy
11. brak aktywności społecznej mieszkańców

12. duże bezrobocie.

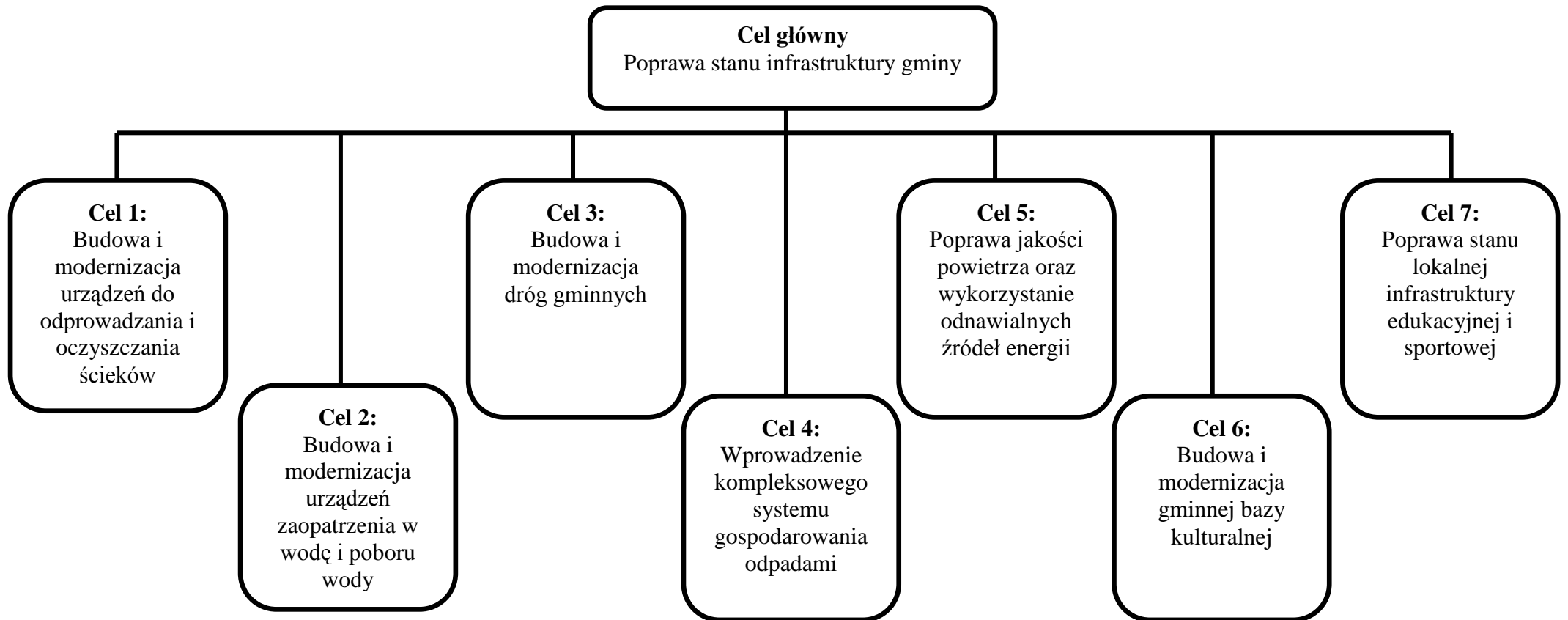
Zadania zmierzające do niwelowania problemów w gminie to m.in.:

- poprawa stanu środowiska kulturowego
- poprawa warunków i jakości życia mieszkańców gminy, w tym zmiany w strukturze zamieszkania.

Realizacja powyższych zadań zmierza w kierunku poprawy zagospodarowania gminy w infrastrukturę społeczną i realizacji głównych celów strategicznych.

Poniżej zamieszczony jest schemat głównych celów strategicznych Planu Rozwoju Gminy na lata 2004-2006 i następne.

Schemat nr 1: Cele zapisane w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Pozezdrze na lata 2004-2006 w ramach poddziałania 3.5.1.

2.2.3. Inne dokumenty strategiczne dotyczące gminy

1. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy na rok 2008.
2. Roczny Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na terenie Gminy Pozezdrze na rok 2008.
3. System profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną gminy Pozezdrze na lata 2007-2013.
4. Plan Obrony Cywilnej.
5. Plan działania w ramach Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich na lata 2008-2009 zatwierdzony dnia 08.04.2008 przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.
6. Wojewódzki Program Polityki Prorodzinnej na lata 2008-2011.
7. Zintegrowany Program Rozwoju Powiatu Węgorzewskiego na lata 2007-2015.
8. Powiatowy Program Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2007-2010.
9. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Węgorzewskiego.
10. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego woj. Warmińsko-Mazurskiego.
11. Strategia Polityki Społecznej woj. Warmińsko-Mazurskiego do roku 2015.
12. Strategia Rozwoju Edukacji w woj. Warmińsko-Mazurskim do roku 2015.
13. Strategia Rozwoju Turystyki w woj. Warmińsko-Mazurskim do roku 2015.
14. Strategia Rozwoju Kultury w woj. Warmińsko-Mazurskim.

2.3. System pomocy społecznej w gminie

2.3.1. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną w gminie Pozezdrze

Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2.1). Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. (art. 3.1).

Za koordynację oraz realizację części zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej,
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych),
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym,
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Pozostałe instytucje działające w zakresie pomocy społecznej znajdują się w Powiecie Węgorzewskim. Tabela 7 przedstawia instytucje pomocowe w tym zakresie.

Tabela 7 Inne instytucje zajmujące się pomocą społeczną działające na terenie gminy i powiatu

Rodzaj instytucji	Nazwa instytucji	adres	Rodzaj działań
Organizacje społeczne, rządowe o zasięgu powiatowym i gminnym	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Gen. J. Bema 16A, 11-600 Węgorzewo	<ul style="list-style-type: none"> · organizowanie i zapewnianie usług o określonym standardzie w domach pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz kierowanie osób ubiegających się o przyjęcie do domu pomocy społecznej [DPS], · opracowywanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, · udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach, · prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej, · prowadzenie i finansowanie ośrodków wsparcia, · pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznawanie świadczeń pieniężnych osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, zakłady dla nieletnich i rodziny zastępcze, · organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, · organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci i pomoc na kontynuowanie nauki. <p>Ponadto PCPR realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych i są to :</p>
	Powiatowy Dom Samopomocy	ul. Gen. J. Bema 16A, 11-600 Węgorzewo	<p>Zapobieganie społecznej izolacji osób z zaburzeniami psychicznymi</p> <ul style="list-style-type: none"> -podnoszenie umiejętności w zakresie samodzielnego funkcjonowania w życiu społecznym i rodzinnym: -aktywizacja do podejmowanej

			<p>ról i zadań umożliwiających funkcjonowanie w życiu</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie wsparcia w trudnych sytuacjach i decyzjach życiowych - edukacja rodzin i opiekunów niepełnosprawnych , współpraca z nimi
	Dom Pomocy Społecznej	ul. 11-go Listopada 12, 11-600 Węgorzewo	<p>Dom przeznaczony jest dla 320 osób niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyźni). Celem Domu jest zapewnienie mieszkańcom całodobowych świadczeń, na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych. Przyjęcie mieszkańca odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez właściwego miejscowo dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Funkcjonowanie i zakres świadczeń Domu określony jest w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 września 2000 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. Nr 82, poz. 929).</p>
Organizacje społeczne pozarządowe o zasięgu powiatowym i gminnym	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Empatia”	ul. Gen. J. Bema 16A, 11-600 Węgorzewo	dary żywnościowe, organizowanie festynów dla osób niepełnosprawnych
	Stowarzyszenie Osób Niewidomych	ul. Gen. J. Bema 16A, 11-600 Węgorzewo	Działania pomocowe-refundacja aparatów
	Parafialny Zespół Caritas i szkolne koło Caritas przy szkole podstawowej w Pozezdrzu	11-610 Pozezdrze	Pomoc rzeczowa (żywność, ubrania, wyposażenie do szkoły)
placówki opiekuńczo-wychowawcze	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	ul. Gen. J. Bema 16A, 11-600 Węgorzewo	<p>Promowanie i upowszechnianie różnorodnych form rodzinnej opieki zastępczej, w tym zwłaszcza rodzin zastępczych.</p> <p>-Przygotowanie kadry</p>

		<p>specjalistów do podejmowania działań w zakresie upowszechniania i wdrażania programu rodzinnej opieki zastępczej.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Aktywne pozyskiwanie i kwalifikowanie kandydatów na rodziców zastępczych. Szkolenie kandydatów zawiązujących rodzinną opiekę zastępczą. -Dobór i przygotowywanie dzieci, w tym dzieci własnych opiekunów zastępczych do zmian w rodzinie i do pobytu w zastępczych środowiskach rodzinnych. -Prowadzenie "banku dzieci" zgłoszonych i przygotowanych w ośrodku do rodzinnej opieki zastępczej. -Prowadzenie "banku rodzin" zgłoszonych i przeszkolonych w ośrodku do zawiązywania zastępczych środowisk rodzinnych. -Dobieranie właściwych form rodzinnej opieki zastępczej i odpowiednich rodzin dla dziecka przygotowanego i znanego pracownikom ośrodka. -Monitorowanie zadań podjętych przez opiekunów zastępczych i profesjonalne wspieranie dzieci i rodzin połączonych za pośrednictwem ośrodka. -Praca z rodziną naturalną, zwłaszcza wtedy kiedy rokuje nadzieję na powrót dziecka. -Dobrowolne przejmowanie prowadzenia dotychczas funkcjonujących rodzin zastępczych po uprzednim pozytywnym zaopiniowaniu i zakwalifikowaniu przez ośrodek. -Opiniowanie na zlecenie Sądu sytuacji dziecka w rodzinie. -Ścisła współpraca w sprawach o zawiązywanie zastępczych
--	--	---

			<p>form wychowania rodzinnego z instytucjami i organizacjami do tego uprawnionymi, a zwłaszcza z sądami rodzinnymi, organami władzy i administracji samorządowej i rządowej, placówkami świadczącymi opiekę dzieciom, służbą zdrowia, pomocą społeczną, innymi służbami i instytucjami miejskimi, organizacjami publicznymi i pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny i dziecka.</p> <p>-Ośrodek współpracuje z ośrodkami adopcyjno - opiekuńczymi w sprawach adopcji dzieci.</p>
	<p>Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Konopnickiej</p>	<p>ul. Zamkowa 33, 11-600 Węgorzewo</p>	<p>Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Węgorzewie istnieje od 1950 roku jako placówka edukacyjno – opiekuńczo - wychowawczą. Celem działań Ośrodka jest przygotowanie dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do życia w społeczeństwie, kształtowanie właściwych wzorców zachowań, przygotowanie do samodzielnego życia i pracy zawodowej.</p> <p>Działaniami edukacyjnymi i opiekuńczo – wychowawczymi Ośrodek obejmuje uczniów upośledzonych umysłowo, wymagających specjalnych metod nauczania i opieki, w szczególności upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim.</p> <p>Ośrodek jest placówką koedukacyjną dla dzieci i młodzieży w wieku 7 - 24 lat.</p>
	<p>Punkt interwencji kryzysowej -Hostel</p>	<p>Zamkowa 32, 11-600 Węgorzewo</p>	<p>Schronienie i wyżywienie dla matek z dziećmi, poradnictwo, konsultacje</p>

2.3.2. Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie

Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa, 2) sieroctwa, 3) bezdomności, 4) bezrobocia, 5) niepełnosprawności, 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby, 7) przemocy w rodzinie, 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, 13) alkoholizmu lub narkomanii, 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pozezdrzu udziela w/w grupom osób i rodzin pomocy finansowej, rzeczowej i w formie pracy socjalnej.

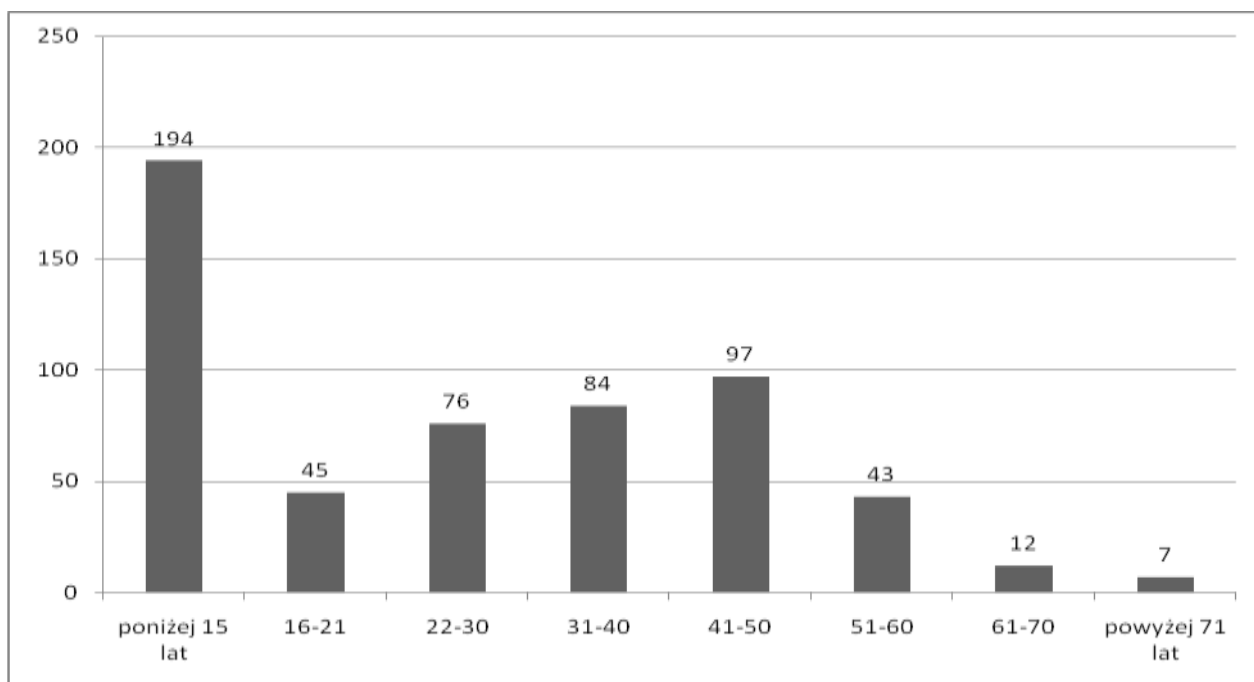
W gminie Pozezdrze liczba osób objętych pomocą społeczną w latach 2002-2007 wykazała tendencję spadkową, w roku 2004 znacznie spadła. Duże znaczenie miało wejście w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Bardzo dużo rodzin przeszło pod opiekę świadczeń rodzinnych.

Poniżej zamieszczono dane dotyczące rodzin korzystających z opieki społecznej pod względem ich typu i ilości.

Tabela 8 Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej

Typy rodzin	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	213	161	150	145	124
Z dziećmi	167	129	119	113	107
wielodzietne	60	46	65	44	39
pełne	201	153	134	136	112
niepełne	12	8	16	9	12
Rodziny emerytów i rencistów	35	19	21	21	21

Jeśli chodzi o strukturę demograficzną odbiorców pomocy społecznej świadczonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Pozezdrze, przedstawia to wykres poniżej.

Wykres 4 Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2007 r.

* Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozedrze

W 2007 roku udzielono pomocy społecznej łącznie 558 osobom. Największą grupę stanowią dzieci poniżej 15 roku życia (194 osób). Następną jest grupa osób w wieku 41-50 lat (97 osób). Osoby w wieku 31-40 lat stanowią grupę 84 osób, którym udzielono pomocy, natomiast mieszkańcy w wieku 22-30 lat to grupa 76 osób oraz młodzież między 16 a 21 rokiem życia (45 osób). Najmniej wsparto najstarszych: w grupie wiekowej między 51 a 60 rokiem życia były to 43 osoby, w grupie wiekowej 61-70 lat życia były 12 osoby, a w grupie osób w wieku powyżej 71 lat – tylko 7 osób.

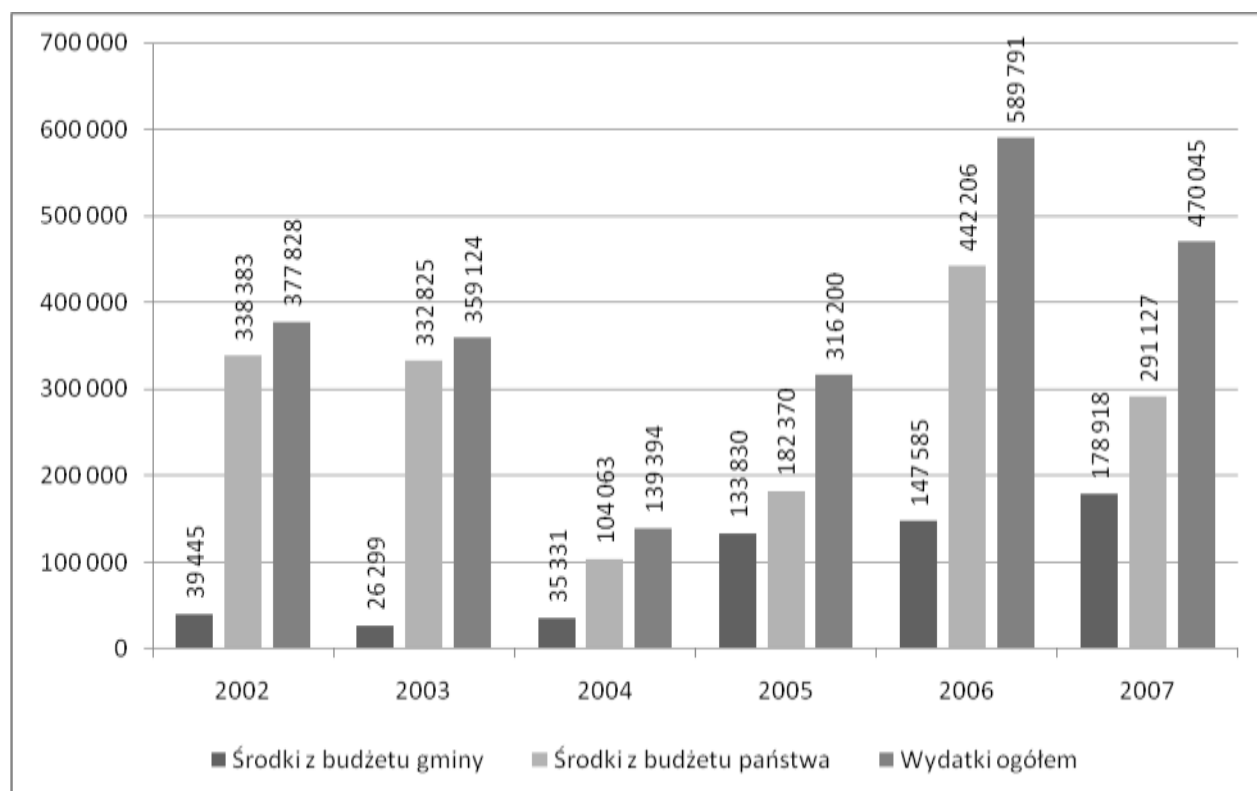
Świadczenia pomocy społecznej udzielane są z budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozedrze, który stanowi dotacja państwa oraz środki własne gminy.

Budżet na zadania pomocy społecznej

Tabela 9 Wydatki na zadania pomocy społecznej w latach 2002-2007

Rodzaj	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Środki z budżetu gminy	39 445	26 299	35 331	133 830	147 585	178 918
Środki z budżetu państwa	338 383	332 825	104 063	182 370	442 206	291 127
Wydatki ogółem	377 828	359 124	139 394	316 200	589 791	470 045

*Dane: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pozezdrzu

Wykres 5 Wydatki na pomoc społeczną w latach 2002

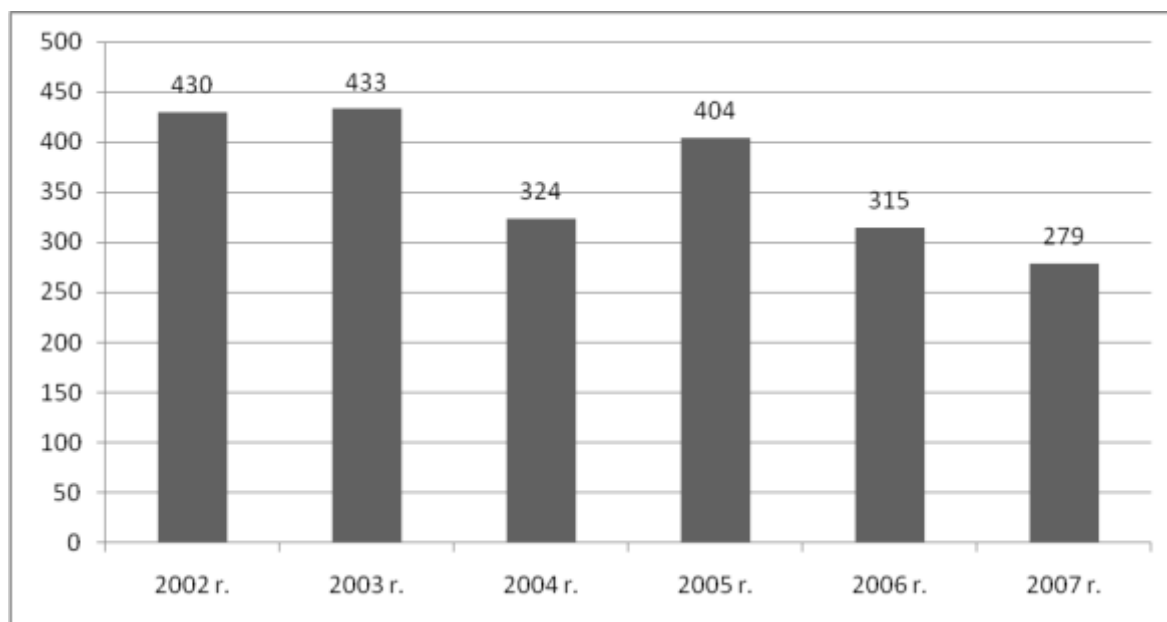
*Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozezdrzu

Dane zawarte na ww. wykresie wskazują, że na przestrzeni lat 2002-2004 wielkość wydatków przeznaczonych na udzielenie pomocy społecznej znacznie się zmniejszyła: porównując rok 2004 (139.394 zł) do roku 2002 (377.828 zł), wydatki ogółem zmalały o 238.434 zł, tj. o ponad 63%. Należy jednak zaznaczyć, że wysokość środków pochodzących z budżetu gminy

przeznaczonych na zadania własne zwiększyła się w roku 2004 (35.331 zł) w porównaniu do roku poprzedniego (26.299 zł), ale nie osiągnęła poziomu z roku 2002, tj. kwoty 39.445 zł. Natomiast na przestrzeni lat 2005-2007 wyraźnie zauważa się wzrost wydatków ogółem w 2005 r. (316.200 zł) czyli o 176.806 zł więcej niż w 2004 r. W 2006 r. wydatki ogółem wyniosły 589.791 zł czyli o 273.591 zł więcej niż w 2005 r. , a w stosunku do roku 2004 aż o 450.397 zł. W 2007 r. (470.045 zł) wielkość wydatków ogółem znów się zmniejszyła w porównaniu do roku poprzedniego o 119.746 zł. Wzrost wydatków ogółem spowodowany jest przede wszystkim realizowaniem przez pomoc społeczną programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2006-2009, zwiększeniem kwot zasiłków okresowych oraz w 2006 r. realizowany był „Program pomocy dla gospodarstw rolnych w celu złagodzenia skutków suszy”.

Zmniejszyła się natomiast znacznie wysokość środków pochodzących z budżetu państwa, a przeznaczonych na zadania zlecone: w roku 2002 z budżetu państwa wpłynęło 338.383 zł, w 2003 r. 332.825 zł, tj. o 5.558 zł mniej, zaś w 2004 r. wpłynęły tylko 104.063 zł, tj. o 228.762 zł mniej niż rok wcześniej, natomiast o 234.320 zł mniej niż w roku 2002. W roku 2005 wpłynęło 182.370 zł więcej o 78.307 zł niż w roku 2004 , w 2006 r. 442.206 zł więcej o 259.836 zł niż w roku 2005, natomiast w roku 2007 wpłynęło 291.127 zł mniej o 151.079 zł niż w roku poprzednim.

Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej

Wykres 6 Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2002-2007

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozzdrzu

Z ww. wykresu wynika, że w 2002 roku wsparto pomocą 430 osób, w 2003 roku – 433 osób, a więc o 3 osoby więcej, natomiast w roku 2004 pomocy udzielono 324 osobom, zatem było to o 109 osób mniej niż rok wcześniej. Jednak w 2005 r. można zaobserwować ponowny wzrost.

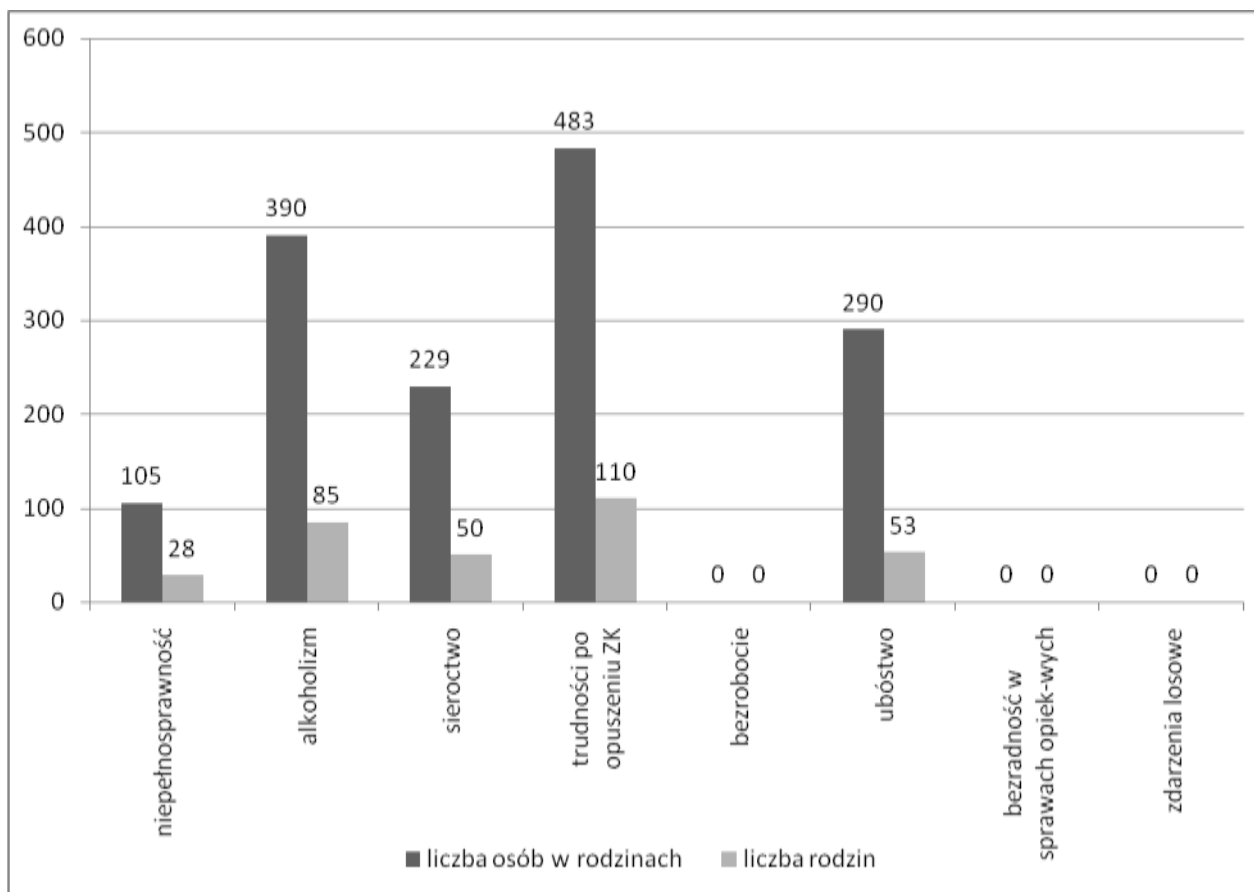
Pomocy udzielono 404 osobom czyli 80 osobom więcej niż w 2004 r. W kolejnych latach zmniejsza się liczba osób korzystających z pomocy : w 2006 r. pomoc otrzymało 315 osób, czyli o 89 osób mniej niż w 2005 r., a w 2007 r. pomoc otrzymało 279 osób, czyli o 36 osób mniej niż w 2006 r. W stosunku do ogółu mieszkańców gminy pomocy udzielono: w 2002 roku – 11,91% ogółu mieszkańców Pozezdrza, w 2003 r. – 12,00%, w 2004 r. – 8,98%, w 2005 r. – 11,42%, w 2006 r. – 8,90%, natomiast w 2007 r. – 7,88%.

Malejąca liczba osób objętych pomocą spowodowana jest zmianami w ustawie o pomocy społecznej i wejściem w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych, jak również wynikiem polepszającej się sytuacji na rynku pracy oraz wzrostem dochodów ludności. Zjawiskiem pozytywnym jest wyraźny spadek osób korzystających ze wsparcia finansowego (od 430 osób w 2002 r. do 279 osób w 2007 r.)

Powody przyznawania pomocy społecznej

Dominującą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy wnioskuje o pomoc z systemu pomocy społecznej, jest ubóstwo i bezrobocie. Na przestrzeni lat 2003-2007 problemy te utrzymywały się mniej więcej na tym samym poziomie. Dość dużo rodzin zgłaszało problem alkoholizmu, niepełnosprawności i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W tej kategorii znalazły się rodziny wielodzietne oraz niepełne. Zdarzeń losowych i sieroctwa odnotowano w roku 2004 – 3 przypadki i 2005 - 2 przypadki, natomiast z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego przyznano świadczenia w latach 2003 – 1 świadczenie, 2005 – 2 świadczenia.

Analiza danych tabelarycznych pokazuje ogólnie tendencję spadkową udzielanych świadczeń w takich problemach, jak: ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność. Wiąże się to ze wzrostem gospodarczym i podjęciem pracy przez wiele osób, co pokazuje tabela 5. Wiele osób niepełnosprawnych rozpoczęło korzystanie ze świadczeń rodzinnych na mocy ustawy o świadczeniach rodzinnych z 28 listopada 2003r.

Wykres 7 Powody przyznania pomocy społecznej w 2007 r.

*Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozezdrzu

Tabela 10 Powody udzielania pomocy społecznej

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem				
	2003	2004	2005	2006	2007
Ubóstwo	173	147	139	133	110
Sieroctwo	-	1	1	-	-
Bezdomność	-	-	-	-	-
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	15	12	14	9
Bezrobocie	128	120	113	102	85
Niepełnosprawność	52	34	30	33	28
Długotrwała choroba	37	19	14	22	31
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	50	30	31	34	53
Rodzina niepełna	12	5	13	14	17
Rodzina wielodzietna	39	25	18	22	41
Przemoc w rodzinie	b.d	11	-	1	5

alkoholizm	39	40	40	49	50
narkomania	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	2	-	-
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	-	-	-	-	-
Zdarzenia losowe		3	2	-	-
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	-

*Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pozezdrzu

Świadczenia rodzinne na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003r. zaczęły obowiązywać od września 2004r. Instytucja ta przejęła wiele świadczeń pieniężnych od ośrodka pomocy społecznej, a co za tym idzie i świadczeniobiorców. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny na dziecko do 18 roku życia, a jeżeli się uczy to do 25r. życia. Do zasiłku rodzinnego przyznawane są różnego rodzaju dodatki (z tytułu urodzenia się dziecka, z powodu rozpoczęcia i kontynuowania nauki, z powodu niepełnosprawności i z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu samotnego wychowywania dziecka).

Poniżej zamieszczony jest budżet wydatkowany w gminie Pozezdrze na świadczenia rodzinne na przestrzeni 4 lat.

Tabela 11 Wydatki na świadczenia rodzinne w gminie Pozezdrze

	IX-XII 2004	2005	2006	2007
Budżet	463 866,00	744 784,00	908 548,00	1 057 759,00
Ilość rodzin	b.d	b.d	336	339

* Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Jak wynika z zamieszczonej tabeli w latach 2006-2007 nastąpił wzrost liczby rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, a co za tym idzie wzrósł budżet wydatkowany na te świadczenia.

2.3.3 Dotychczasowe formy pomocy i świadczeń

Gminny Ośrodek pomocy Społecznej udziela różnego rodzaju świadczeń pieniężnych, rzeczowych i z zakresu poradnictwa socjalnego. W tabeli 12 przedstawiono ilość świadczeń w rozbiciu na liczbę osób oraz liczbę rodzin, które zostały objęte pomocą przez Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2002-2007.

Analiza danych pozwala stwierdzić, że świadczenia pieniężne są najchętniej wybieraną przez beneficjentów formą pomocy, z tym, że od roku 2003 liczba tych świadczeń spada – z 917 w 2002 r., poprzez 667 w 2003 r., aż do poziomu 604 w 2004 r. W 2005 r. wzrost – 648 o 44 świadczenia więcej niż w 2004 r., w roku 2006 – 703, a w 2007 r. – 492 świadczenia czyli najmniej w okresie od 2002 r. do 2007 r. Spadła również nieznacznie ilość świadczeń rzeczowych: w 2002 r. było ich 250, w 2003 r. – 206, w 2004 r. – 203, w 2005 r. – 205, a w latach 2006 i 2007 taka sama ilość świadczeń rzeczowych – 194. Ilość porad udzielanych podopiecznym pomocy społecznej utrzymuje się na w miarę równym poziomie: po 189 porad w latach 2002-2003 oraz nieznaczny wzrost (192) w roku 2004. W roku 2005 udzielono porad 181 osobom, w 2006 r. – 189, a w 2007 r. – 170. Udzielono także innych świadczeń, jednak ich liczba jest symboliczna w porównaniu do kategorii wymienionych wcześniej: po 2 świadczenia w 2002, 2005 i 2007 roku oraz po 3 świadczenia w latach 2003-2004 i jedno w 2006 r.

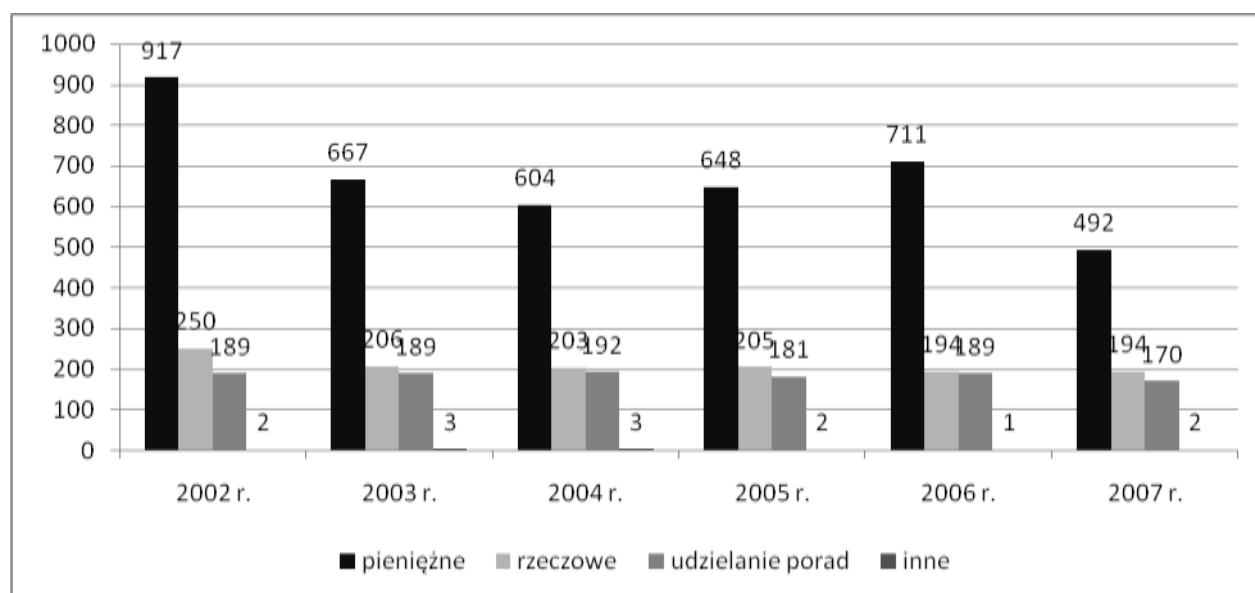
Na przestrzeni 6 lat nie odnotowano żadnych świadczeń typu „opieka psychologiczna” czy „udzielenie schronienia”.

Tabela 12 Formy pomocy i świadczeń

Rok	Typ świadczenia	Liczba osób	Liczba rodzin
2002	PIENIĘŻNE	917	198
	RZECZOWE	250	108
	UDZIELANIE PORAD	189	47
	INNE	2	2
2003	PIENIĘŻNE	667	140
	RZECZOWE	206	281
	UDZIELANIE PORAD	189	47
	INNE	3	3
2004	PIENIĘŻNE	604	140
	RZECZOWE	203	90
	UDZIELANIE PORAD	192	42
	INNE	3	3
2005	PIENIĘŻNE	648	137
	RZECZOWE	205	97
	UDZIELANIE PORAD	181	38
	INNE	2	2
	PIENIĘŻNE	711	243
	RZECZOWE	194	95

2006	UDZIELANIE PORAD	189	42
	INNE	1	1
2007	PIENIĘŻNE	492	117
	RZECZOWE	194	95
	UDZIELANIE PORAD	170	38
	INNE	2	2

*Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozezdrzu

Wykres 8 Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS w latach 2002-2007

*Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozezdrzu

2.3.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi (grupy nieformalne, organizacje kościelne)

Aktywna działalność organizacji pozarządowych jest istotną cechą społeczeństwa demokratycznego, elementem aktywizującym i spajającym społeczność lokalną.

Priorytetem władz Gminy Pozezdrze jest służenie mieszkańcom – w ramach posiadanych środków – w sposób możliwie najskuteczniejszy. Na terenie gminy Pozezdrze działa niewiele organizacji pozarządowych, natomiast na terenie Powiatu Węgorzewskiego istnieje wiele organizacji kierujących swe działania również do mieszkańców gminy Pozezdrze i działających w zakresie pomocy społecznej i na polu rozwoju rekreacyjno-kulturalno-oświatowym. Tabela 13 przedstawia organizacje pozarządowe, które mają na swoim koncie konkretne udokumentowane działania w zakresie pomocy społecznej.

Program współpracy regulujący współdziałanie urzędu gminy z powyższymi

stowarzyszeniami został uchwalony Uchwałą Nr XVII/96/08 i nosi nazwę Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. na terenie Gminy Pozezdrze na rok 2008.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa sferę zadań publicznych, w których organy administracji publicznej, w tym samorząd gminny, powinny współpracować z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Zakres współpracy obejmuje:

- podejmowanie wspólnych działań na rzecz diagnozowania problemów i potrzeb mieszkańców Gminy,
- współpraca przy opracowywaniu programów na rzecz podnoszenia poziomu życia i szerszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy,
- współpraca przy pozyskiwaniu i wykorzystywaniu środków z zewnętrznych źródeł finansowania,
- koordynacja działań w celu rozwiązywania problemów lokalnych,
- wypracowanie sprawnego systemu informacji o aktualnie obowiązujących przepisach prawnych oraz o źródłach i zasadach pozyskiwania środków na realizację programów,
- promocja najskuteczniejszych i efektywnych rozwiązań realizowanych przez organizacje pozarządowe.

Współpraca będzie realizowana w szczególności poprzez:

- zlecenie realizacji zadań publicznych tj. powierzanie wykonania zadania wraz z udzieleniem dotacji na jego finansowanie lub wspieranie realizacji zadania wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji,
- bieżące informowanie o sesjach Rady Gminy i posiedzeniach komisji, podczas których omawiane będą zagadnienia związane z działalnością statutową organizacji pozarządowych,
- organizowanie, przez podmioty programu współpracy, spotkań informacyjnych jako forum wymiany informacji na temat podejmowanych działań, możliwość wymiany doświadczeń i spostrzeżeń, nawiązywania współpracy i koordynowania działań,

Organizacje te mogą mieć duży udział w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnych.

Na podstawie Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24

kwietnia 2003 r. na terenie Gminy Pozezdrze na rok 2008 tego programu nie realizowano dotychczas żadnych działań i nie udzielono również dotacji dla organizacji pozarządowych z budżetu gminy w trybie konkursowym. Odnotowano natomiast aktywną współpracę z liderami społecznymi, głównie w zakresie działań mających na celu opracowanie Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Tabela 13 Organizacje pozarządowe, grupy nieformalne i kościelne działające na terenie gminy Pozezdrze

Nazwa organizacji pozarządowej	Działania zrealizowane na terenie gminy w ostatnich 3 latach	Źródło finansowania	Liczba osób objętych pomocą	Partnerzy
Parafialny Zespół Caritas działania na rzecz pomocy rodzinom	pomoc rzeczowa (żywność, ubrania, zakup książek) ,wyjazdy na kolonię,	Zbiórki pieniężne	192	Caritas diecezji ełckiej, kościół parafialny
Stowarzyszenie „Uczniowski Klub Sportowy” przy SP w Pozezdrzu,	Zorganizowanie meczu siatkówki	środki własne	80	SP Pozezdrze
Stowarzyszenie Kobiet Mazurskich „Dziewczyny z nad Sapiny”	Stowarzyszenie rozpoczęło swoją oficjalną działalność na Pożegnaniu Lata w Pozezdrzu 24. 08.2008r., częstując pierogami społeczność zgromadzoną na placu.	Środki Unii Europejskiej	b.d	-
Stowarzyszenie Kulturalno – Oświatowe w Kutach	Umożliwienie dostępu do internetu dla mieszkańców obszarów wiejskich (dzięki tej inicjatywie premier Jarosław Kaczyński podarował autobus z Internetem, z którego skorzystało około 1000 osób),	b.d	b.d	b.d
Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Jakunówko 16 osób	Prace dla wsi Jakunówka <ul style="list-style-type: none"> • imprezy okolicznościowe • ustawienie rzeźb, zrobienie planu-legendy w połączeniu ze szlakiem rowerowym 	Lokalna Grupa Działań LGD 9	Mieszkańcy wsi Jakunówko	Rada Sołecka
Szkolne Koło Caritas przy Szkole Podstawowej w Pozezdrzu. (30 wolontariuszy z klas IV-VI SP w	<ul style="list-style-type: none"> • zorganizowanie dyskoteki i loterii fantowej • zorganizowanie Jałmużny Wielkopostnej na rzecz chorego ucznia • napisanie programu „Grosz do grosza- podzieli się dobrem” 	Akcje charytatywne	Uczniowie potrzebujący pomocy	Szkoła Podstawowa w Pozezdrzu Caritas Diecezji

Pozezdrzu	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie pikniku rodzinnego i biwaku 			Ełckiej
Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Empatia”	<p>Prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej, organizowanie edukacji i orzecznictwa. Dożywianie ubogiej ludności w ramach programu UE, organizowanie imprez integracyjnych.</p>	Bank Żywności, PFRON	Rodziny w trudnej sytuacji socjalno-bytowej rekomendowanych przez M-GOPS Węgorzewo	PCPR Węgorzewo
Węgorzewskie Stowarzyszenie STU dla rodziny	<p>Aktualnie prowadzone działania i programy:</p> <ul style="list-style-type: none"> całoroczny program profilaktyki uzależnień "śnieżna kula", NOE, debata - programy profilaktyki uzależnień, "szansa" - program, którego celem jest równanie szans młodzieży z małej miejscowości, klub S-BORG sportów ekstremalnych, organizacja wypoczynku zimowego i letniego dla młodzieży z ubogich środowisk, szkolenie liderów młodzieżowych, rozwój wolontariatu, spotkania rodzinne połączone z edukacją i warsztatami rozwoju osobistego, program Bakcyl kreujący aktywność młodzieżową w ich środowiskach, program "Spróbujmy razem" dla młodzieży sprawiającej trudności wychowawcze i ich rodziców celem poprawienia efektywności wychowania. 	b.d	<p>Odbiorcy:</p> <ul style="list-style-type: none"> młodzież (od 14 roku życia), rodzice szczególnie z obszarów wiejskich, społeczność powiatu węgorzewskiego. 	b.d

2.4. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja

2.4.1. Analiza obszarów polityki społecznej

a) Kwestia mieszkaniowa.

Istotnym aspektem życia społecznego nie tylko z punktu widzenia pomocy społecznej jest kwestia mieszkaniowa. Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozezdrzu od wielu lat nie odnotowano przypadku bezdomności.

Tabela 14 Zasoby mieszkaniowe i podstawowe wskaźniki warunków mieszkaniowych w Gminie Pozezdrze

wyszczególnienie	lata		
	2005	2006	2007
Ilość mieszkań ogółem	1 054	1 057	b.d
Średnia ilość izb w mieszkaniu	4,098	4,099	b.d
Ilość izb w mieszkaniu	4 319	4 333	b.d
Przeciętna powierzchnia mieszkaniowa	74,3	74,6	b.d
Przeciętna powierzchnia na 1 osobę w mieszkaniu	22,3	22,3	b.d

* Źródła: Bank Danych Regionalnych, GUS

Powyższe dane obrazują, że warunki mieszkaniowe w gminie Pozezdrze są zadowalające. Liczba mieszkań ogółem na przełomie lat 2005-2006 wzrosła. Z uwagi na brak danych z roku ubiegłego a biorąc pod uwagę wzrost budownictwa można przypuszczać, że tendencja wzrostowa utrzymała się do bieżącego roku.

Wielu mieszkańców Gminy Pozezdrze korzysta z dodatków mieszkaniowych. Przyznaje je Urząd Gminy mieszkańcom mieszkań prywatnych, jak i lokali socjalnych. W roku 2005 dodatki mieszkaniowe otrzymało 183 rodzin, tyle samo w 2006, a w 2007 przyznano 141 dodatków. Mniejsza ilość przyznanych dodatków może świadczyć o poprawie sytuacji socjalno-bytowej mieszkańców.

b) System opieki zdrowotnej.

Opieka zdrowotna zajmuje bardzo ważne miejsce w życiu każdego człowieka. Obecnie istniejący już kilkakrotnie zreformowany system opieki zdrowotnej w Polsce wymaga skutecznych i gruntownych zmian.

Na terenie gminy Pozezdrze działa jeden Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej NZOZ ESCULAP, w którym przyjmują dwaj lekarze i działa Gabinet medycyny szkolnej, Gabinet

zabiegowy, Poradnia lekarza rodzinnego, Poradnia pielęgniarki środowiskowej-rodzinnej, Poradnia położnej środowiskowej -rodzinnej oraz punkt szczepień i Gabinet stomatologiczny.

W 2007 roku opieką zdrowotną lekarza rodzinnego zostało objętych 2523 dorosłych i udzielonych zostało 13718 porad medycznych w tym 131 wizyt domowych. Osoby te zgłaszały się z następującymi problemami:

- cukrzyca - 59 (w tym 24 leczone insuliną).
- choroby układu krążenia - 216
- choroba nadciśnieniowa - 78
- choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej - 94
- nowotwory - 33
- tarczyca - 22
- osoby, u których zdiagnozowano nowy problem zdrowotny - 564

W zakresie profilaktyki zdrowotnej dzieci i młodzieży (0-18 lat) opieką zdrowotną objęto 760 osób i udzielono 3302 porad medycznych.

Odnotowano:

- 366 szczepień ochronnych dla 198 dzieci,
- 218 wizyt pielęgniarki w środowisku do dzieci w wieku do lat 3,
- codzienne wizyty w szkołach (pogadanki, sprawdzanie czystości): testy przesiewowe-158 dzieci, -fluoryzacja 6x206 dzieci,
- 123 bilanse
- 261 dzieci i młodzieży z następującymi problemami zdrowotnymi: zniekształcenia kręgosłupa (29 osób), wady wzroku (41), zaburzenia odżywiania (23), alergie (74), otyłość (23).
- 8 wizyt domowych (problemy szkolne, zdrowotne)

W ośrodku zdrowia pracuje 2 lekarzy rodzinnych, 3 pielęgniarki i 1 położna.

Z danych wynika, że lokalny system opieki zdrowotnej jest zadowalający, jednak mierna dostępność do specjalistycznej opieki medycznej powiększa grono osób korzystających z pomocy lekarza pierwszego kontaktu. Niepokojąca jest liczba osób korzystających z opieki zdrowotnej. Jest to ponad 70% społeczności gminnej. Również problemy zdrowotne dzieci i młodzieży nie są najlepsze. Najwięcej osób w tym przedziale wiekowym spotyka się z alergią, którą trudno jest wyleczyć, a wiąże się ze specjalną dietą (jeśli jest to alergia pokarmowa). Wady wzroku i postawy jako skutek zaniedbań rodziców i nieprawidłowego siedzenia przy biurku bądź telewizorze, komputerze oraz braku ruchu. Istotnym problemem zdrowotnym ale i społecznym jest problem odżywiania. Wiąże się on z bulimią, anoreksją, otyłością. Coraz więcej młodzieży szczególnie dziewcząt boryka się z tym problemem.

c) Edukacja i opieka nad dzieckiem

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski
- pogotowia opiekuńcze
- domy dziecka
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży
- ogniska wychowawcze – placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci
- wioski dziecięce
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze
- rodziny zastępcze
- rodzinne domy dziecka
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

Na system edukacyjno-opiekuńczy na terenie gminy Pozezdrze składają się dwie szkoły podstawowe i jedno gimnazjum. Do szkoły podstawowej w Pozezdrzu uczęszcza 184 dzieci, a do szkoły w Kutach -49 dzieci. W Gimnazjum uczy się 134 uczniów.

W Gminie działa również Gminna Biblioteka Publiczna i Gminny Ośrodek Kultury. W gminie nie działa przedszkole, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) jest 137 dzieci.

Z danych wynika, że w Powiecie Węgorzewskim istnieje 6 rodzin zastępczych i ta liczba nie zwiększyła się od 2004r. W stosunku do 2005r zmalała liczba dzieci z terenu gminy Pozezdrze umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Od 2003 r. nie odnotowano przypadków adopcji pomimo dwojga zgłoszonych dzieci.

Tabela 15 Opieka nad dzieckiem i rodziną

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba spraw dotyczących ograniczenia zawieszenia i pozbawienia opieki rodzicielskiej	8	1	9	4	0
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	8	1	9	4	0
Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Węgorzewskim, które objęły opieką dzieci z terenu gminy Pozezdrze	4	6	6	6	6
Liczba dzieci z terenu gminy Pozezdrze umieszczonych w rodzinach zastępczych	7	8	7	7	7
- liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0	0	0	2	2
-liczba dzieci adoptowanych	0	0	0	0	0

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazują informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży.

We wszystkich placówkach oświatowych gminy przeprowadzane są badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego. Badania te dotyczyły przestrzegania praw i obowiązków uczniów, diagnozowania środowiska szkolnego – określenia stopnia zagrożenia uczniów niedostosowaniem społecznym, patologiami oraz wagarowaniem, oraz oferty edukacyjnej. Badania wykazały, że istnieje grupa dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym, chociaż większość respondentów – zarówno uczniowie, jak i rodzice – jest zadowolona z pracy szkoły. Zarzucono jedynie, brak świetlicy i zbyt małą ilość zajęć pozalekcyjnych.

W związku z uzyskanymi wynikami badań podjęto następujące działania: wprowadzono zajęcia świetlicowe oraz pozalekcyjne, dodatkową naukę języka angielskiego (wykaz zajęć pozalekcyjnych ukazuje tabela 16). Wprowadzono również zmiany do Szkolnego Programu Wychowawczego, obejmującego działania dotyczące zapobiegania patologiom społecznym.

- W ramach programów profilaktycznych wprowadzono następujące zajęcia: profilaktyka uzależnień: współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, programy zapobiegające stosowaniu używek: alkoholu, nikotyny, narkotyków, prowadzone przez pedagoga szkolnego, spotkania, konkursy
- profilaktyka przemocy i agresji: szacunek dla słabszych i młodszych uczniów, konstruktywne rozwiązywanie konfliktów w grupie rówieśniczej, umiejętność wyrażania swoich emocji (wychowawca, pedagog), spotkania z psychologiem oraz z

przedstawicielami policji

- ochrona przed sektami (problem ten zauważyło jedynie gimnazjum): w ramach tego programu przeprowadzane są pogadanki na lekcjach wychowawczych dotyczące zagrożeń płynących z hasel propagowanych przez sekty
- inne to między innymi zajęcia promujące zdrowy tryb życia, uczniowie biorą udział w programie gminnym „Uzależnieniom – Nie” oraz w spektaklach profilaktycznych.

Tabela 16 Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży

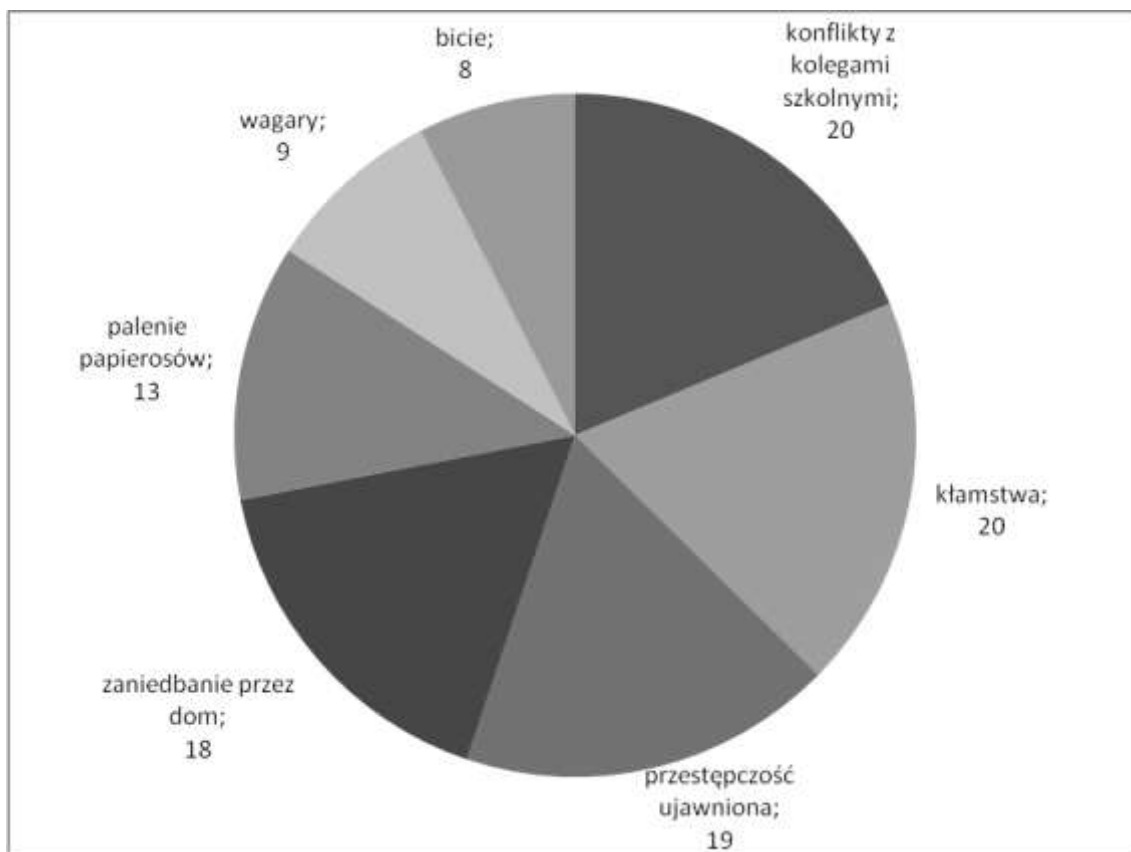
Nazwa działania	Opis	Organizator	Liczba dzieci uczęszczających
Zajęcia pozalekcyjne	Koło komputerowe	SP Pozezdrze SP Kutry Gimnazjum	30
	Koło sportowe (SKS)	SP Pozezdrze Gimnazjum	80
	Kółko teatralne	SP Pozezdrze	20
	Szkolne koło turystyczne	Gimnazjum	80
	Kółko plastyczne	SP Pozezdrze	38
	Kółko artystyczne	SP Kutry	13
	Kółko polonistyczne	SP Pozezdrze	20
	Kółko j. angielskiego	SP. Pozezdrze	25
			RAZEM:

Szkoły realizują specjalne programy profilaktyczne, m.in. „Żyj zdrowo i bezpiecznie” – klasy II i III, „ Szkoła bez przemocy” – klasy IV-VI (Szkoła Podstawowa w Pozezdrzu), „Trzymaj formę” – Gimnazjum w Pozezdrzu. Każda ze szkół ma opracowany Szkolny Program Profilaktyki i Szkolny Program Wychowawczy.

Dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi szkoły prowadzą zajęcia wyrównawcze (dla chętnych, prowadzone nieodpłatnie przez nauczyciela) oraz korekcyjno-kompensacyjne. Szkoły prowadzą działania kształtujące postawy charytatywne i propagujące wśród uczniów ideę wolontariatu. W ich ramach uczniowie biorą udział w akcjach – różnego rodzaju zbiórkach pieniężnych, m.in. dla Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz niosą pomoc ludziom starszym, samotnym. Od marca 2008r w Szkole Podstawowej istnieje Szkolne Koło Caritas.

Placówki oświatowe gminy sygnalizują, że w najpoważniejszym stopniu uczniów osiągają

problemy materialne rodziców, a więc ubóstwo oraz bezrobocie w rodzinie i alkoholizm rodziców. Brakuje także właściwych wzorców w rodzinach.

Wykres 9 Problemy społeczne występujące na terenie szkół

*Dane ze szkół gminy Pozezdrze za rok 2007

Szkoły najbardziej narażone są na następujące problemy: wagary, spożywanie alkoholu i palenie papierosów. Dzieci zaniechane przez dom nie mają należytej opieki i pomocy w nauce. Szkoła Podstawowa w Pozezdrzu stwierdziła również, że jej uczniowie narażeni są na przemoc ze strony uczniów gimnazjum. Analiza ankiet, w których poruszano kwestię szczególnie niebezpiecznych miejsc na terenie szkoły, wykazała, że generalnie takie miejsca nie występują. Jednak Szkoła Podstawowa w Kutach określiła jako miejsce szczególnie niebezpieczne ulicę między budynkami szkoły.

Szkoły mają do zaproponowania uczniom wiele form pomocy: począwszy od współpracy z pedagogiem szkolnym i wychowawcami, a kończąc na ciepłym posiłku oferowanym codziennie wszystkim chętnym uczniom. Dla uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych zorganizowano zajęcia wyrównawcze, badania w poradni psychologiczno-pedagogicznej, także dostosowuje się programy nauczania do zdolności poszczególnych uczniów. Środowisko uczniów zagrożonych patologiami oraz uczniów z problemami społecznymi jest systematycznie diagnozowane przez szkoły, a uczniom tym organizowane są spotkania z pedagogiem. Mogą oni

także liczyć na aktywną pomoc wychowawcy.

Dyrektorzy szkół sygnalizują, że w podległych im placówkach należałoby realizować programy profilaktyczne o dużym zasięgu. Programy te powinny być realizowane przez pedagoga i nauczycieli, natomiast gmina powinna te programy oraz przedstawienia profilaktyczne finansować, a także organizować pogadanki z terapeutami.

Dyrekcja Szkoły Podstawowej w Pozezdrzu uznała, że na terenie szkoły konieczne są działania naprawcze w formie świetlicy dla dojeżdżających uczniów klas IV-VI, co umożliwi im udział w zajęciach dodatkowych. Ponadto szkoła mogłaby zorganizować dodatkowe zajęcia sportowo-rekreacyjne oraz logopedyczne, gdyby tylko posiadała odpowiednie możliwości. Szkoły wnioskują, że wśród dzieci, młodzieży i rodziców z terenu gminy należałoby przeprowadzić ankiety określające potrzeby tych grup. Badania dotyczyłyby patologii (alkohol, narkotyki, papierosy, przemoc) oraz sytuacji materialnej i mieszkaniowej uczniów.

Dyrektorzy szkół uznali, że w lokalnym programie opieki nad dziećmi i młodzieżą należy podjąć następujące kwestie:

- zorganizowanie młodzieży wolnego czasu, stworzenie warunków do atrakcyjnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież
- sfinansowanie większej ilości zajęć pozalekcyjnych w szkołach
- włączenie rodziców do wspólnych działań
- pomoc psychologiczna i materialna
- zorganizowanie świetlicy socjoterapeutycznej
- zorganizowanie większej ilości zajęć sportowych
- objęcie opieką dzieci spoza Pozezdrza.

d) system opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej „niepełnosprawność” oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe i warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Według Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozezdrzu w gminie jest 584

niepełnosprawnych, w tym 38 dzieci. 406 osób posiada orzeczenie o niepełnosprawności. W tej grupie jest 25 dzieci oraz 381 dorosłych.

Na terenie gminy w szkołach nie istnieją klasy integracyjne, natomiast zlokalizowane są instytucje świadczące opiekę i pomoc osobom niepełnosprawnym. Są to:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pozezdrzu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie (zlokalizowany w powiecie)
- gabinety lekarskie
- Środowiskowy Dom Samopomocy (zlokalizowany w powiecie)

W 2007 r. z powodu niepełnosprawności przyznano świadczenia z funduszy pomocy społecznej dla 28 osób .

Tabela 17 System opieki nad osobami niepełnosprawnymi gminy Pozezdrze

wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba osób niepełnosprawnych zamieszkałych w gminie	b.d	b.d	b.d	b.d	584 ¹
- otrzymujące zasiłki stałe	9*	10*	7*	6*	12*
- otrzymujące zasiłki stałe wyrównawcze	7*	-	-	-	-
- otrzymujące renty socjalne	25*	24 ¹	24 ¹	26 ¹	25 ¹
- osoby niepełnosprawne w st. lekkim	2 ¹	2 ¹	2 ¹	3 ¹	3 ¹
Aktywność ekonomiczna osób niepełnosprawnych					
- Osoby zarejestrowane w PUP	33 ³	38 ³	42 ³	45 ³	44 ³
- Osoby, które podjęły zatrudnienie	b.d	8 ³	13 ³	13 ³	11 ³
Orzeczenia o potrzebie kształcenia					
-specjalnego dla niepełnosprawnych uczniów	3 ²	2 ²	3 ²	2 ²	4 ²
- indywidualnego dla niepełnosprawnych uczniów	0 ²	3 ²	1 ²	3 ²	0 ²
Edukacja niepełnosprawnych uczniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	8

* dane GOPS

¹ dane szacunkowe GOPS

² dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Węgorzewie

³ dane PUP (niepełnosprawni z powiatu Węgorzewo)

Na uwagę zasługuje fakt, że częstość występowania niepełnosprawności w województwie warmińsko-mazurskim wśród osób w przedziałach wiekowych 0-15, 16-24 i 25-34 lat była jedną z najwyższych w kraju (2 lub 3 pozycja w rankingu województw). I chociaż np. w grupie wiekowej 16-24 lat niepełnosprawnych było ok. 3,7%, a w grupie wiekowej 55-64 lat dziesięciokrotnie więcej (38,8%) jest to naturalna kolej rzeczy (tab.1). Biorąc po uwagę zmiany w strukturze

demograficznej, charakteryzujące się wydłużaniem średniej długości życia, a także emigrację ludzi młodych i ich powrót na starość w rodzinne strony, wzrost liczby osób z niepełnosprawnością nabytą w kolejnych latach będzie wzrastać. Wiele zależy będzie oczywiście od czynników takich jak: przebieg rehabilitacji osób niepełnosprawnych, poziom opieki zdrowotnej oraz od innych czynników związanych np. z jakością i standardem życia osób niepełnosprawnych.

W ustawie o pomocy społecznej z 12.03.2004r. są także uwzględnione osoby starsze, które z powodu wieku, choroby, samotności potrzebują wsparcia w codziennym życiu. Jest tu mowa o usługach opiekuńczych, wizytach pracownika socjalnego lub skierowaniu do domu pomocy społecznej. W 2007r. w domu pomocy społecznej przebywało 3 osoby z terenu gminy Pozezdrze, a jedna oczekiwała na miejsce; 2 osoby korzystały z usług opiekuńczych.

e) Rynek pracy i bezrobocie

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, a przejawia

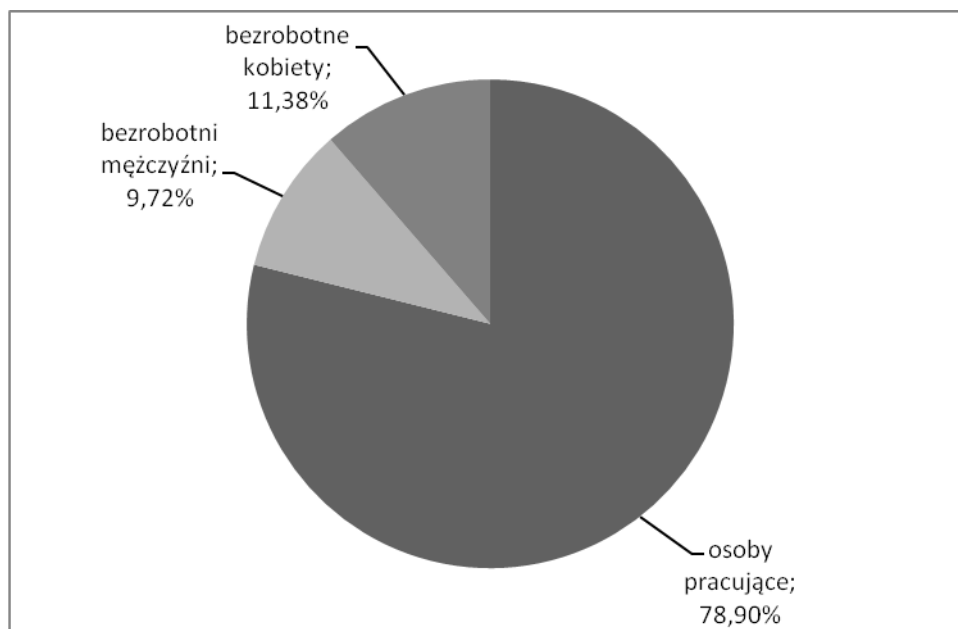
się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy.

Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Szczegółową sytuację dotyczącą aktywności zawodowej według płci i sektorów przedstawia Tabela 20.

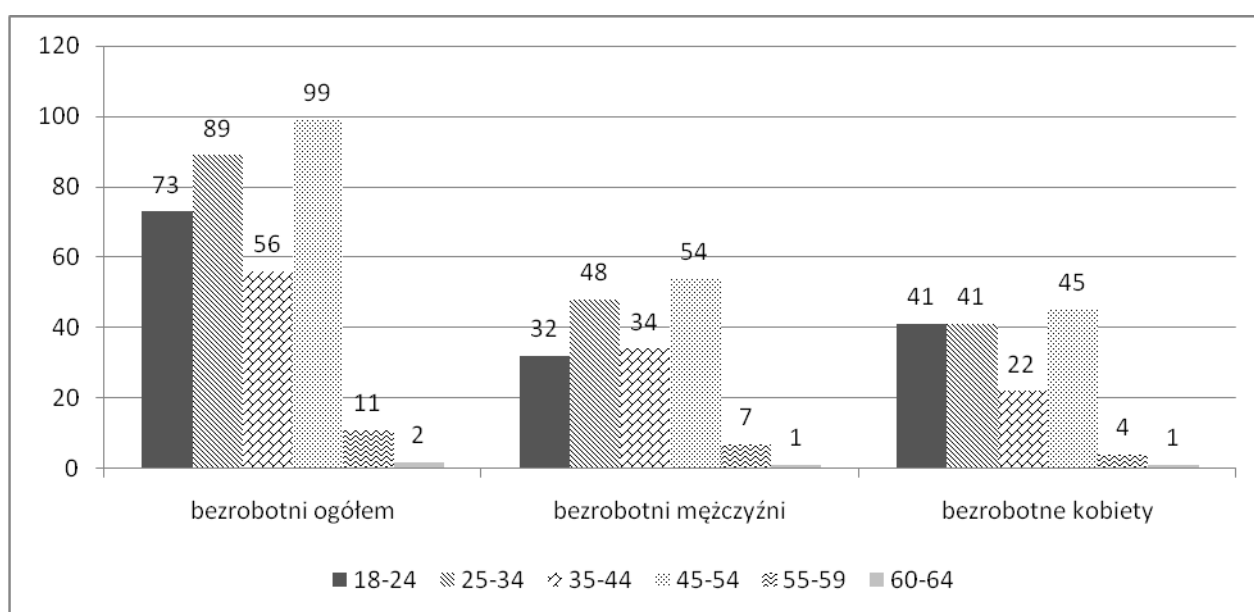
Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontaktu, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny. Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa beczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Wykres 10 Bezrobotni w gminie a aktywni zawodowo – stan na dzień 31 grudnia 2007 r.
*Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Węgorzewie

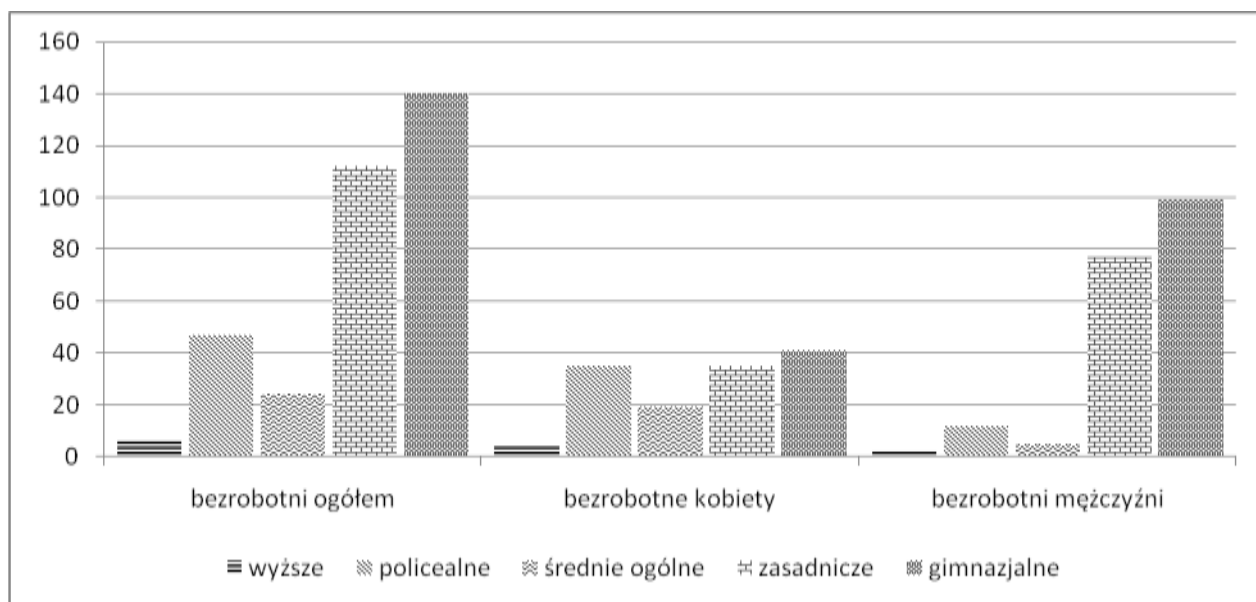
Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Węgorzewie na dzień 31 grudnia 2007 r. w gminie Pozezdrze było zarejestrowanych ogółem 330 bezrobotnych, w tym 178 kobiet i 152 mężczyzn. W odniesieniu do ogólnej liczby osób w wieku produkcyjnym (2.278) w gminie bezrobotni stanowią 22,83% populacji gminy, z czego 11,72% to mężczyźni, a 11,11% – kobiety. Osoby mające pracę to grupa 904 mieszkańców.

Natomiast wśród łącznej liczby osób bezrobotnych kobiety stanowią większość, tj. 53,94% (178 kobiet na 330 osób bezrobotnych), zaś mężczyźni – 46,06%.

Wykres 11 Bezrobotni w gminie według wieku i płci – stan na dzień 31 grudnia 2007 r.
*Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Węgorzewie

Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku 45-54 lata. Takich osób jest 99, co stanowi 30 % ogółu mieszkańców bez pracy, z czego 54 osoby to kobiety, a mężczyzn w tej grupie wiekowej zarejestrowano 45. Następną liczną grupą osób pozostających bez zatrudnienia to osoby w wieku od 25 do 34 lat (89 osób, tj. 26,97%), z czego 48 osób to kobiety, a 41 osób to mężczyźni. Kolejne liczne grupy bezrobotnych, zawierające 73 osoby, to kategorie wiekowe: od 18 do 24 lat oraz 56 osób od 35 do 44 lat. Stanowią one po 22,12% oraz 16,97% ogółu osób bez pracy. Najmniej liczne grupy bezrobotnych to osoby z najstarszych kategorii wiekowych. Osoby w wieku 55-59 lat stanowią grupę 11 osób (3,33%), w tym 7 mężczyzn i 4 kobiety. Natomiast w grupie wiekowej 60-64 lata zarejestrowano 2 osoby (0,60%) jednego mężczyznę i jedną kobietę. Z wykresu wynika, że we wszystkich grupach wiekowych (poza kategorią wiekową najmłodszych i najstarszych osób w wieku 18-24 lata oraz 60-64 lata) przewagę stanowią mężczyźni. Są to jednak nieduże różnice. Największą dysproporcję można zaobserwować w grupie wiekowej od 35 do 44 lat: na 56 osób ogółu bezrobotnych w tej grupie zarejestrowano aż 34 mężczyzn i 22 kobiety co stanowi różnicę 12 osób.

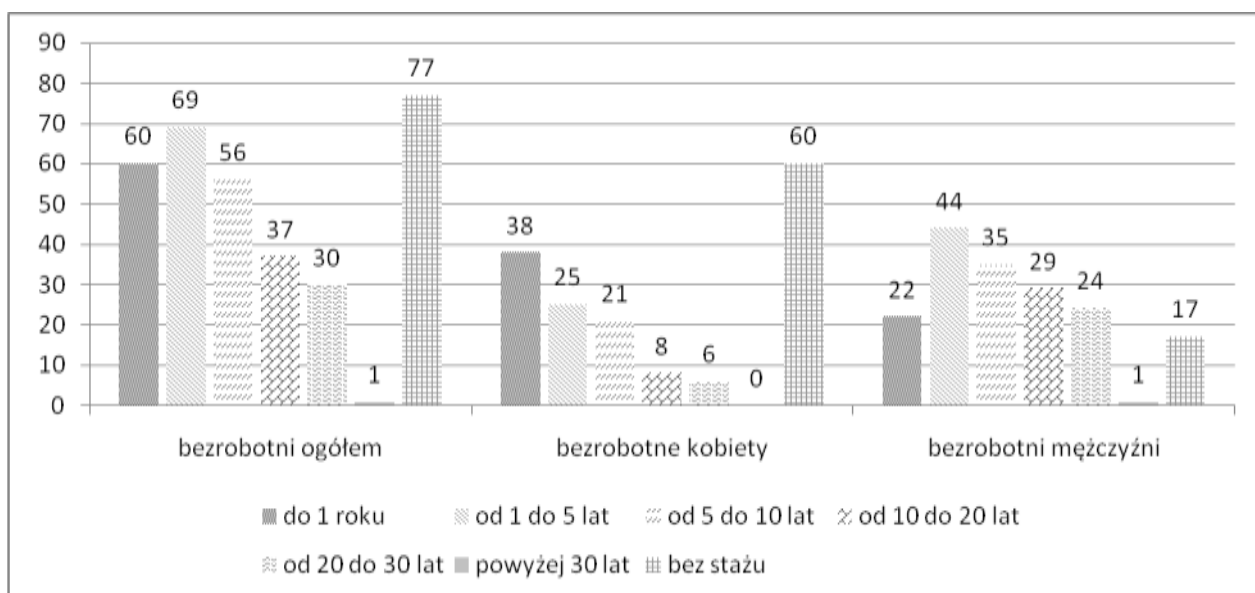

Wykres 12 Bezrobotni w gminie według wykształcenia i płci - stan na dzień 31 grudnia 2007 r.
 *Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Węgorzewie

Najliczniejszą grupę stanowią bezrobotni z wykształceniem zaledwie gimnazjalnym i niższym – 140 osób, co stanowi 42,42 % łącznej liczby bezrobotnych. W grupie tej znajdują się 41 kobiet oraz 99 mężczyzn. Następną, niemal tak samo liczną grupę stanowią bezrobotni po szkole zasadniczej zawodowej. Zarejestrowano tu 112 osób (33,94 %), w tym 35 kobiet i aż 77 mężczyzn. Są to dwie grupy, w których przewagę liczebną mają mężczyźni.

O wiele mniejsze są pozostałe kategorie wykształcenia. Wśród nich najliczniejszą stanowią osoby z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym – 47 osób (14,24 %), w tym 35 kobiet i tylko 12 mężczyzn. Ostatnie, najmniej liczne kategorie to osoby, które legitymują się wykształceniem średnim ogólnokształcącym – jest tu 24 osób, tj. 7,27 %, w tym 19 kobiet i jedynie 5 mężczyzn – oraz osoby z wykształceniem wyższym. W ostatniej grupie bezrobotnych zarejestrowano tylko 7 osób – 5 kobiet oraz 2 mężczyzn, co stanowi 2,12 % ogółu osób bez zatrudnienia. W grupach osób bezrobotnych z dużym stażem pracy – między 1 a 30 lat pracy i więcej – przeważają mężczyźni. Jedynie w 2 pozostałych grupach stażowych – do 1 roku pracy oraz bez stażu pracy – przewagę mają kobiety.

Najliczniejszą grupę wśród ogółu bezrobotnych stanowią osoby bez stażu pracy – 77 osób, tj. 23,33% ogółu osób bez zatrudnienia. W grupie tej zarejestrowano 60 kobiet oraz 17 mężczyzn. Następną pod względem liczebności grupę stanowią osoby ze stażem do 1 roku. Zarejestrowano 60 takich osób, tj. 18,18%, w tym 38 kobiet i 22 mężczyzn. Równie liczna jest grupa osób od 5 do 10 lat pracy. W tej grupie zarejestrowano 56 osób (16,67%), w tym 21 kobiet i 35 mężczyzn. Trochę mniejsza jest kategoria bezrobotnych mająca staż pracy do 10 do 20 lat : w tej kategorii odnotowano 37 osób, tj. 11,21%, w tym aż 29 mężczyzn i 8 kobiet.

Wykres 13 Bezrobotni w gminie według stażu pracy i płci – stan na dzień 31 grudnia 2004 r.

*Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Węgorzewie

Kategoria stażowa między 20 a 30 lat to grupa 30 osób (9,09%) – 6 kobiet i aż 24 mężczyzn. Najskromniejszą grupę stanowią bezrobotni ze stażem powyżej 30 lat pracy – to tylko 1 mężczyzna tj. 0,30%. Największą różnicę między liczbą mężczyzn i kobiet stanowią osoby bez stażu pracy.

f) bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne

W tym podpunkcie wysuwają się dwie ważne kwestie do poruszenia, mianowicie problem przestępczości i alkoholizmu, jako uzależnienie.

Problematyka przestępczości

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności.

Na podstawie danych, jakie otrzymał Ośrodek Pomocy Społecznej z Powiatowej Komendy Policji wynika, że w 2007 r. na terenie gminy Pozezdrze zaistniały ogółem 104 czyny przestępne, w tym 21 kradzieże. Dane te są mniejsze niż w roku 2006. Natomiast duży wzrost liczbowy odnotowano w kierowaniu pojazdem w stanie nietrzeźwym (o 10 przypadków więcej niż w roku 2006).

Z innych kategorii przestępstw w 2007 r. odnotowano nieliczne zdarzenia:

2. 6 przypadków znęcania się (art. 207 § 1 kk)
3. 2 przypadki użycia groźby karalnej (art. 190 § 1 kk;)
4. 2 przypadki uszkodzenia mienia (art. 288 § 1 kk;)
5. 1 oszustwo (art. 286 § 1 kk)
6. 1 przypadek rozboju.

Tabela 18 Kategorie przestępstw

Wyszczególnienie	lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba stwierdzonych przestępstw nieletnich	b.d	105	b.d	121	104
kradzież	b.d	44	b.d	28	21
Uszkodzenie mienia	b.d	b.d	b.d	3	2
Przemoc w rodzinie	b.d	5	b.d	11	6
Groźba karalna	b.d	3	b.d	1	2
Czynny opór	b.d	1	b.d	0	0
Kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości	b.d	b.d	b.d	28	38
Wypadki	b.d	5	b.d	5	6
Naruszenie nietykalności cielesnej	b.d	4	b.d	2	2
Niealimentacja	b.d	3	b.d	0	0

Oszustwo	b.d	1	b.d	0	1
Rozbój	b.d	b.d	b.d	2	1
Naruszenie nakazu sądowego	b.d	b.d	b.d	4	5

Zródło: Komenda Powiatowa Policji w Węgorzewie

Problematyka uzależnień

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerwania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest na dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji)
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Jedną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą, stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczycielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Gmina Pozezdrze z pozoru może uchodzić za wolną od problemu alkoholizmu. Z 558 beneficjentów GOPS w 2007 roku 50 osób (8,96% ogólnej liczby) ubiegających się o pomoc sąwą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym. Zważywszy na proporcję, z jaką tutaj mamy do czynienia, można by stwierdzić, że zjawisko alkoholizmu nie jest problemem dominującym. Niemniej jednak nie można bagatelizować tych danych i oceniać skalę zjawiska tylko w tak wąskim ujęciu. Jeśli bowiem 50 osób stara się o pomoc, tłumacząc swoją trudną sytuację problemem alkoholowym, to należy wziąć pod uwagę przy tej okazji również hipotetycznie złą sytuację ich rodzin, a wtedy liczba osób uzależnionych od wsparcia z systemu pomocy ulegnie zwiększeniu (co najmniej trzykrotnie).

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień.

W 2007 roku komisja ta przyjęła 22 wnioski, w tym 9 wniosków dotyczących skierowania na przymusowe leczenie odwykowe osób uzależnionych. Dzięki działaniom komisji utworzony został punkt informacyjno-konsultacyjny ds. uzależnień, gdzie osoby uzależnione i

współuzależnione uzyskują porady terapeutyczne. W 2007 r. z porad terapeuty skorzystało 20 osób.

Tabela 19 Problem uzależnień w kontekście terapeuty uzależnień i GKRPA

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Ilość wniosków przyjętych przez GKRPA	11	8	6	25	22
Osoby korzystające z porad terapeuty uzależnień	14	9	13	20	20

Na przestrzeni lat 2003-2007 zauważa się wzrost wniosków do GKRPA i niewielki wzrost nakładów pieniężnych na działalność komisji. Zwiększyła się również liczba osób korzystających z porad terapeuty uzależnień.

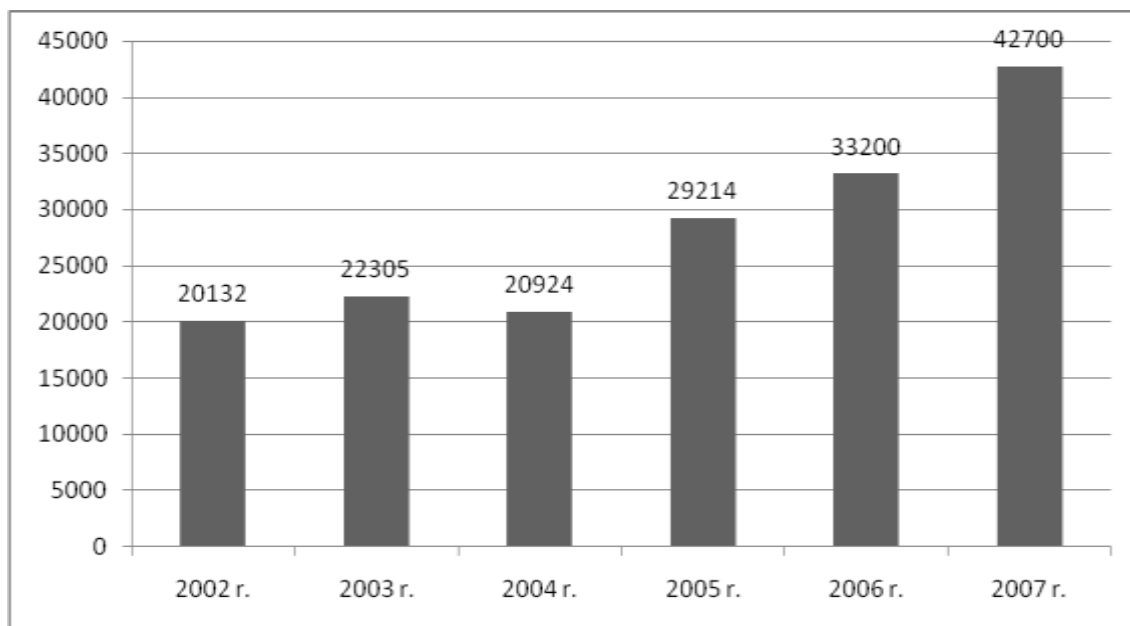
Od kilku lat GKRPA organizuje konkursy, np. Przegląd Zespołów Amatorskich „Uzależnieniom NIE”. Gmina także dofinansowuje zajęcia profilaktyczne w szkołach, wysyła dzieci z rodzin alkoholowych na kolonie letnie. Komisja w ramach swojej działalności zaprasza na rozmowy mobilizujące osoby uzależnione do podjęcia leczenia.

Zauważalne jest w społeczeństwie większe zrozumienie dla problemu. Wiele żon osób uzależnionych korzysta z porad terapeuty, składa wnioski o leczenie odwykowe mężów. Wnioski takie wpływają również do GOPS oraz policji. Osoby współuzależnione poznały swoje prawa.

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w latach 2002-2004 pozostaje na zbliżonym poziomie. Jednak w latach 2005 – 2007 widać wyraźny wzrost wielkości środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Z wykresu 14 wynika, że w 2002 r. wydatki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych ogółem wyniosły 20.132 zł, w 2003 r. wzrosły o 2.173 zł do poziomu 22.305 zł, a w 2004 r. wysokość wydatków spadła o 1.381 zł do poziomu 20.924 zł. W 2005 r. wysokość wydatków znacznie wzrosła 29.214 zł o 8.290 zł więcej niż w 2004 r., w 2006 r. o 3. 986 zł (33.200 zł), a w 2007 r. wydatki wyniosły aż 42.700 zł czyli o 9.500 zł więcej niż w roku 2006 i o 22.568 zł niż w roku 2002.

Ze względu na istnienie problemu alkoholowego w gminie należałoby kontynuować prace w kierunku rozwoju punktu terapeutycznego i oddziaływania na uświadamianie dzieci i młodzieży w szkołach na temat wszelkiego rodzaju uzależnień.

Wykres 14 Środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych
 *Dane Urzędu Gminy w Pozezdrzu

g) Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w gminie zidentyfikowany i wybrany podczas warsztatów.

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego zidentyfikowano problemy społeczne gminy, jest ankieta. Na podstawie jej wyników oraz innych danych prowadzono dalej prace z Zespołem Liderów.

Celem ankiety było zbadanie opinii mieszkańców gminy Pozezdrze na temat ich sytuacji, postrzegania problemów społecznych, potrzeb i relacji w gminie.

Ankietyzację przeprowadzono w miesiącach maj-czerwiec 2008r. Formularz ankiety został opracowany przez Zespół Roboczy. Wzór ankiety w załączniku.

Badaniu poddano **147 osób** (5% populacji mieszkańców gminy w wieku powyżej 12 lat). Były to osoby w wieku od 12 roku życia, o różnym statusie społecznym – osoby pracujące i bezrobotne, pracujące we własnym gospodarstwie i zatrudnione w prywatnych firmach czy prowadzące własną działalność. Respondentów dobrano w taki sposób aby zapewnić udział wszystkich grup społecznych, o czym świadczy charakterystyka osób, które odpowiedziały na pytania. Dane z

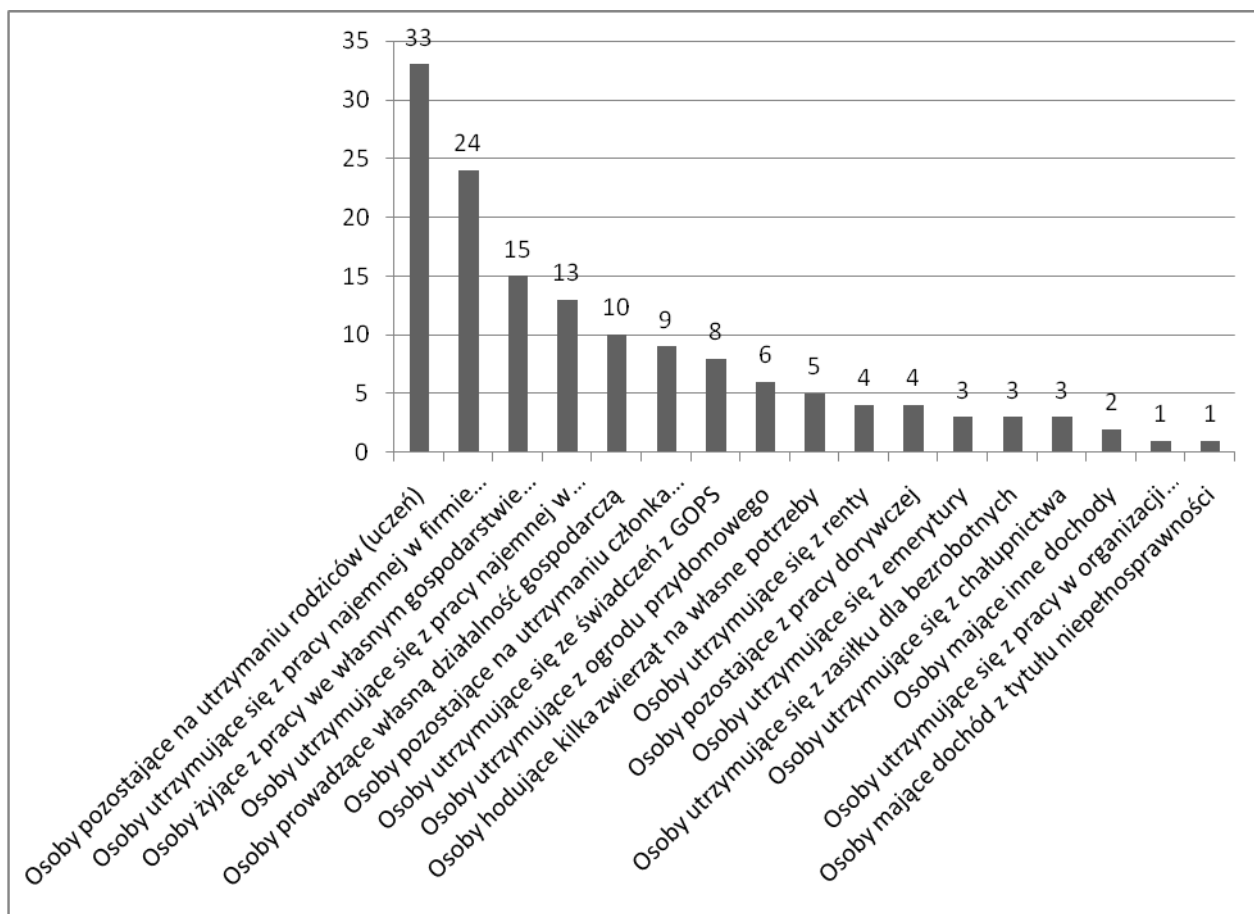
metryczki obrazują, że badaniami zostało objętych: 87 kobiet i 60 mężczyzn.

Osoby te działają w różnych organizacjach:

- organizacjach pozarządowych-10
- grupie kościelnej-3
- grupie nieformalnej-14
- grupie wolontariuszy-4
- 1 osoba z Zespołu Roboczego powołanego przez Wójta

Tabela 20 Źródło utrzymania osób badanych

Źródło utrzymania	Ilość osób	Źródło utrzymania	Ilość osób
Osoby pozostające na utrzymaniu rodziców (uczeń)-	33	Osoby utrzymujące się z renty	4
Osoby utrzymujące się z pracy najemnej w firmie prywatnej	24	Osoby pozostające z pracy dorywczej	4
Osoby żyjące z pracy we własnym gospodarstwie rolnym	15	Osoby utrzymujące się z emerytury	3
Osoby utrzymujące się z pracy najemnej w instytucji publicznej	13	Osoby utrzymujące się z zasiłku dla bezrobotnych	3
Osoby prowadzące własną działalność gospodarczą	10	Osoby utrzymujące się z chałupnictwa	3
Osoby pozostające na utrzymaniu członka rodziny(osoba starsza)	9	Osoby mające inne dochody	2
Osoby utrzymujące się ze świadczeń z GOPS	8	Osoby utrzymujące się z pracy w organizacji społecznej	1
Osoby utrzymujące z ogrodu przydomowego	6	Osoby mające dochód z tytułu niepełnosprawności	1
Osoby hodujące kilka zwierząt na własne potrzeby	5		

Wykres 15 Źródło utrzymania osób badanych

Stan cywilny osób badanych:

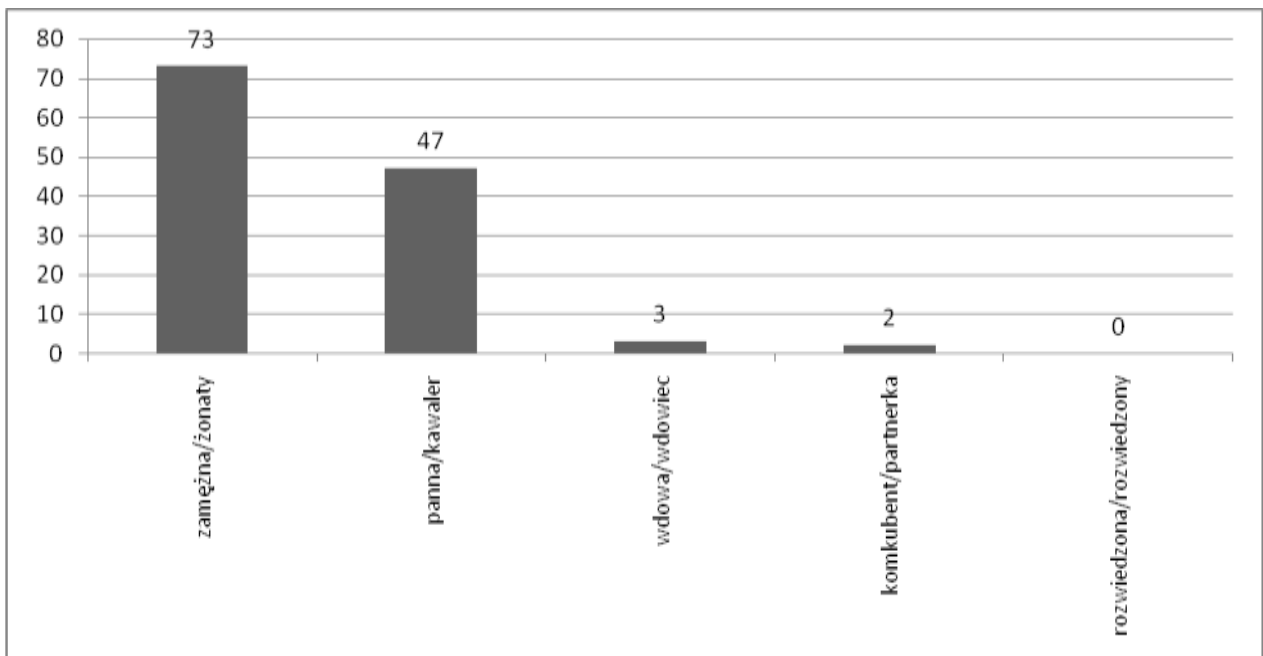
-zamężna/zonaty-73

-panna/kawaler-47

-wdowa/wdowiec-3

-konkubent/ partnerka-2

-rozwiedziona/rozwiedziony-0

Wykres 16 Stan cywilny osób badanych

Rodziny, w których na utrzymaniu jest:

1 dziecko - 26

2 dzieci - 33

3 dzieci - 12

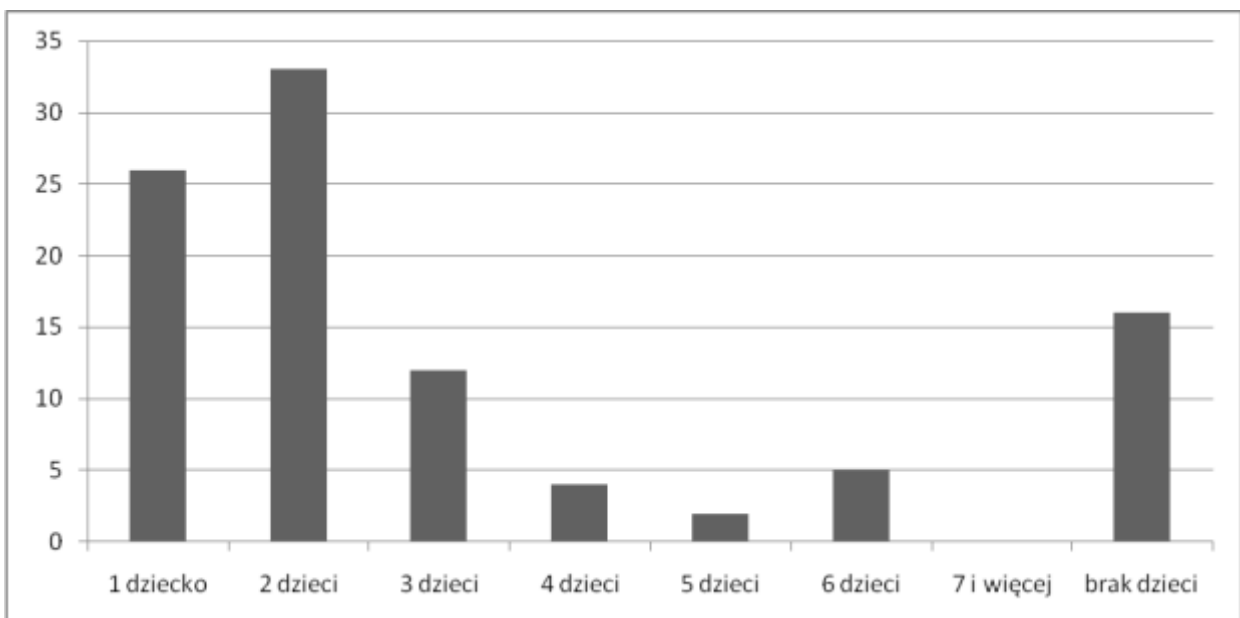
4 dzieci - 4

5 dzieci - 2

6 dzieci - 5

7 i więcej - 0

nie ma dzieci-16

Wykres 17 Dzietność rodzin badanych

Wiek badanych:

12-17-28 osób

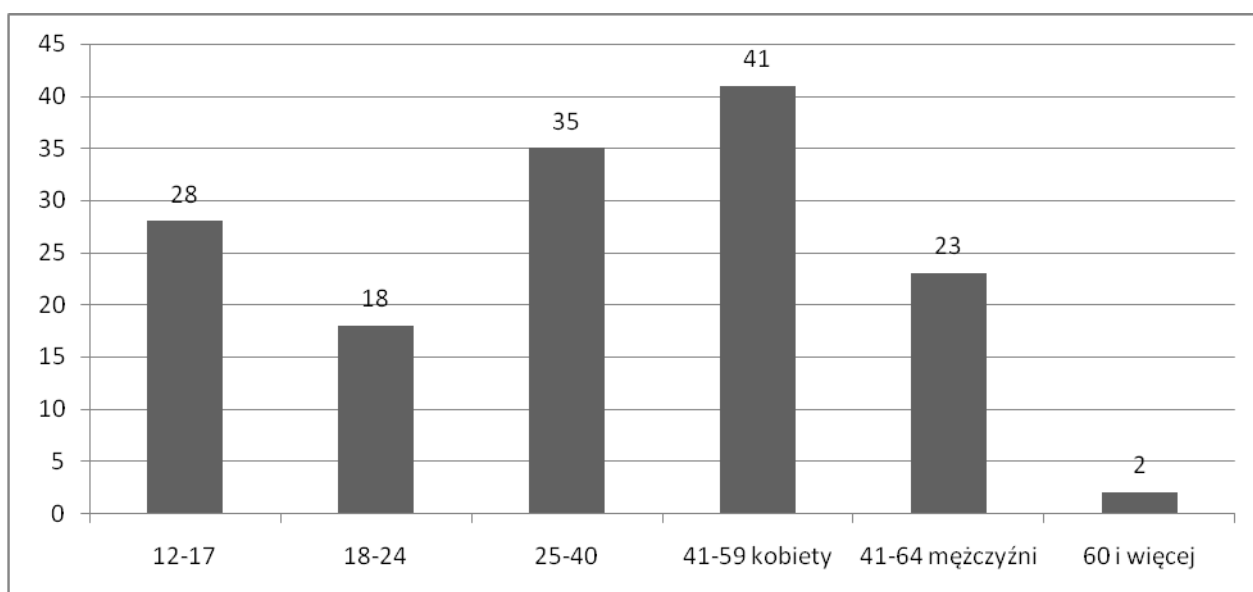
18-24-18 osób

25-40- 35 osób

41-59-41 osób

41-64 -23 osób

60 i więcej -2 osób

Wykres 18 Wiek osób badanych

Jak widać z danych w badaniu brali udział zarówno mężczyźni, jak i kobiety, osoby mające własną rodzinę jak i samotne, uczniowie jak i osoby pracujące, bezrobotni, niepracujący, jak i aktywni zawodowo, także osoby niepełnosprawne i na emeryturze.

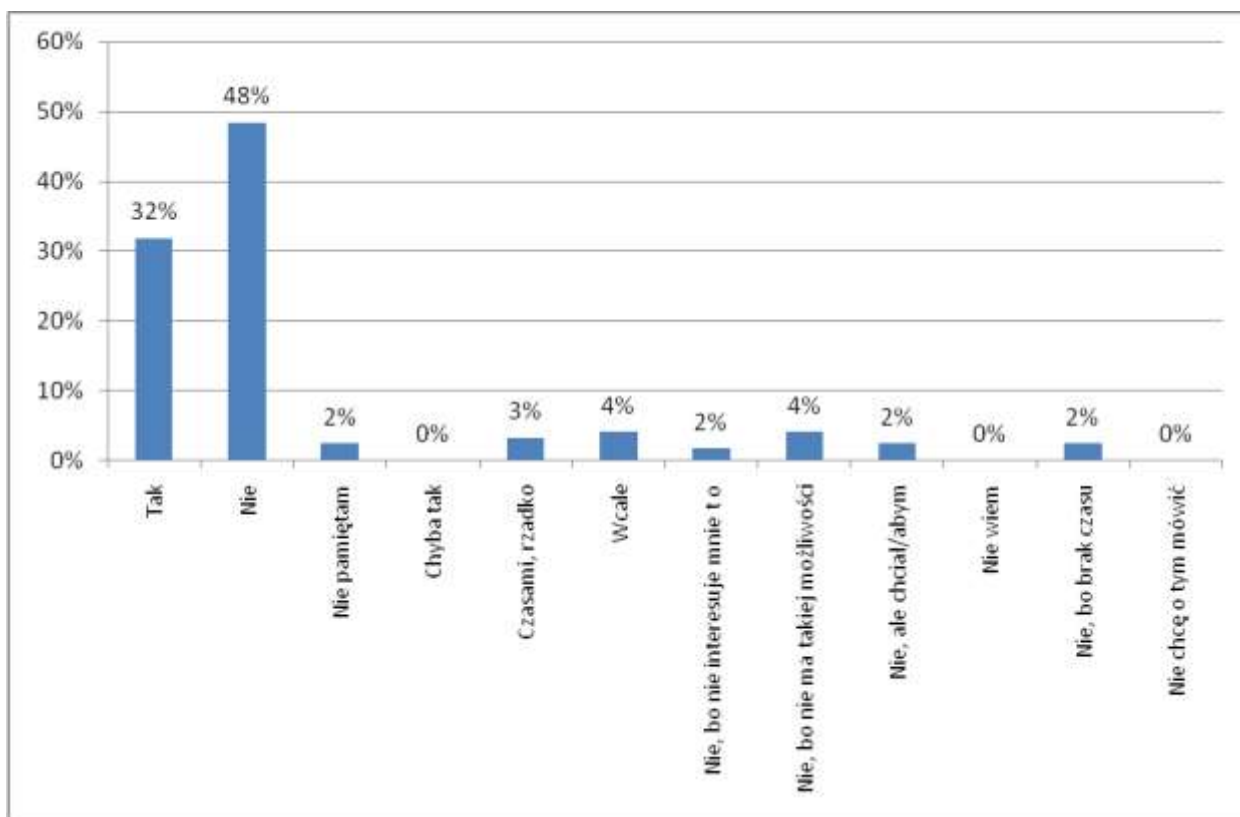
Z odpowiedzi ankietowanych wyłonił się obraz najistotniejszych społecznych problemów gminy :

1. Mała aktywność mieszkańców, brak zaangażowania w życie gminy.
2. Problem uzależnień i przemocy.
3. Problemy wychowawcze z dziećmi i młodzieżą
4. Utrudnienie funkcjonowania w życiu społecznym osób niepełnosprawnych i starszych.
5. Niska zamożność. Bezrobocie.

1. Mała aktywność mieszkańców, brak zaangażowania w życie gminy.

Problem ten wyróżnił się z kolejnych pytań ankiety.

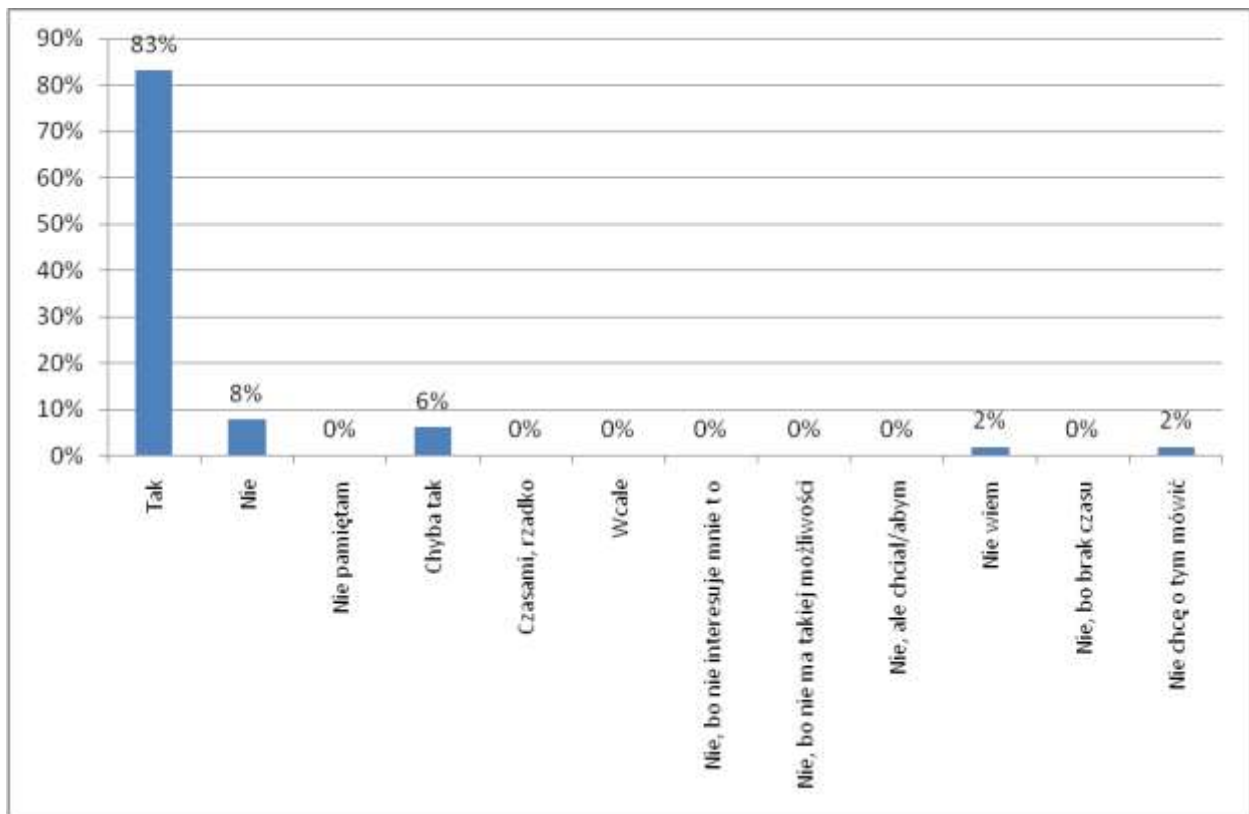
Wśród badanych 48 % nie uczestniczy w wydarzeniach na terenie gminy. (wykres nr 1)

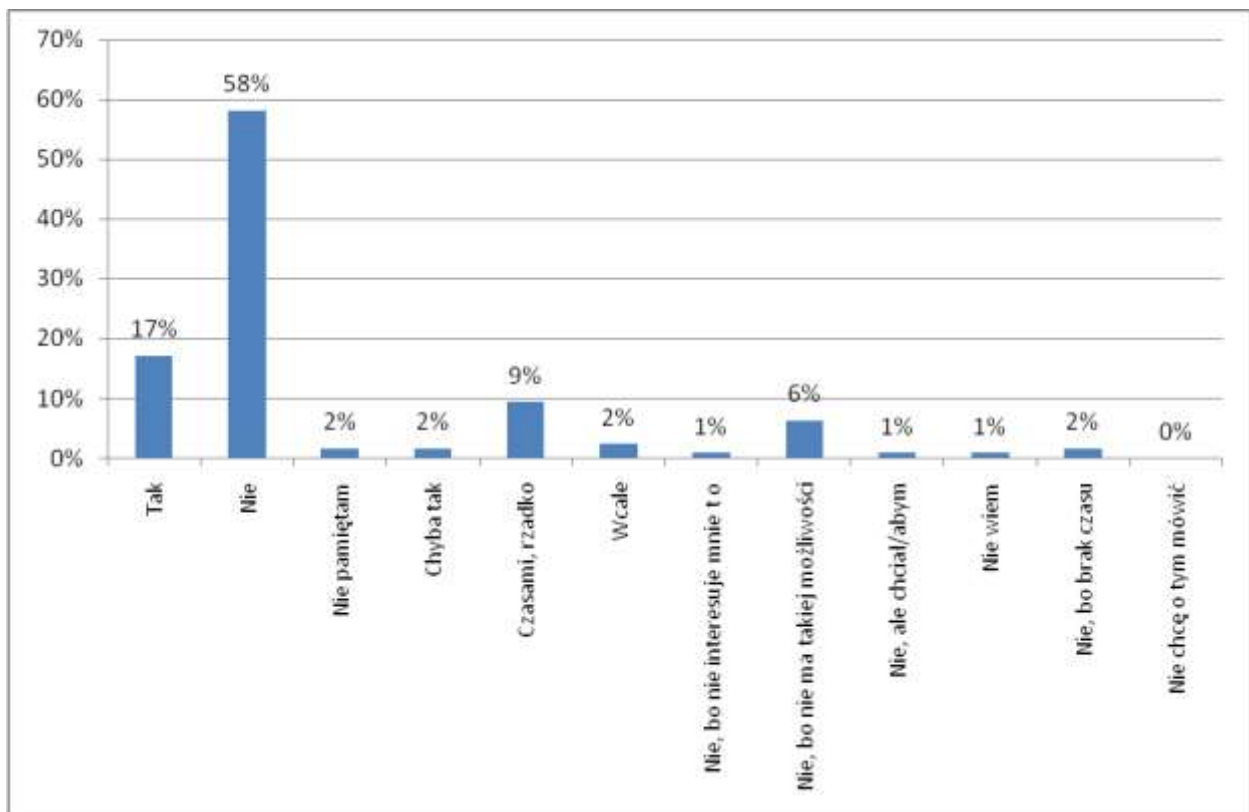
Wykres 19 Uczestniczymy w różnych spotkaniach na terenie gminy

Większość - 83 % ma poczucie, że spotkania z władzami samorządowymi są potrzebne (wykres nr 23) , ale nie przychodzi na nie 58 % ankietowanych (wykres nr 33)

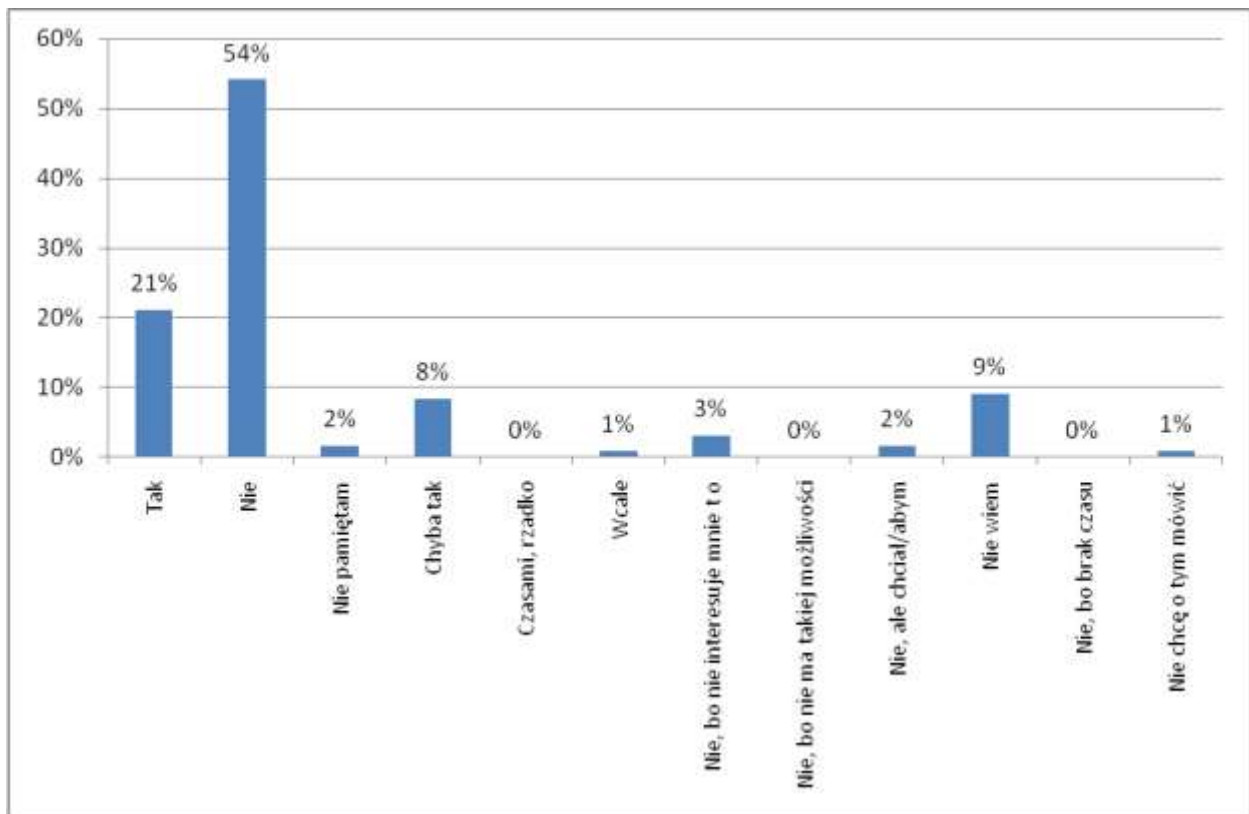
38 % respondentów nie wie, jakie organizacje pozarządowe działają na terenie gminy (wykres 35).

Wykres 20 Spotkania są potrzebne (wójt, sołtys)

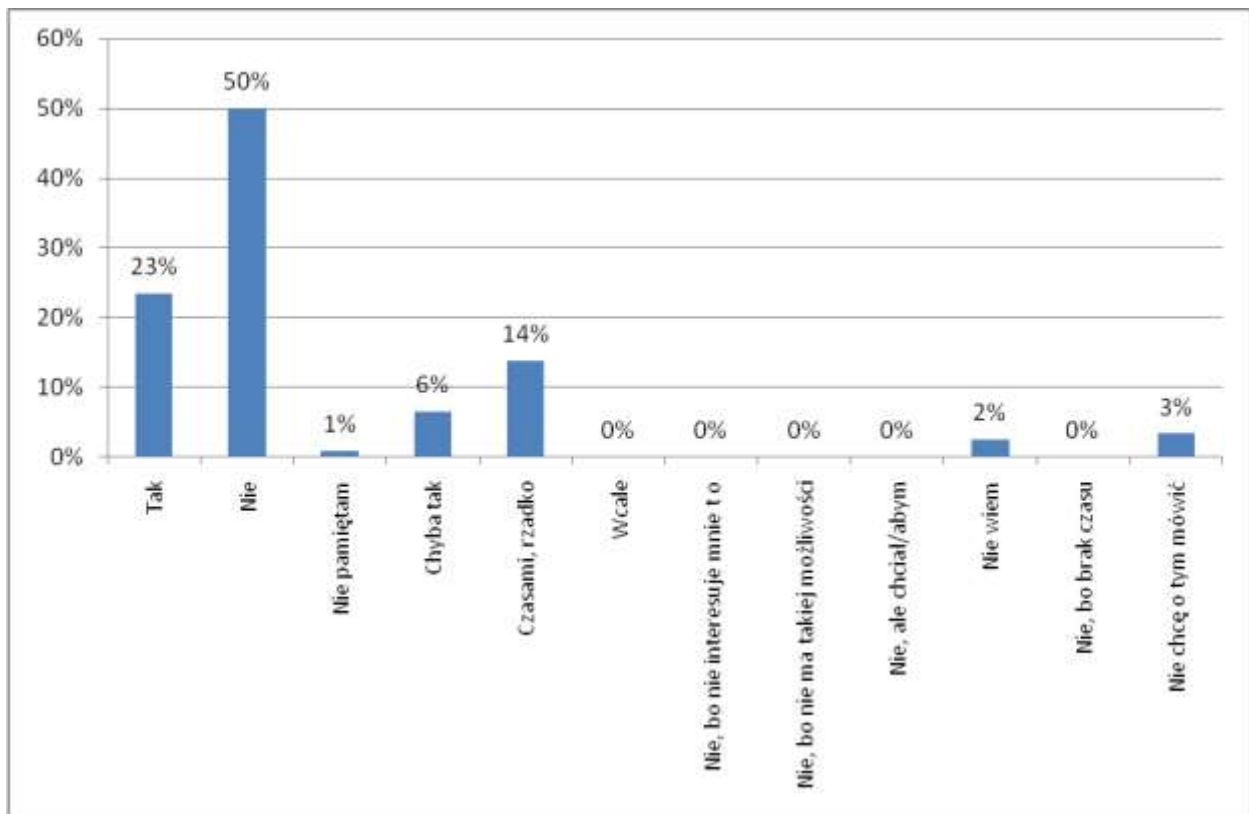
Wykres 21 Uczestniczę w spotkaniach na które mnie zapraszają z gminy

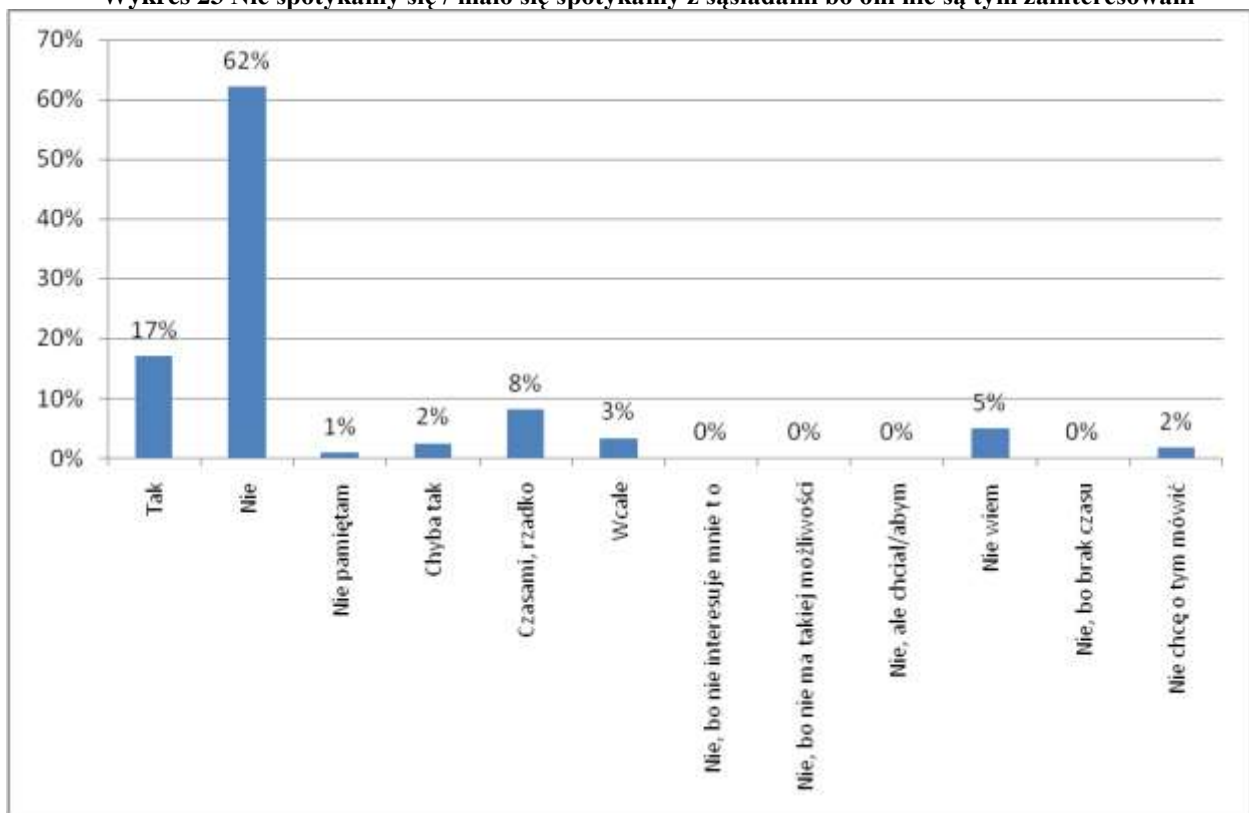
Wykres 22 Wiem jakie organizacje pozarządowe działają w naszej gminie i co robią

Przyczyną małej aktywności mieszkańców są relacje między nimi. Sąsiedzi znają się w większości wskazuje na to 76 % badanych, ale nie spotykają się ze sobą i nie pomagają w rozwiązywaniu problemów (wykres 45 47)

59 % stwierdza, że mieszkańcy gminy nie spotykają się, aby dbać o wspólne dobro. (wykres 48)

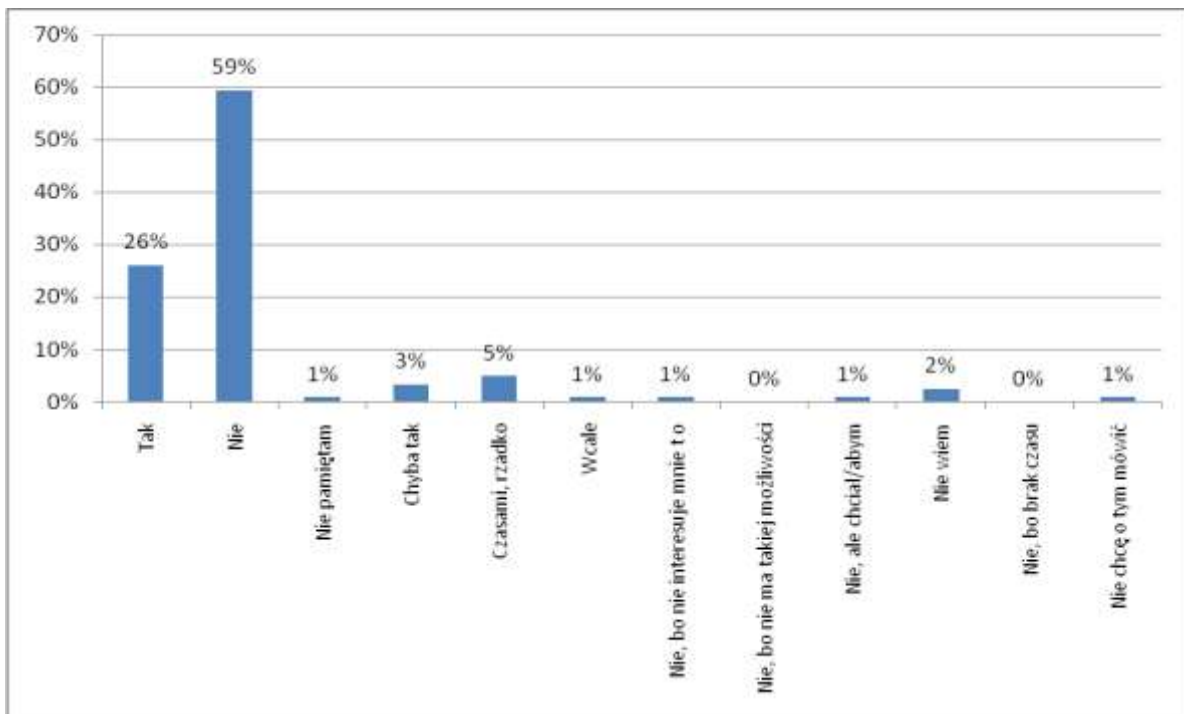

Wykres 23 Nie spotykamy się / mało się spotykamy z sąsiadami bo oni nie są tym zainteresowani

Wykres 24 Spotykamy się w grupach mieszkańców i dyskutujemy co trzeba zrobić aby rozwiązać określony problem

Wykres 25 Wspólnie z innymi mieszkańcami odnawiamy/dbamy o nasze wspólne dobro (np. przystanek, świetlica, plac zabaw, teren zieleni, boisko, kapliczka/krzyż, itp.)

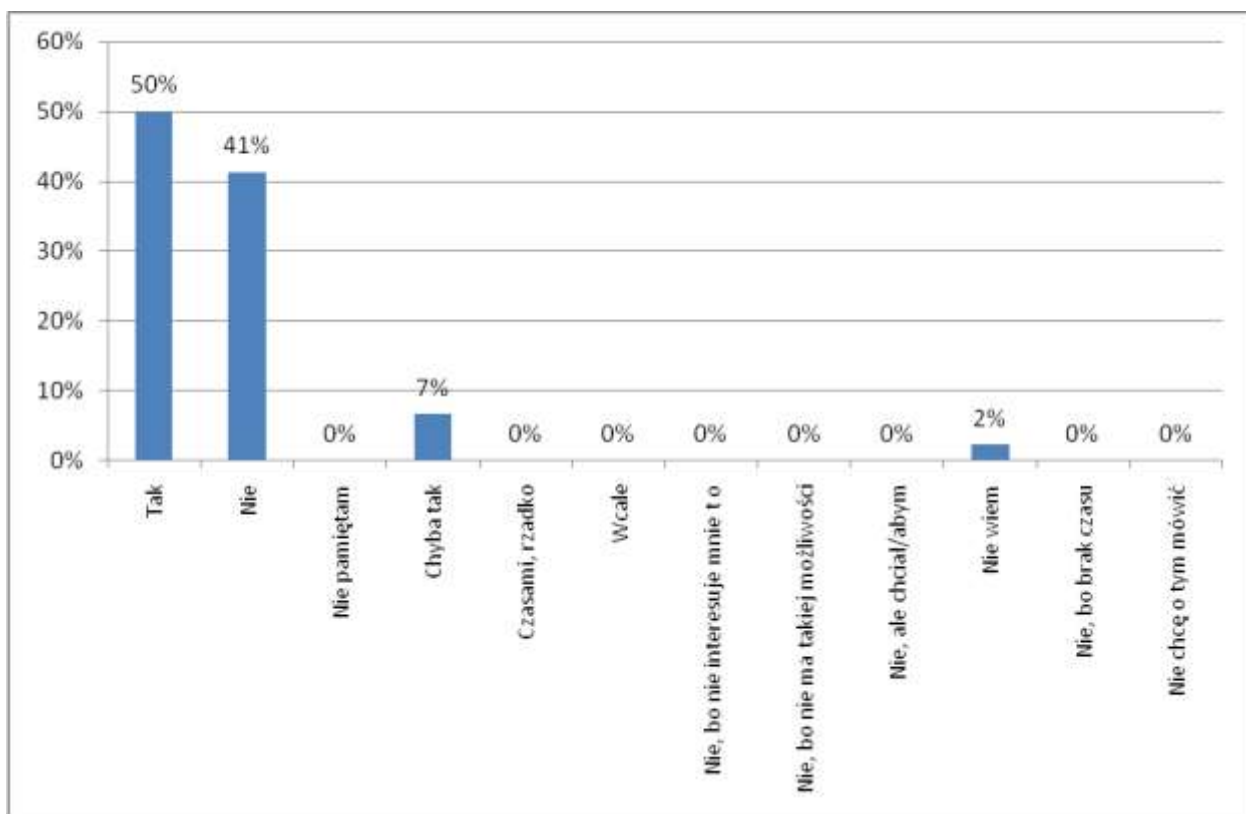
2. Problem uzależnień i przemocy.

Kolejny problem dotyka zarówno osoby starsze, jak i młodzież i dzieci.

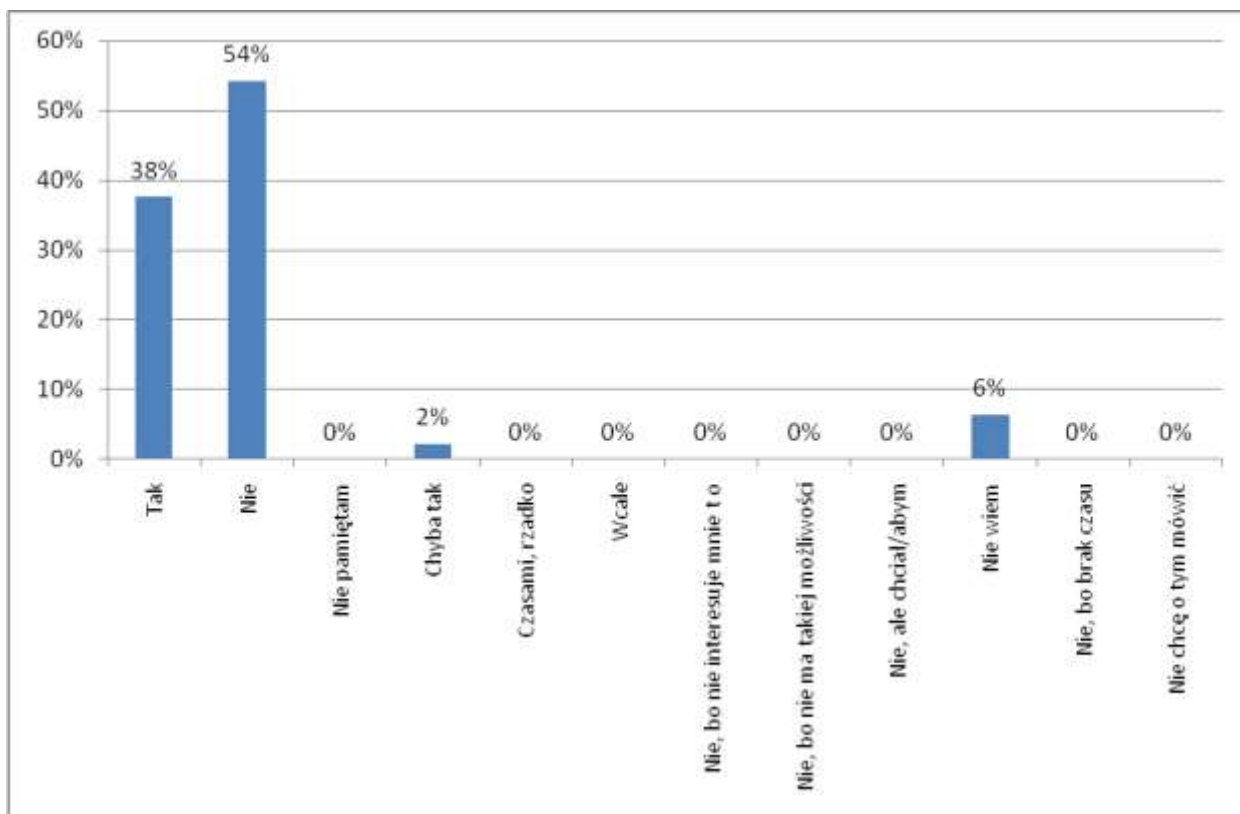
50% badanych stwierdza, że ich dzieci mówią o tym, że ich koledzy palą papierosy. (wykres 80),

38 % - że piją alkohol. (wykres 77)

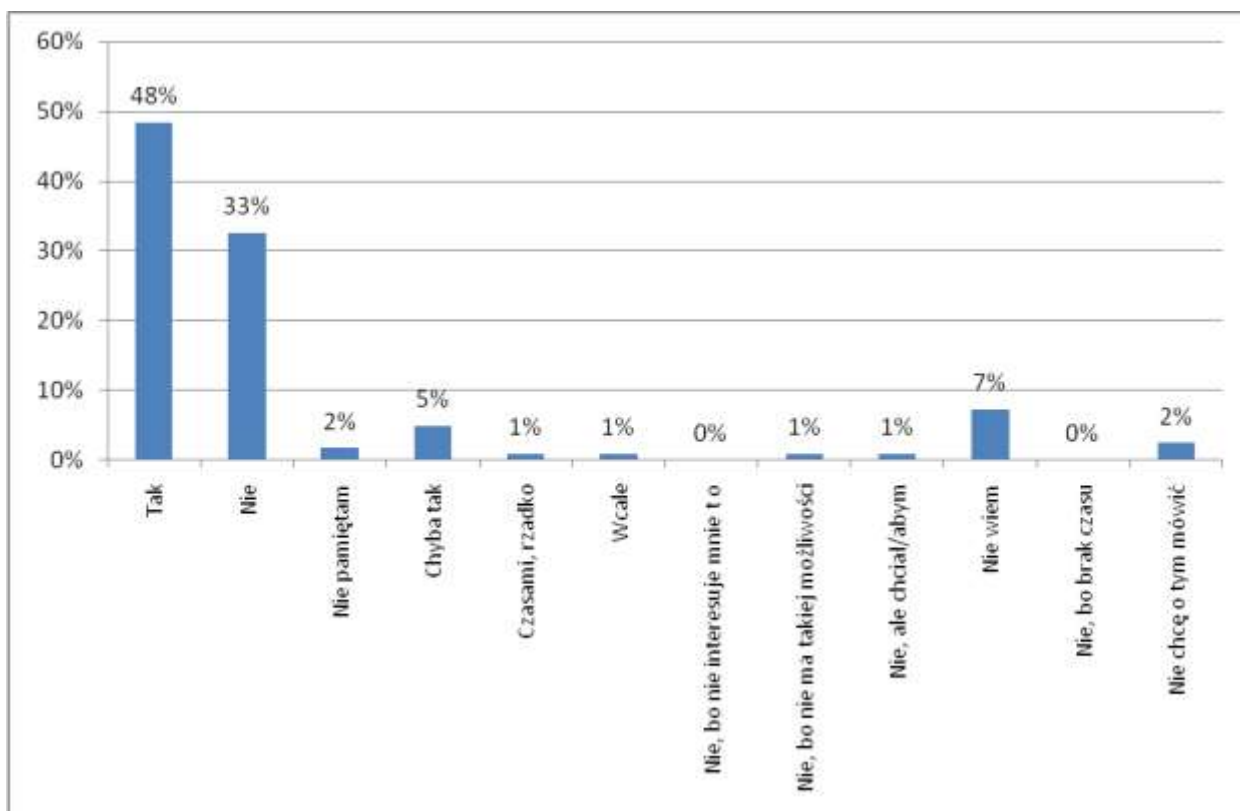
48 % słyszało, że dzieci mogą kupić alkohol w sklepie. (wykres 64).

Wykres 26 Nasze dzieci mówiły, że ich koleżanki/koledzy palą papierosy

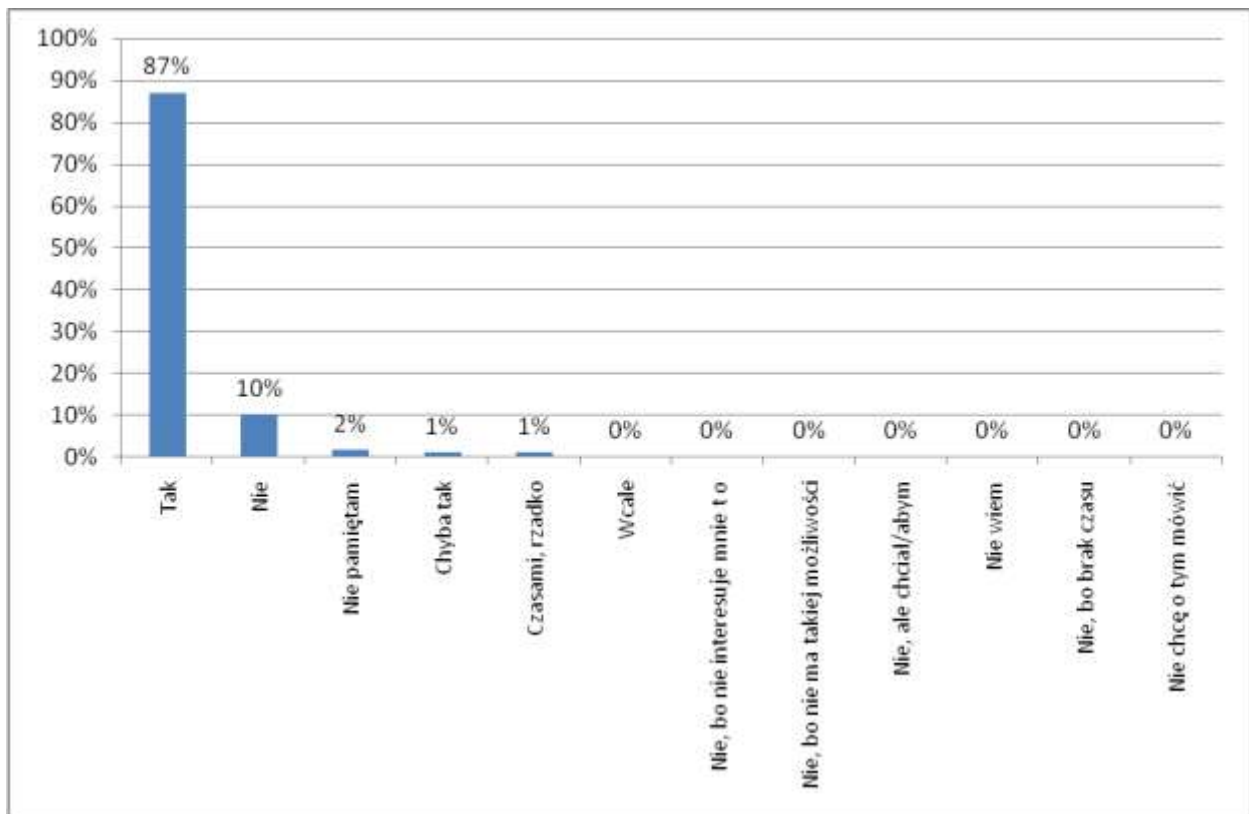

Wykres 27 Nasze dzieci mówiły, że ich koleżanki/koledzy piją alkohol

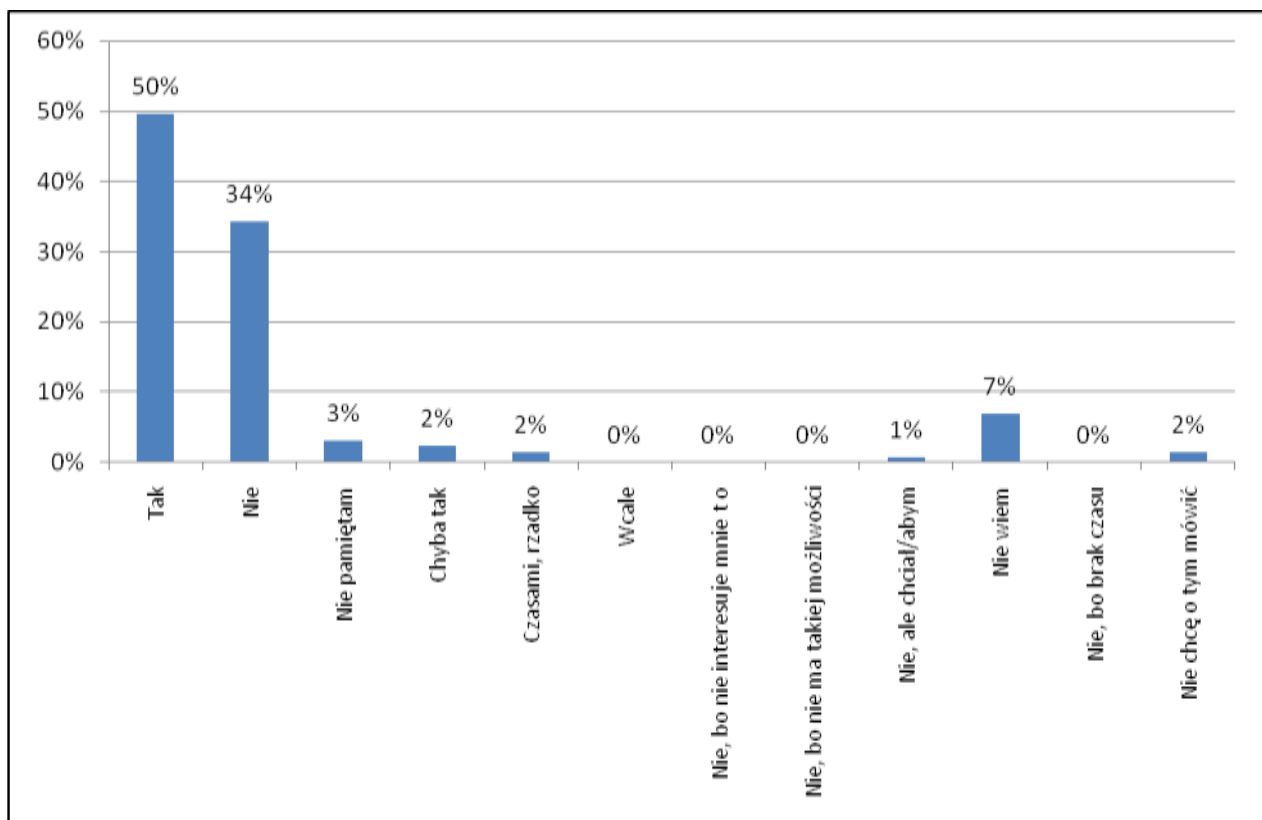

Wykres 28 Słyszałam/em o tym, że dzieci/młodzież mogą kupić w sklepie alkohol

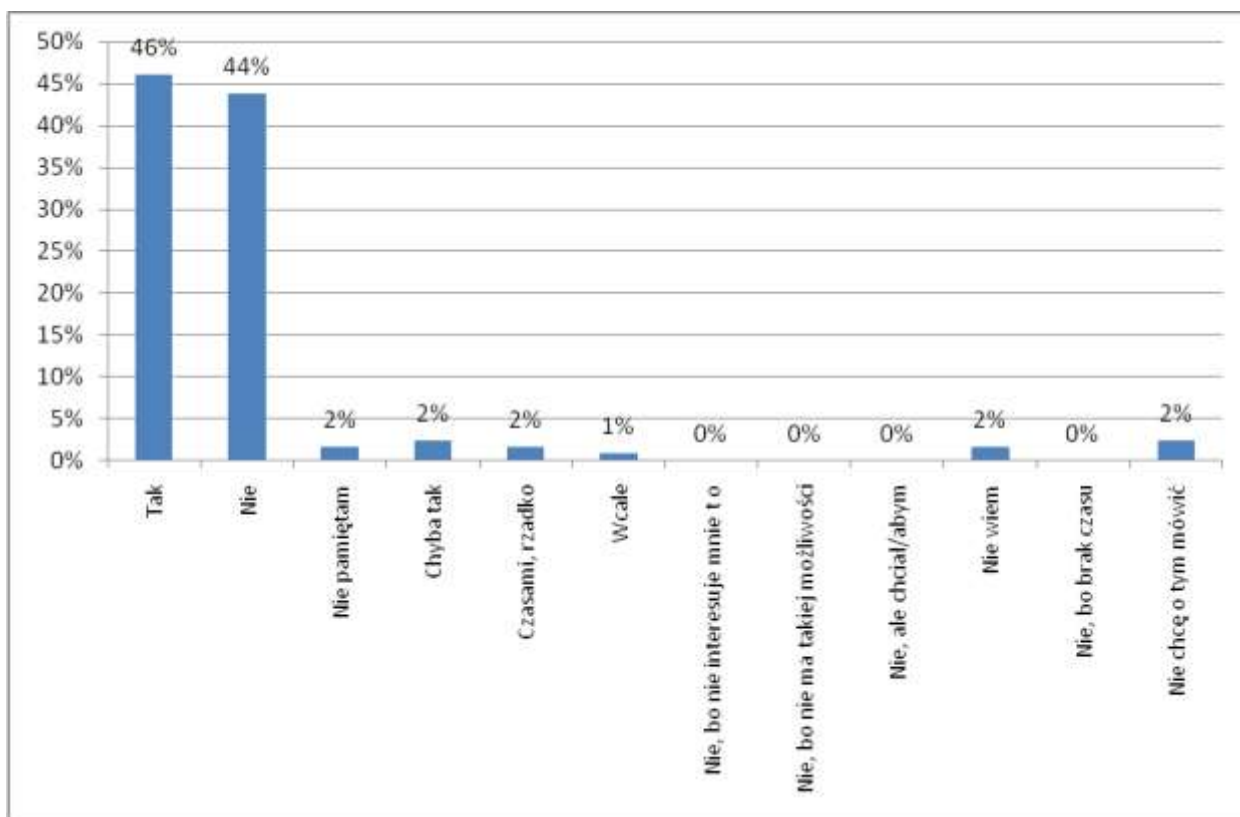
Aż 87 % badanych widziało w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu. (wykres 61) . 46 % respondentów było świadkiem przemocy w swoim otoczeniu. (wykres 65)

Wykres 29 W moim otoczeniu widziałam/em osobę/osoby nadużywające alkoholu

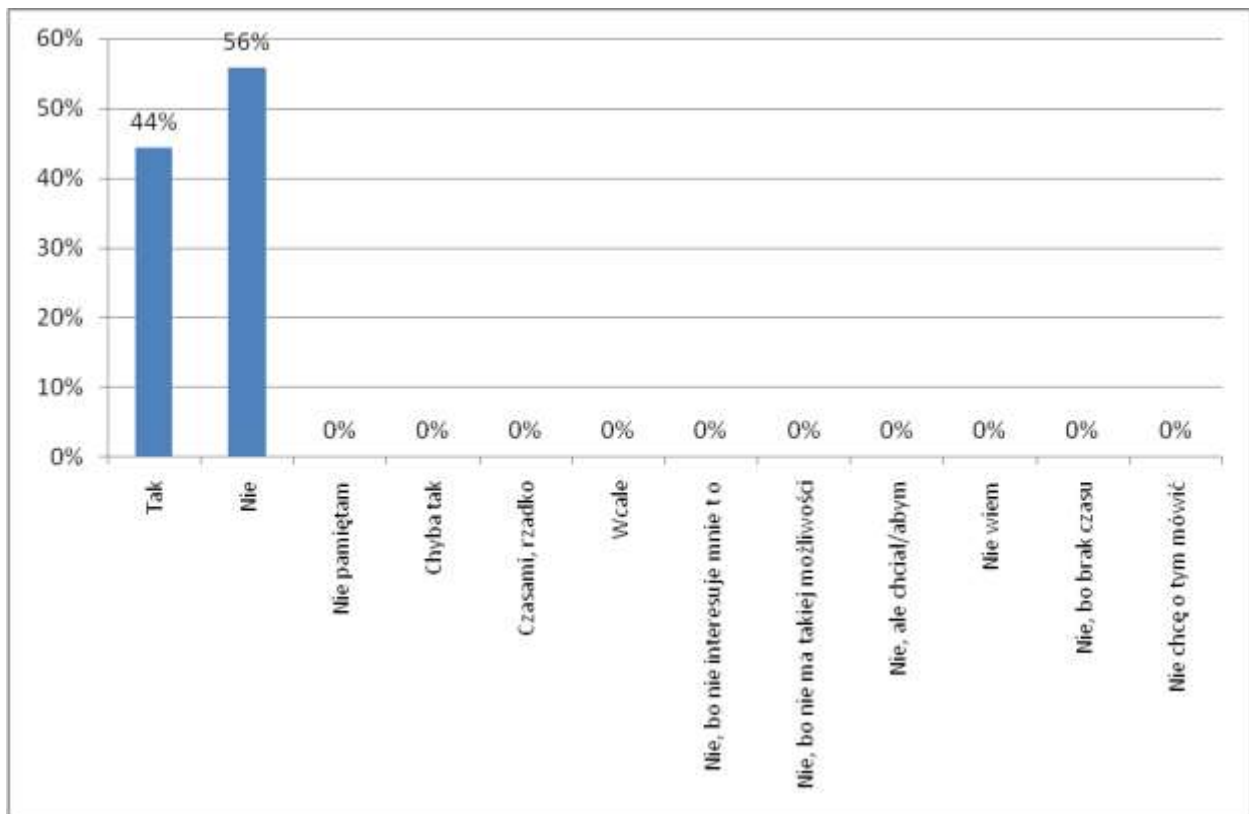
Wykres 30 Słyszałem o tym że w naszej gminie można dostać narkotyki

Wykres 31 W moim otoczeniu widział/em osoby bijące innych

3. Problemy wychowawcze z dziećmi.

Problemy te łączą się przede wszystkim z brakiem możliwości zagospodarowania wolnego czasu przez młodzież. 56 % młodzieży nie korzysta z zajęć dodatkowych na terenie szkoły. (wykres 74)

Wykres 32 Dzieci chodzą na dodatkowe zajęcia w świetlicy wiejskiej lub innym miejscu

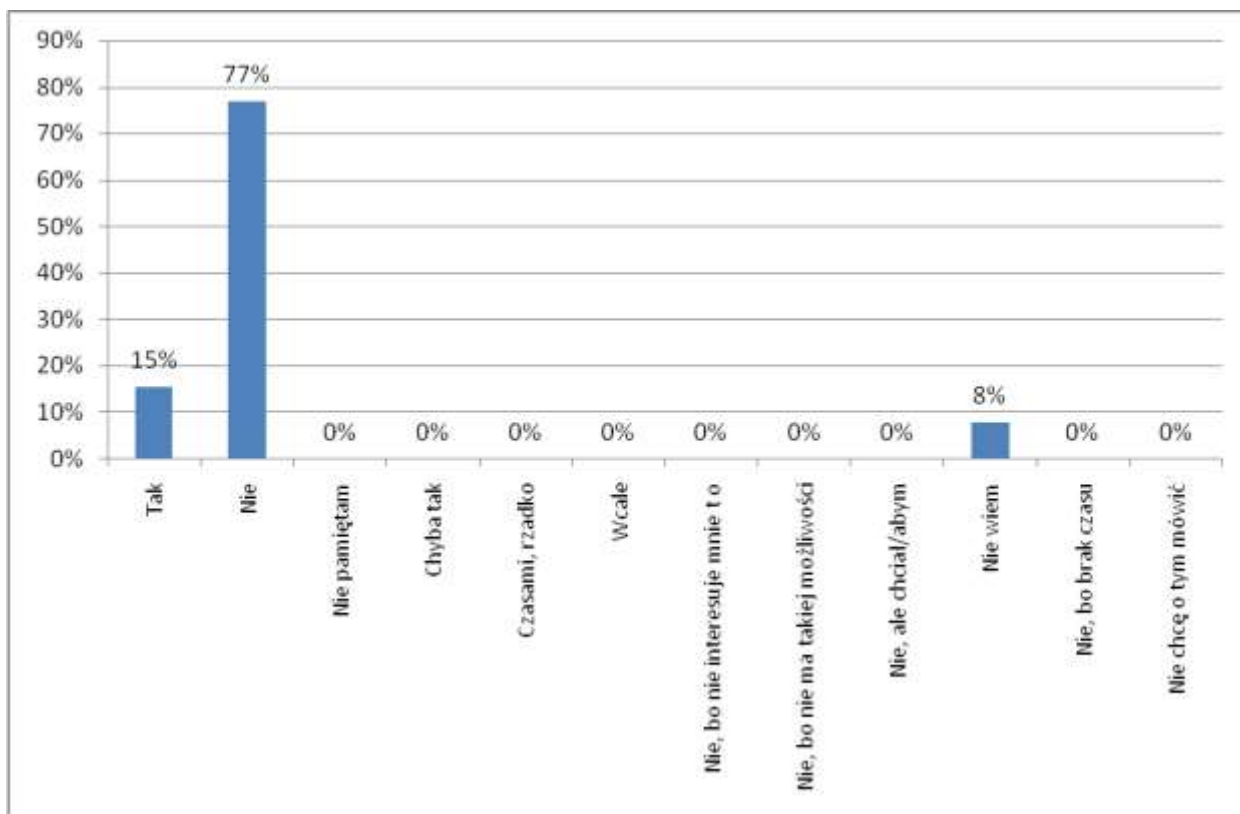
W propozycjach polepszenia warunków życia w gminie 15 badanych wskazało na potrzebę modernizacji i rozbudowy szkoły, 17 dofinansowanie zajęć sportowych, 23 budowę boiska i utworzenie klubu sportowego.

4. Utrudnienie funkcjonowania w życiu społecznym osób niepełnosprawnych i starszych.

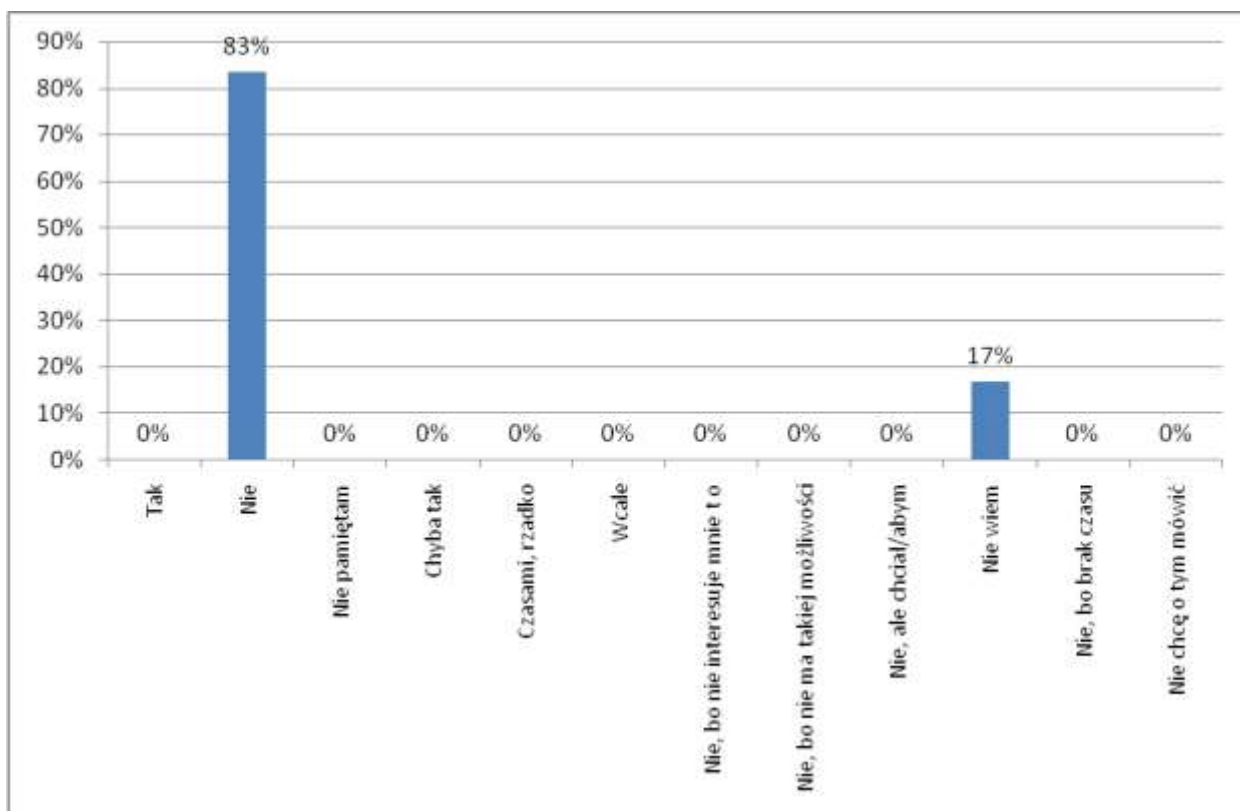
Główny problem to brak dostępności budynków użyteczności społecznej dla osób niepełnosprawnych. 67% ankietowanych stwierdza, że na wózku inwalidzkim nie można dostać się do urzędów i sklepów.

86 % respondentów opiekuje się osobami starszymi i robi to bez pomocy opiekunki.

77 % uważa, że osoby starsze są odizolowane od społeczeństwa, a 83 % uważa, że dla osób starszych gmina nie oferuje specjalnych usług. (wykres 98 100)

Wykres 33 Osoby starsze w naszej gminie nie są odizolowane od społeczeństwa

Wykres 34 Dla osób starszych oferowane są w gminie specjalne usługi

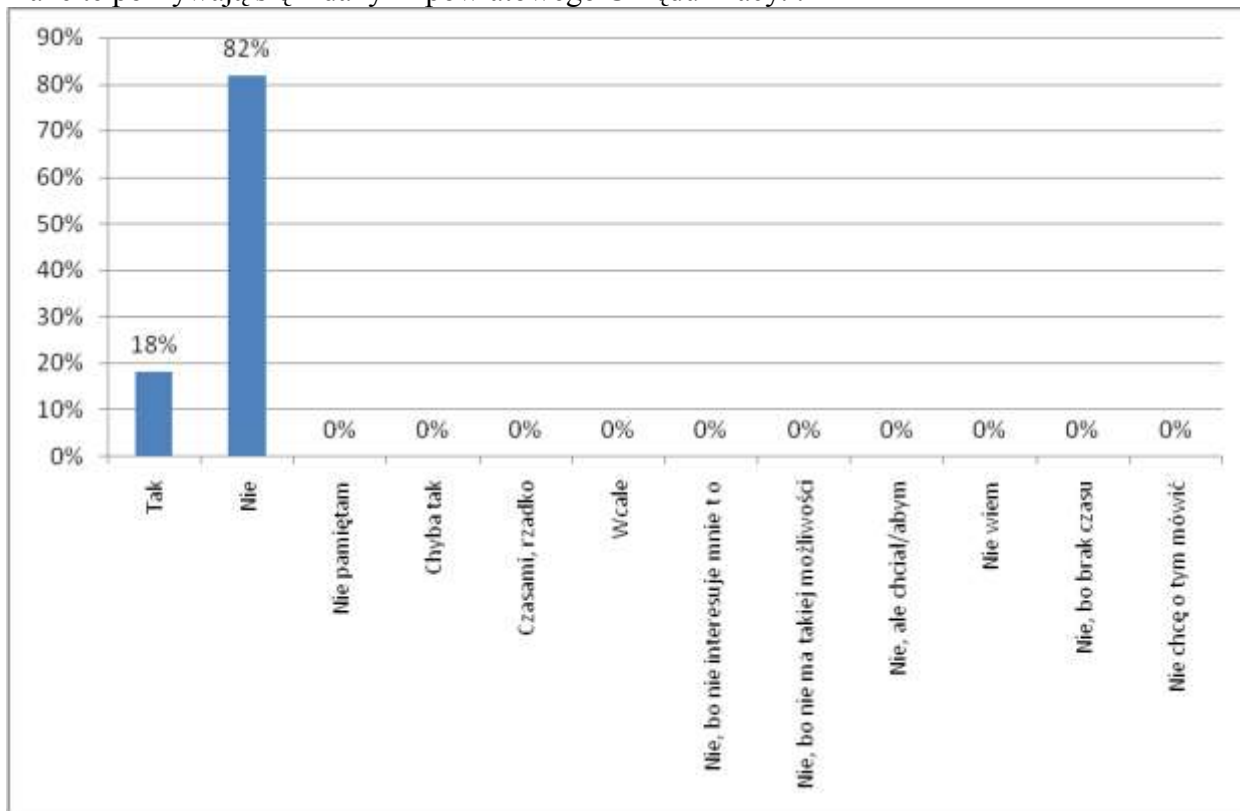
5. Bezrobocie.

Wśród osób badanych bezrobotni to 14 %. Utrzymują się oni z prac dorywczych, zasiłku dla bezrobotnych lub są na utrzymaniu innych.

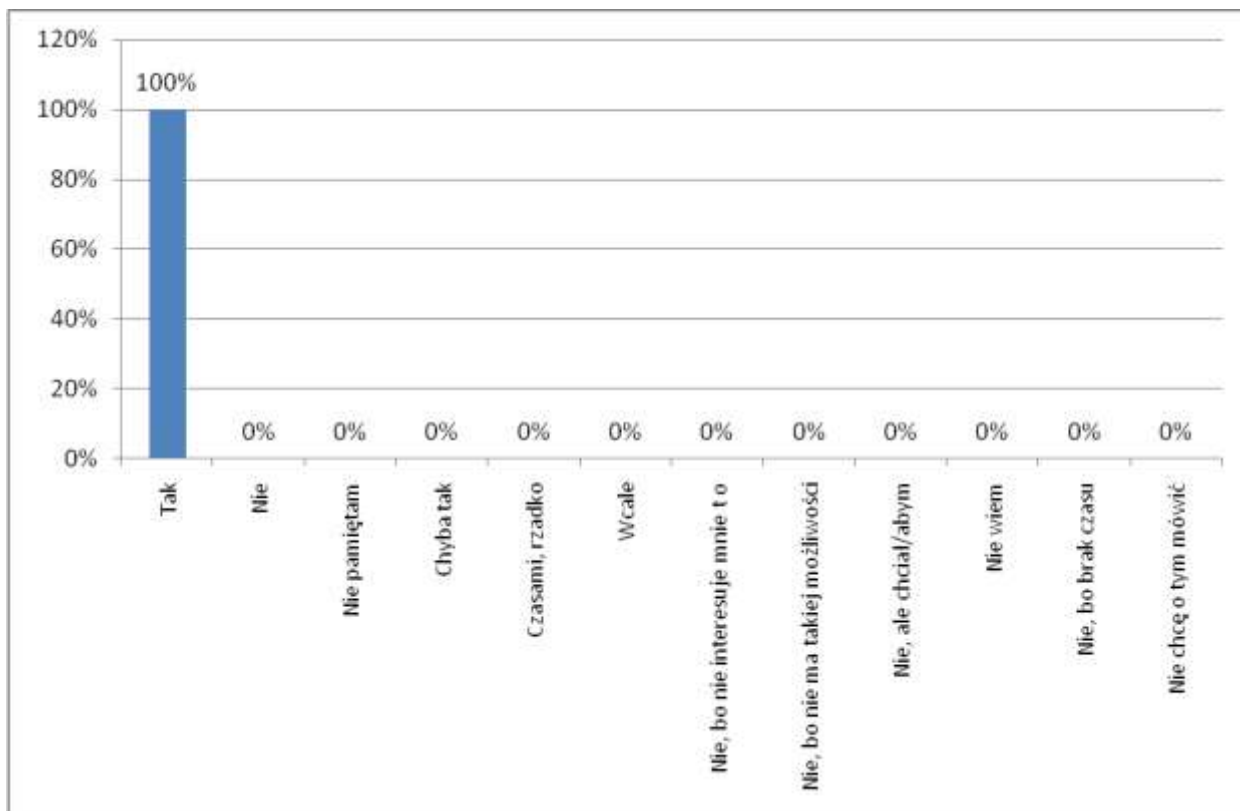
82 % nie brało udziału w szkoleniach dla osób bezrobotnych (wykres 88) 100% uważa, że brak

wynika z braku miejsc pracy na terenie gminy. (wykres 89)

Dane te pokrywają się z danymi powiatowego Urzędu Pracy. .

Wykres 35 Brałam/em udział w szkoleniach, ale nie pomogły mi w uzyskaniu pracy

Wykres 36 Nie mamy pracy (wszyscy lub ja/współmałżonek/partner/ka), bo w naszej gminie jest mało/brak firm, miejsc pracy

Tabela 21 Zestawienie problemów społecznych

Problem	Dane z ankiety: pytanie (% odpowiedzi)	Inne źródła informacji	Wskaźnik
Mała aktywność mieszkańców	Pyt. 1. Uczestn. w spotk. TAK 32 NIE 48 Pyt. 23. Spotk. są potrzebne TAK 98 NIE 9 Pyt. 33. Uczestn. w spotk. TAK 22 NIE 75 Pyt. 35. Org. poz. dział. w gminie TAK 28 NIE 72 Pyt. 45. spotk. z sąsiad. TAK 29 NIE 62 Pyt. 47 Spot. w grup. TAK 21 NIE 77 Pyt. 48 dbanie o wsp. dobro TAK 32 NIE 73	Ocena poziomu integracji	2.17
		Frekwencja w wyborach	40,3%
		Konsultacje społeczne nt.	3
		Liczba organizacji pozarządowych	4
		Liczba podmiotów rocznie realizujących zadania publiczne	2
		Liczba grup nieformalnych	1
Uzależnienia i przemoc	Pyt. 61. Widział. os. pijące alkoh. TAK 114 NIE 13 Pyt. 63. Można dost. narkot. TAK 65 NIE 45 Pyt. 64 Można kupić alkoh. TAK 61 NIE 41 Pyt. 65 Osoby bijące TAK 59 NIE 56 Pyt. 77 Koleż. piją alkohol TAK 18 NIE 26 Pyt. 80 Kol. palą papierosy TAK 23 NIE 19 Pyt. 84 Używ. narkotyków TAK 5	Niebieskie karty	4
		Liczba dzieci w opiece zastępczej	7
		Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym z powodu probl. alkoholowego	50
		Liczba dzieci z rodzin z problemem alkohol. kierowanych na kolonie	12
		Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	9
		Liczba osób korzystających z pomocy terapeuty uzależ. i współuzależ.	20
		Interwencje Policji z powodu przemocy	6

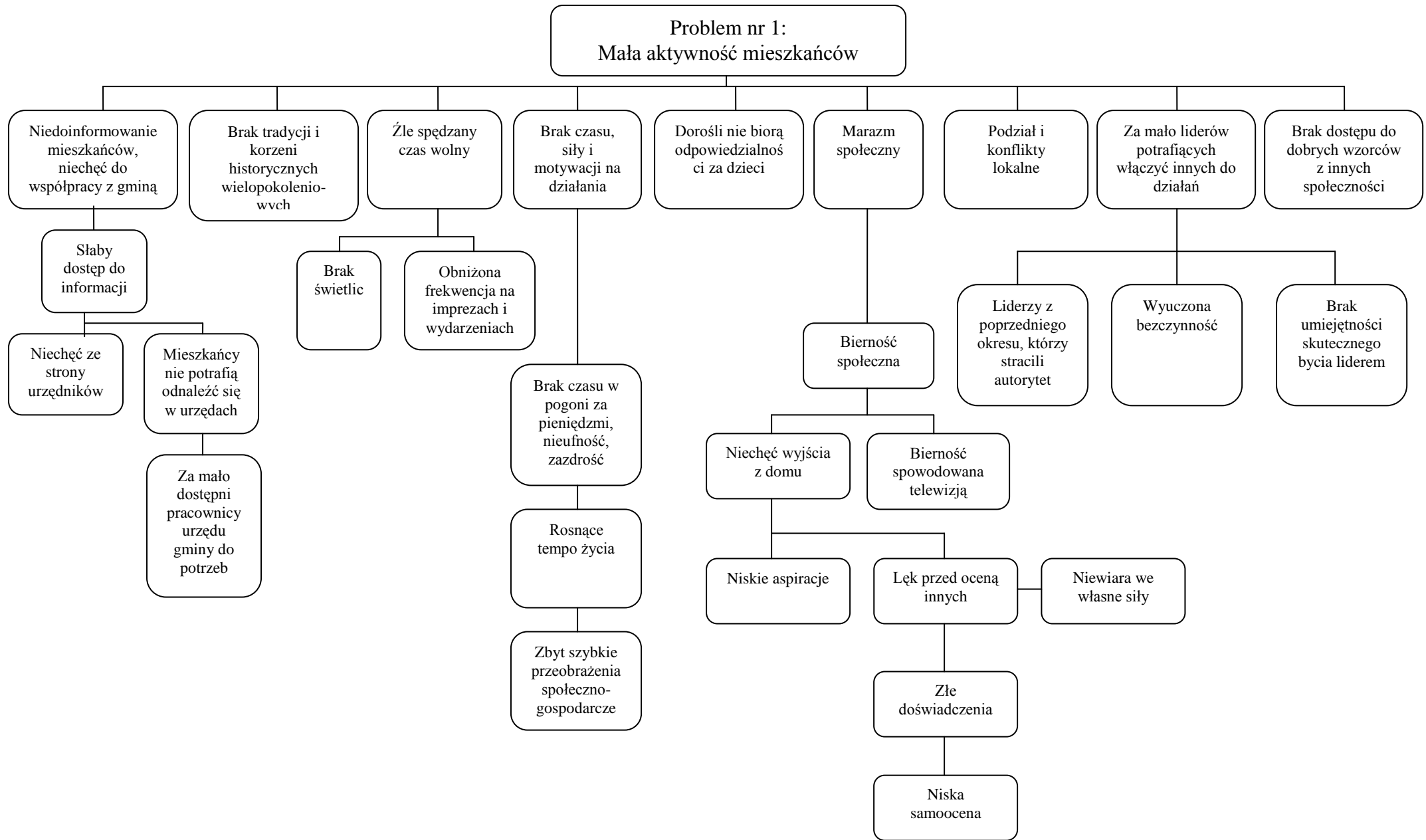
	NIE 38	Wskaźnik przemocy w Szkole	9
Problemy wychowawcze i zdrowotne z dziećmi i młodzieżą oraz ich mała aktywność	Pyt. 74 dodatk. zajęcia TAK 23 NIE 29	Liczba kół zainteresowania	12
		% dzieci sprawiających kłopoty wychowawcze w szkole	7%
		Liczba dzieci objętych kołami zainteresowań	303
		Frekwencja w szkole	85%
		Liczba skierowań do poradni psycholog.-pedagog. pod kątem diagnozy problemów wychowawczych	5
		Liczba organizacji młodzieżowych	4
		Liczba rodziców konsultujących sprawy z pedagogiem	20
		Liczba kół/zajęć sportowych	6
Utrudnianie funkcjonowania w życiu społecznym osób niepełnosprawnych i starszych	Pyt. 98 izol. osób niepełnospr. TAK 2 NIE 10 Pyt. 100 oferty dla os. starsz. TAK 0 NIE 10	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (% l. ludności)	15,72%
		Liczba osób starych korzystających z usług opiekuńczych	2
		umieszczeni w DPS	0
		liczba osób niepełnosprawnych korzystających z zasiłków (% osób)	10
		Liczba rodzin korzystających z dodatków opiekuńczych na niepełnosprawne dzieci	63
		Liczba obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.	0
		Liczba organizacji działających na rzecz osób: niepełnosprawnych starszych	0 0
Niska zamożność	Pyt. 88 udział w szkoleniach TAK 2 NIE 9 Pyt. 89 nie mamy pracy TAK 10 NIE 0	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z tytułu: ubóstwa	110
		bezrobocia	85
		syf. mieszkaniowej	141
		Stopa bezrobocia	14%
		Liczba osób/rodzin objętych	

		pomocą z tytułu:	
		- niezaradności	53
		-uzależnień	50
		-wielodzietności	41
		Suma osób/rodzin objętych pomocą	124
		Liczba osób, którym pomaga Caritas	192
		% dzieci dożywianych w szkołach	49%
		Liczba stypendiów socjalnych	147

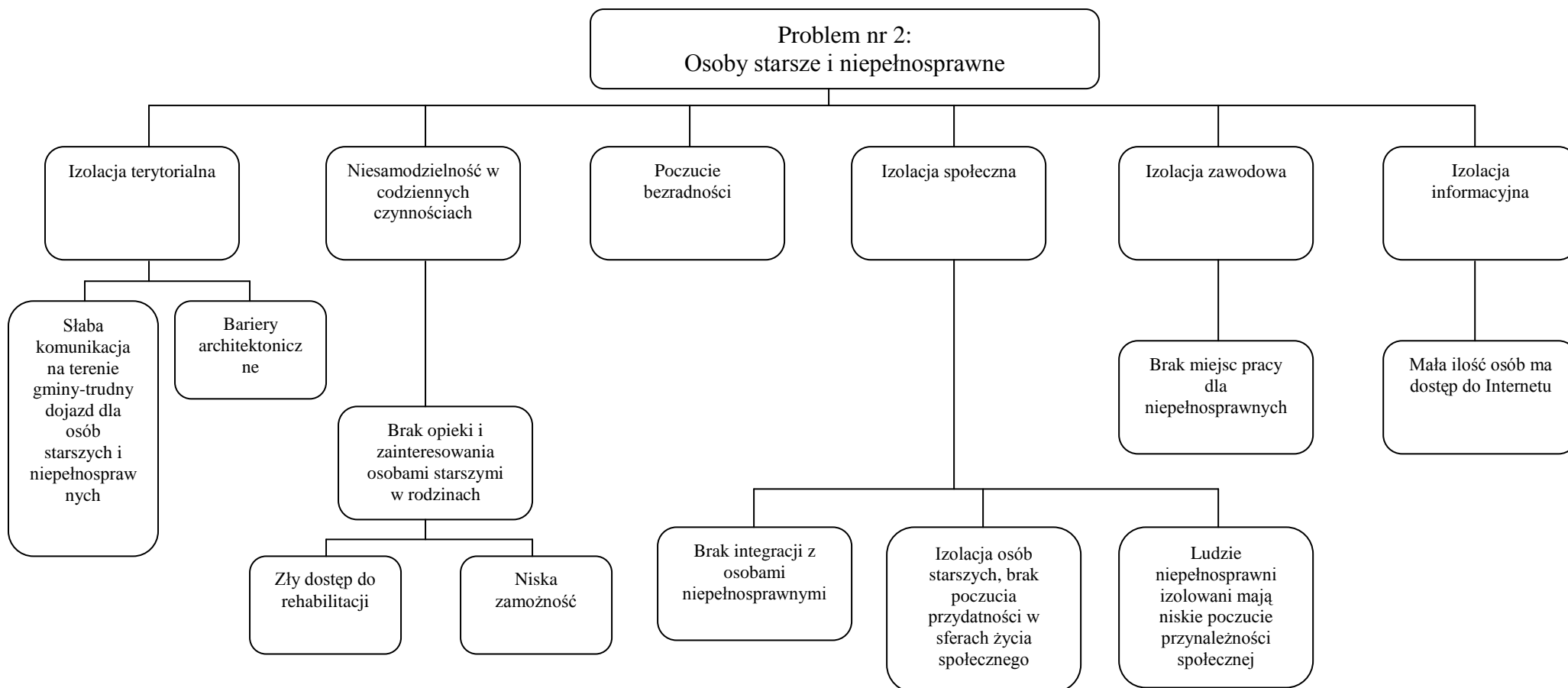
2.4.2. Hierarchizacja problemów społecznych uznanych za dominujące

Podczas warsztatów roboczych oraz na podstawie analizy badań ankietowych wyodrębniono problemy główne i szczegółowe. Przedstawiono je graficznie w poniższych schematach.

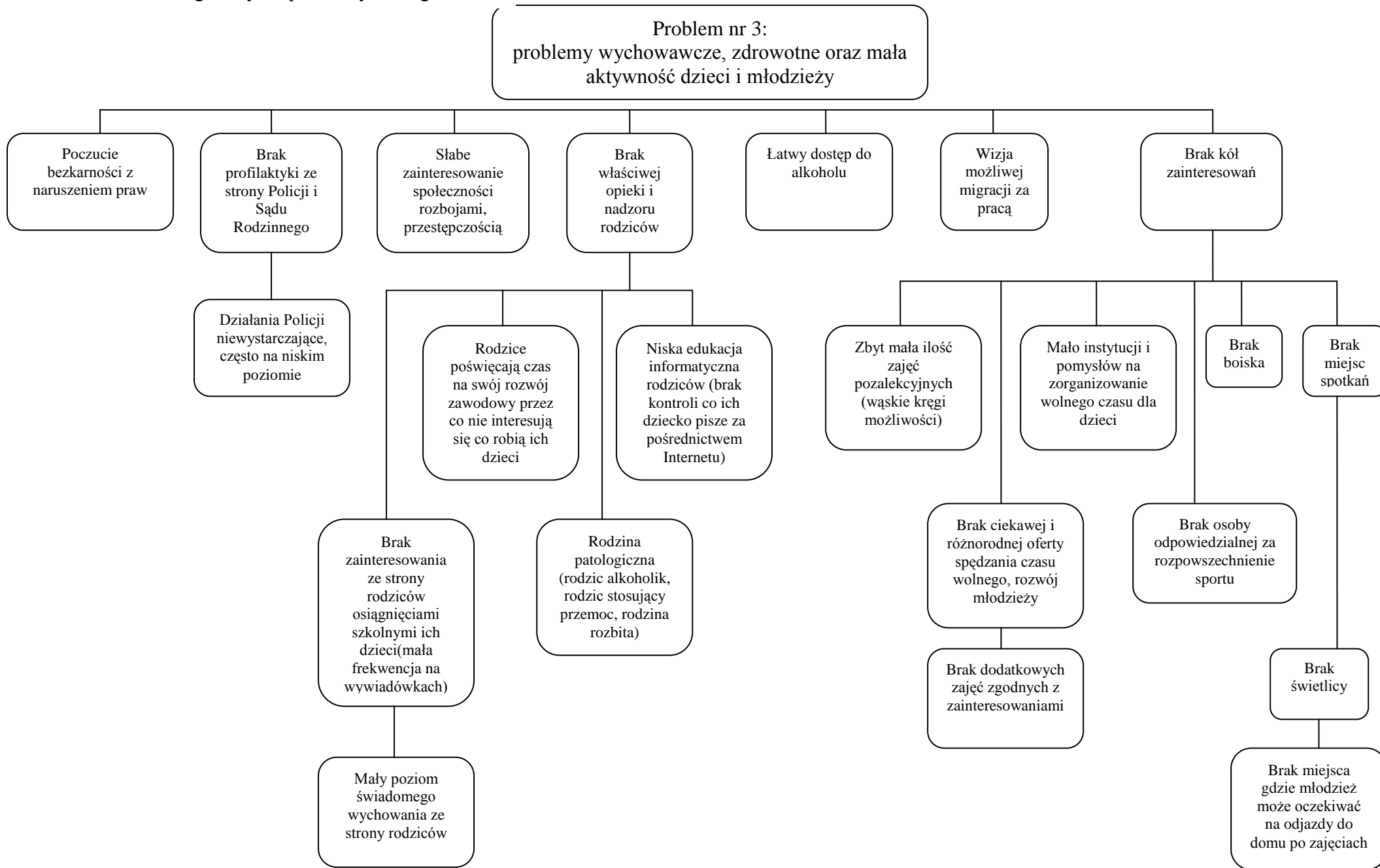
Schemat 2: Problem główny 1 i problemy szczegółowe

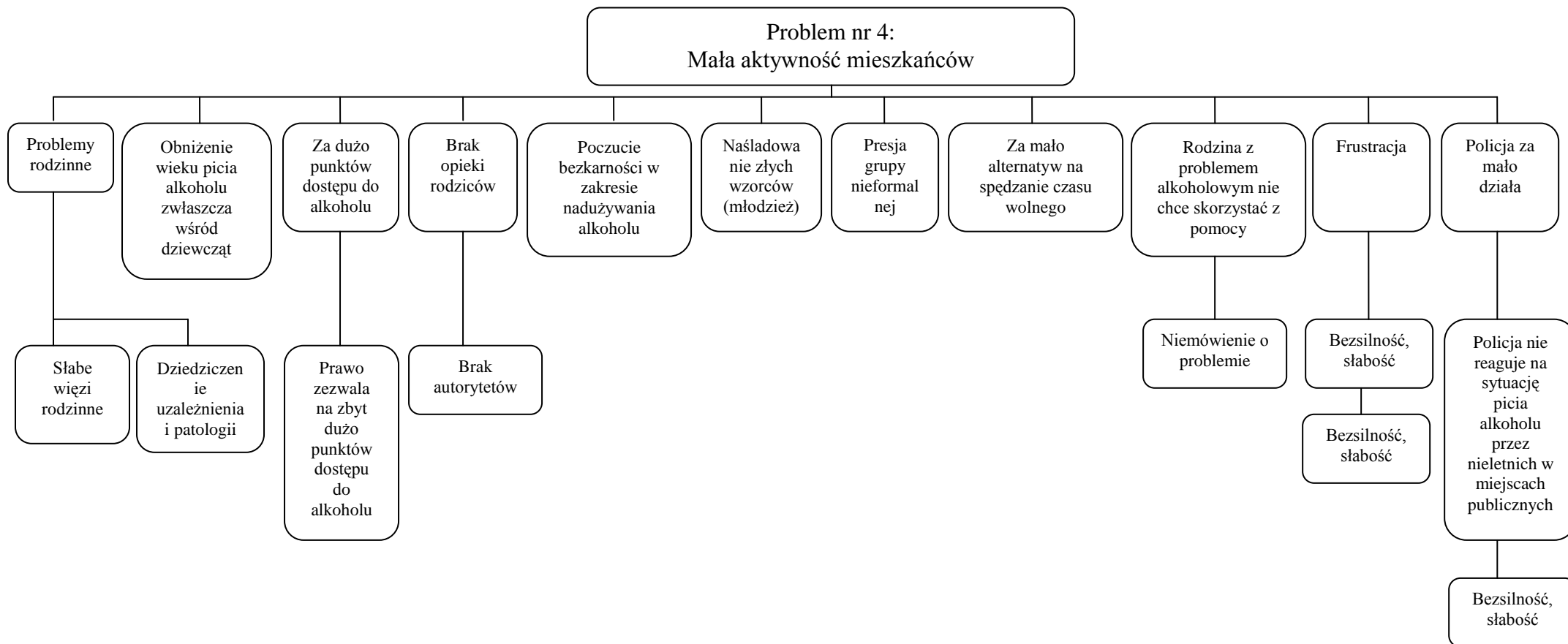
Schemat 3: Problem główny 2 i problemy szczegółowe

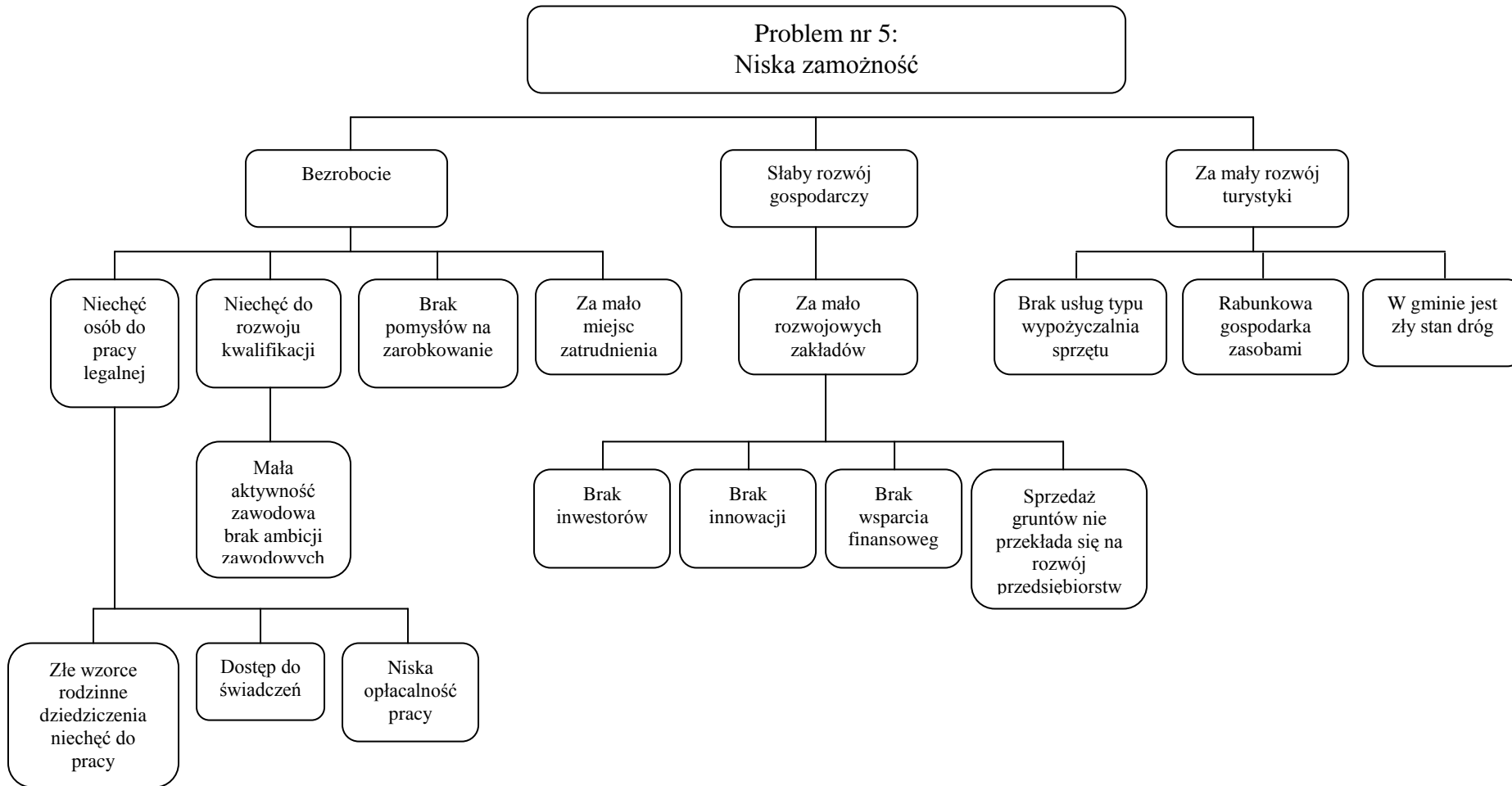
Schemat 4: Problem główny 3 i problemy szczegółowe

Schemat 5: Problem główny nr 4 i problemy szczegółowe

Schemat 6: Problem główny nr 5 i problemy szczegółowe

2.5. Kapitał społeczny gminy

2.5.1. Inwentaryzacja mocnych stron gminy.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

Instytucją oferującą pomoc i wsparcie w gminie jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, m.in. koordynuje rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.

Ośrodek zatrudnia łącznie 4 pracowników: 1 kierownika, 2 pracowników socjalnych oraz aspiranta pracy socjalnej ds. świadczeń rodzinnych. Zatrudniana jest również opiekunka do świadczenia usług opiekuńczych w domach podopiecznych. Wszyscy zatrudnieni w GOPS pracownicy posiadają wykształcenie kierunkowe, z tym, że kierownik ma wyższe wykształcenie z zakresu organizacji pomocy społecznej, natomiast pracownicy socjalni mają wykształcenie wyższe i średnie średnie kierunkowe.

Kadra bierze udział w licznych szkoleniach i konferencjach dotyczących m.in. stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego w załatwianiu spraw z zakresu pomocy społecznej, prawa zamówień publicznych, współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi, nowelizacji ustawy o pomocy społecznej, integracji społecznej i zawodowej, przeciwdziałania alkoholizmowi, pracy terapeutycznej z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin oraz pomocy społecznej w systemie polityki społecznej. Jak wykazano wcześniej na terenie gminy Pozezdrze działają stowarzyszenia i grupy nieformalne. Wiele instytucji pomocowych ma zasięg powiatowy i umiejscowionych jest w Węgorzewie lub w Giżycku. Działają one i współpracują ze sobą na podstawie ustaw i różnego rodzaju zarządzeń, statutów i regulaminów.

W ramach zbadanych problemów społecznych gminy Pozezdrze wyodrębniono następujące mocne strony:

1. Mała aktywność mieszkańców, brak zaangażowania w życie gminy.

mocne strony
<ul style="list-style-type: none">
• na terenie gminy pojawiły się stowarzyszenia, grupy nieformalne, które chcą aktywnie uczestniczyć w pracy na rzecz społeczności lokalnej,

- mieszkańcy widzą potrzebę aktywizacji społeczności i dialogu z instytucjami gminnymi,
- uczestniczą w organizowanych przez instytucje imprezach o charakterze lokalnym ,
- zwiększa się ilość działań na rzecz środowiska lokalnego

2. Problemy wychowawcze z dziećmi.

mocne strony

- prowadzone są zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań,
- instytucje zajmujące się problematyką dzieci i młodzieży współpracują ze sobą
- szkoły prowadzą zaplanowane działania na rzecz rozwiązywania problemów wychowawczych
- gmina posiada wyspecjalizowaną kadre pracowników pomocy społecznej oraz pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- pracownicy prowadzą działania socjalne z rodziną.

3. Problem uzależnień i przemocy

mocne strony

- kadra jest dobrze przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi,
- środki pochodzące z zezwoleń są prawidłowo wykorzystywane,
- istnieją organizacje pozarządowe zajmujące się osobami uzależnionymi,
- władze lokalne i regionalne współpracują z organizacjami pozarządowymi w obszarze uzależnień,
- istnieje dobry przepływ informacji oraz wymiana doświadczeń między tymi organizacjami,
- stan zatrudnienia w lecznictwie jest wystarczający.

4. Utrudnienie funkcjonowania w życiu społecznym osób niepełnosprawnych i starszych.

mocne strony

- istnienie PCPR sprzyja rozwiązywaniu problemów niepełnosprawności.
- zmniejsza się liczba osób oczekujących na umieszczenie w DPS.

5. Niska zamożność. Bezrobocie.

mocne strony

- wzrasta znaczenie wykształcenia jako wartości,

- pracownicy ośrodków pomocy społecznej są przygotowani do pracy z osobami bezrobotnymi.

2.5.2 Pożądany poziom integracji społecznej w gminie Pozezdrze

Poziom integracji społecznej w gminie można zdiagnozować na podstawie następujących pytań z ankiety rozdanej mieszkańcom:

1 Uczestniczymy w różnych spotkaniach - (Tak 40, NIE 61)

2 Chodzimy na zabawy taneczne - (Tak 85, Nie 25)

3 Biorę udział w spotkaniach z wójtem - (Tak 7, Nie 0), z sołtysem (Tak 9, Nie 0) natomiast aż 98 ankietowanych zgłosiło taką potrzebę.

Powyższe odpowiedzi świadczą o średniej integracji ankietowanych z życiem gminnym i dość dużą chęć integracji. Niski poziom integracji obrazują odpowiedzi poniżej:

1) 41 osób na 147 ankietowanych odpowiedziało, że chodzi na koncerty i występy, 54 , że nie

2) 9 osób uczestniczy w wycieczkach i rajdach organizowanych dla gminy, a 81 osób nie.

Jednak tłumaczyć to można niskim zainteresowaniem mieszkańców tego typu imprezami lub ich brakiem w gminie.

Ankietowani podali również różne propozycje na zorganizowanie czasu wolnego:

- 25 osób zaproponowało zorganizowanie więcej imprez towarzyskich, a 26 zmodernizowanie plaży nad jeziorem. Zgłaszane były również: budowa tras rowerowych, zorganizowanie spotkań rozwiązujących problemy, budowa miejsc sportowych i koncertowych.
- 67 osób zadeklarowało chęć uczestnictwa w realizacji w/w propozycji.

Znaczące jest zatem zainteresowanie mieszkańców rozwojem gminy w sferze rekreacyjno-rozrywkowej i społecznej. Rzeczywistość gminna pokazuje jednak małą frekwencję w wyborach i mały udział mieszkańców w spotkaniach wiejskich. Niewiele tworzy się stowarzyszeń i grup nieformalnych.

Analiza poziomu istniejącej integracji społecznej odbyła się także na warsztacie B. W trakcie spotkania każdy z uczestników pisał na karteczce numer od 1 do 6, jak ocenia poziom integracji społecznej w gminie.

Wyniki przedstawia tabela poniżej.

Tabela 22 Ocena poziomu integracji społecznej wg uczestniczących na warsztacie B

	Więzi pomiędzy mieszkańcami są luźne, społeczność charakteryzuje wysoki poziom obojętności społecznej	Mieszkańcy w małym stopniu identyfikują się ze społecznością i jej sprawami, brak zaangażowania społecznego mieszkańców	Występują słabe więzi między mieszkańcami, występują nieliczne przejawy wzajemnej pomocy i wspólnych działań	Występują pozytywne więzi między mieszkańcami, podejmowane są wspólne działania w zakresie spraw społecznych	Występują liczne przejawy samopomocy, społeczność jest zintegrowana, a mieszkańcy identyfikują się ze społecznością	Społeczność jest mocno zintegrowana, współdziała ze sobą, występują bardzo częste wspólne działania, mieszkańcy mocno identyfikują się ze społecznością
Skala	1	2	3	4	5	6
Głosy w procentach	7,7%	23%	61,6%	7,7%	0%	0%
Poziom integracji społecznej (średnia ocen)	2,17					

Poziom integracji społecznej w gminie Pozezdrze jest mały i wynosi 2,17.

3. KIERUNKI ROZWOJU GMINY.

3.1 Wizja

3.1.1. Wizja rozwoju gminy w perspektywie czasowej (10-15 lat)

Gmina Pozezdrze jest dobrze rozwijającą się gminą rolniczo-turystyczną, przyjazną dla mieszkańców , inwestorów i gości.

Dzięki korzystnemu położeniu geograficznemu oraz wykorzystywaniu walorów przyrodniczych, teren gminy jest atrakcyjny turystycznie. Wspomnieć tu należy o dość licznych jeziorach, rzece Sapinie, lasach okolicy Przerwanek z mikroklimatem sanatoryjnym, do ciekawych miejsc należą również Wzgórza Piłackie, oraz bunkry kwatery Himlera, przyciągające zwolenników spokojnego wypoczynku na świeżym powietrzu, ale także inwestorów. Mieszkańcy starają się wykorzystywać walory przyrodnicze gminy, rośnie zainteresowanie agroturystyką.

Niewątpliwą zaletą gminy jest położenie na trasie dwóch znanych szeroko w kraju i poza granicami, miejscowości turystycznych, mianowicie Giżycka, Węgorzewa. Wspomnieć należy także o chętnie odwiedzanym przez turystów pobliskim Sztynorcie, do którego prowadzi droga Pozezdrze-Harsz, inwestowanie również na tej trasie powoduje, rozwój gminy, powstawanie nowych miejsc pracy, źródło utrzymania mieszkańców. Bliskość granicy państwa daje dodatkowe możliwości, służące rozwojowi gminy. Podróżom służą, modernizowane drogi krajowe, powiatowe, gminne. Niewątpliwie propagowaniu gminy, służą duże, prężnie rozwijające się Ośrodki Wczasowe w Stręgielku (Międzyszkolny Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny), w Pieczarkach (Ośrodek Pałacu Młodoży), w Harszu (Ośrodek Jastrzębie), w Przerwankach (Świerkowa Skarpa), również w Przerwankach (Stanica Harcerska), oraz pensjonaty prywatne, mające, często stałych bywalców, zauroczonych pięknem terenu gminy.

Mieszkańcy gminy są ludźmi otwartymi na innowacje, integrują się z osobami niepełnosprawnymi oraz zagrożonymi wykluczeniem, społeczeństwo rozumie przywrócenie do udziału w życiu gminy, osób starszych.

Dbłość władz gminnych o infrastrukturę, o porządek, powoduje zmianę nastawienia mieszkańców gminy do władz ale również zachęca do poprawy wizerunku swoich miejscowości, domów i posesji. Mieszkańcy służą pomocą sąsiadom, chętnie uczestniczą w życiu społecznym, podnoszą swoje kwalifikacje, młodzież kształci się, rozumiejąc, że od tego zależy poziom życia ich rodzin w przyszłości.

Mieszkańcy mają dostęp do imprez rekreacyjno-integracyjnych, mają dostęp do informacji, kultury

i sportu. Propagowanie szeroko pojętej oświaty zdrowotnej, dostęp do specjalistów, lekarzy ale również terapeutów, psychologów, dietetyków, powoduje poprawę stanu zdrowia i sprawności mieszkańców. Wzrasta aktywność zawodowa, otwierane są działalności usługowe, osoby starsze, niepełnosprawne, czują się potrzebne.

Dynamicznie rozwija się rolnictwo, przedsiębiorczość mieszkańców, powstają nowe miejsca pracy. Wzrost poczucia bezpieczeństwa powoduje, że wieczorami ludzie spacerują, młodzież spotyka się pobawić i miło spędzić czas. Następują przemiany w osobowościach mieszkańców. Ci, którzy dotychczas stali z boku, krytykowali zaczynają uczestniczyć w imprezach, zaczynają funkcjonować w społeczności.

Gmina Pozezdrze rozwija się prężnie, warto tu inwestować, warto korzystać z przychylnych rozwojowi władz, których ważny jest każdy mieszkaniec i jego problemy. Władze gminne wspierają rozwój przedsiębiorstw. Zauważalne jest efektywne wykorzystanie środków unijnych.

Poprawa warunków bytowych powoduje, iż młodzież postanawia osiedlać się tu, zakładają rodziny budują domy. Wszyscy są dumni z zamieszkiwania w gminie Pozezdrze.

3.2. CELE

W wyniku prac warsztatowych i analiz strategicznych wyodrębniono na podstawie problemów społecznych zdefiniowano cel strategiczny, odpowiadające jemu cele główne i operacyjne (szczegółowe).

Cel strategiczny to:

Aktywna i zintegrowana społeczność, a rodziny prawidłowo funkcjonujące

3.2.1.Cele główne

Cele główne to:

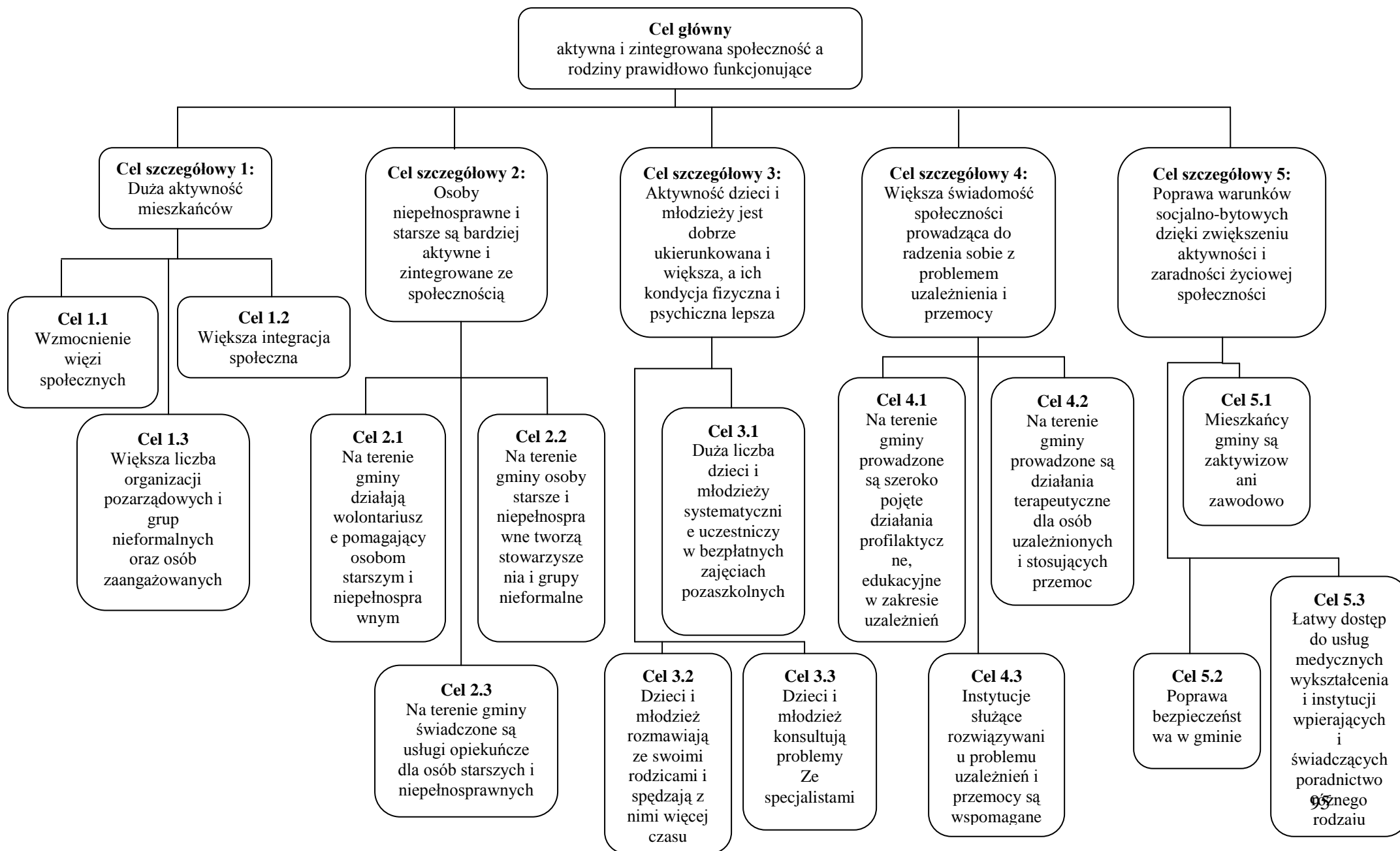
1. Duża aktywność mieszkańców
2. Osoby niepełnosprawne i starsze są bardziej aktywne i zintegrowane ze społecznością
3. Aktywność dzieci i młodzież jest dobrze ukierunkowana i większa, a ich kondycja psychiczna i fizyczna lepsza
4. Większa świadomość społeczności prowadząca do radzenia sobie z problemem uzależnień i przemocy
5. Poprawa warunków socjalno-bytowych dzięki zwiększeniu aktywności i zaradności

życiowej społeczności

3.2.2. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe przedstawia poniższy schemat (układ hierarchiczny celów).

Schemat nr 7: Cel główny i cele szczegółowe

3.3. Działania w zakresie osiągnięcia celów szczegółowych

Osiągnięcie zamierzonych celów szczegółowych wymaga dużego nakładu pracy wielu instytucji, organizacji pozarządowych i ludzi, jest długoterminowe i wymaga nakładów pieniężnych. Działania podejmowane dla osiągnięcia wymienionych powyżej celów szczegółowych zamieszcza poniższa tabela.

Cel główny 1. Duża aktywność społeczeństwa

Tabela 23 Działania w zakresie osiągania celów szczegółowych

Cel szczegółowy 1.1: Wzmocnione więzi społeczne						
Działanie	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Wartość w roku 2007
1.1.1. Powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych	Gmina, organizacje pozarządowe,	Gmina, GOPS,GOK, organizacje pozarządowe parafie mieszkańcy,	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne i inne	Działanie różnych organizacji pozarządowych, wzrost aktywności społeczeństwa	Liczba organizacji pozarządowych	4
1.1.2. Pobudzanie oddolnych inicjatyw społecznych	Gmina, organizacje pozarządowe,	Gmina, GOPS,GOK, organizacje pozarządowe, sołectwa	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne	Wzrost zaangażowania mieszkańców w sprawy Gminy	Liczba konsultacji społecznych, liczba liderów społecznych Liczba grup nieformalnych	2 10 4
1.1.3. Tworzenie grup samopomocowych	Gmina, organizacje pozarządowe,	Gmina, organizacje pozarządowe, mieszkańcy, grupy nieformalne	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne	Wzrost więzi społecznych, powstanie grup samopomocowych,	Liczba grup samopomocowych	0
Cel szczegółowy 1.2: Wzrost integracji społecznej						
Działanie	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Wartość w roku 2007
1.2.1.	Gmina,	Gmina,	PPWOW,	Wzrost więzi	Liczba	0

Organizowanie turniejów wiedzy o gminie	GOK,	GOK, szkoły	ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne	i integracji społecznej, zapoznanie mieszkańców z historią gminy	zorganizowanych turniejów Liczba uczestników	0
1.2.2. Organizacja imprez rekreacyjno-integracyjnych dla mieszkańców w miejscu i poza miejscem zamieszkania	Gmina, GOK,	Gmina, GOK, organizacje pozarządowe i inne	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne i inne	Wzrost atrakcyjności gminy, wzrost integracji i aktywności społecznej gminy, pożyteczna forma spędzania czasu wolnego rodzin	Liczba zorganizowanych imprez Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników	2 2 b.d.
1.2.3. Pozyskiwanie i szkolenie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności	Gmina, GOPS, GOK,	Gmina, GOPS, GOK, organizacje pozarządowe i inne, parafie	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne i inne	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	Liczba liderów społecznych Liczba zrealizowanych projektów	10 b.d.
Cel szczegółowy 1.3 Większa liczba stowarzyszeń i grup nieformalnych działających aktywnie na terenie gminy						
Działanie	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Wartość w roku 2007
1.3.1. Promocja istniejących grup nieformalnych i stowarzyszeń	Gmina, organizacje pozarządowe,	Gmina, Szkoły, GOPS, GOK, organizacje pozarządowe i inne	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców gminy, powstanie nowych stowarzyszeń i grup nieformalnych	Liczba grup nieformalnych i stowarzyszeń Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników	6 b.d. 80
1.3.2. Pozyskiwanie i przygotowanie	Gmina,	Gmina, GOPS, GOK, organizacje	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE	Wzrost aktywności społecznej	Liczba liderów społecznych	10

liderów społecznych i animatorów aktywizujących mieszkańców do zawierania stowarzyszeń i grup nieformalnych		pozarządowe parafie i inne	KIE, środki własne	gminy, powstanie stowarzyszeń i grup nieformalnych	h i animatorów Liczba zrealizowanych projektów	b.d.
1.3.3. Organizowanie szkoleń dla istniejących stowarzyszeń i grup nieformalnych oraz osób chcących zawrzeć lub prowadzących tego typu organizację	Gmina, organizacje pozarządowe,	Gmina, GOPS, GOK, organizacje pozarządowe Szkoły, PUP	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne	Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie zawierania stowarzyszeń i grup nieformalnych,	Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba stowarzyszeń Liczba uczestników	0 2 b.d.

Cel główny 2. Osoby starsze i niepełnosprawne

Cel szczegółowy 2.1: Na terenie gminy działają wolontariusze pomagający osobom starszym i niepełnosprawnym						
Działanie	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	wskaźniki	Wartość w roku 2007
2.1.1. Budowanie wolontariatu młodzieży poprzez promocję idei wolontariatu w środowisku lokalnym i pomocy osobom potrzebującym	Gmina, GOPS,	Gmina, GOPS, organizacje pozarządowe, parafia	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne, sponsorzy, środki pomocowe UE	Powstawanie wolontariatu wśród młodzieży, zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych	Liczba wolontariuszy Liczba zrealizowanych projektów	0 0
2.1.2. Szkolenia dotyczące idei wolontariatu i pracy w środowisku osób potrzebujących	Gmina, GOPS,	Gmina, GOPS, organizacje pozarządowe, parafia	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne i inne	Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie niesienia pomocy	Liczba szkoleń dla wolontariuszy Liczba uczestników	0 0

wsparcia						
Cel szczegółowy 2.2: Na terenie gminy osoby starsze i niepełnosprawne tworzą stowarzyszenia i grupy nieformalne oraz integrują się.						
Działanie	Odpowie dzialny	Realizato rzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	wskaźniki	Wartość w roku 2007
2.2.1. Pozyskiwanie i przygotowanie liderów społecznych w celu aktywizowania starszych i niepełnosprawnych	Gmina, GOPS,	Gmina, GOPS, GOK, organizacje pozarząd owe, szkoły	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Wzrost aktywności wśród ludzi starszych i niepełnospra wnych	Liczba liderów społecznych aktywizujący ch osoby starsze i niepełnospra wne	0
2.2.2. Organizowanie imprez integracyjnych z udziałem osób starszych i niepełnosprawnych	Gmina, GOK,	Gmina, GOK, organizator pozarząd owe, GOPS	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Wzrost integracji społecznej osób starszych i niepełnospra wnych	Liczba zorganizowa nych imprez Liczba zrealizowany ch projektów Liczba uczestników	0 0 0
2.2.3. Organizowanie szkoleń nt. działalności stowarzyszeń	Gmina,	Gmina, GOPS, GOK, organizacje pozarząd owe, parafie, szkoły,	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Wzrost świadomości ludzi starszych i niepełnospra wnych w zakresie tworzenia stowarzyszeń	Liczba zorganizowa nych szkoleń nt. zawiazywani a działalności stowarzyszeń dla osób starszych i niepełnospra wnych Liczba uczestników	0 0
Cel szczegółowy 2.3. Na terenie gminy świadczone są usługi opiekuńcze i samopomocowe dla osób starszych i niepełnosprawnych						
Działanie	Odpowie dzialny	Realizato rzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	wskaźniki	Wartość w roku 2007
2.3.1. Rozwój usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	Gmina, GOPS	Gmina, GOPS, organizacje pozarząd owe, wolontari usze	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Poprawa jakości świadczonych usług opiekuńczy ch w miejscu zamieszkania	Liczba osób starszych i niepełnospra wnych korzystający ch z pomocy w formie usług	3

					opiekuńczych	
2.3.2. Organizowanie gminnych świetlic i klubów środowiskowych	Gmina,	Gmina, GOPS, GOK, organizacje pozarządowe,	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Wzrost integracji i więzi społecznych oraz aktywności ludzi starszych i niepełnosprawnych,	Liczba powstałych i prowadzonych gminnych świetlic i klubów środowiskowych Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników	0 b.d. b.d.

Cel główny 3. Aktywność dzieci i młodzieży

Cel szczegółowy 3.1: Duża liczba dzieci i młodzieży systematycznie uczestniczy w bezpłatnych zajęciach pozaszkolnych i imprezach integracyjno-rekreacyjnych						
Działanie	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	wskaźniki	Wartość w roku 2007
3.1.1. Organizowanie różnorodnych zajęć pozaszkolnych	szkoły	Gmina, szkoły	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki ministerstwa	Wzrost aktywności dzieci i młodzieży, pożyteczne zagospodarowanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież, nabywanie i poprawa umiejętności i wiedzy dzieci i młodzieży, powstanie zajęć i kół zainteresowań	Liczba zorganizowanych zajęć pozaszkolnych Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników	8 b.d. b.d.
3.1.2. Promowanie i wspieranie istniejących kół zainteresowań oraz tworzenie nowych,	istniejące koła zainteresowań	Gmina, szkoły	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki ministerstwa	Wzrost aktywności dzieci i młodzieży, zagospodarowanie czasu wolnego,	Liczba powstałych kół zainteresowań Liczba uczestników	8 303

alternatywnych grup				powstawanie kół zainteresowań oraz grup nieformalnych		
3.1.3. Usługi opiekuńcze świadczone dla dzieci młodszych	Gmina, szkoły	Gmina, szkoły	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki ministerstwa	Powstanie Akademii Małolata,	Liczba powstałych placówek świadczących usługi opiekuńcze	0

Cel szczegółowy 3.2. Dzieci i młodzież rozmawiają ze swoimi rodzicami i spędzają z nimi więcej czasu

Działanie	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	wskaźniki	Wartość w roku 2007
3.2.1. Usługi edukacyjne-wspieranie rodziny i promocja prawidłowego modelu jej funkcjonowania	GOK, szkoły	Gmina, GOK, szkoły	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Wzrost świadomości wśród rodzin nt. prawidłowego modelu funkcjonowania rodziny	Liczba przeprowadzonych specjalistycznych konsultacji: socjalnych, psychologicznych, terapeutycznych	Tylko poradnictwo socjalne w ramach przeprowadzanych wizyt pracownika socjalnego
3.2.2. Usługi integracyjno-rekreacyjne – organizowanie festynów i zawodów sportowych oraz organizowanie wspólnych wyjazdów rodziców i ich dzieci	Gmina, GOK,	Gmina, GOK, szkoły	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Poprawa więzi rodzinnych, zagospodarowanie czasu wolnego rodzin, promowanie aktywnego wypoczynku rodzin	Liczba zorganizowanych wyjazdów, festynów i zawodów sportowych dla dzieci i ich rodziców Liczba zrealizowanych projektów	Jedne zawody sportowe 0

Cel szczegółowy 3.3. Dzieci i młodzież konsultuje problemy ze specjalistami

Działanie	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	wskaźniki	Wartość w roku 2007
3.3.1. Organizowanie świetlicy	Gmina,	Gmina, GOPS, Szkoły	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI	Powstanie i prowadzenie świetlicy	Liczba powstałych i prowadzonych	0

socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży sprawiających problemy wychowawcze			E, środki własne	socjoterapeutycznej, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży sprawiającej problemy wychowawcze	h świetlic socjoterapeutycznych Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników	0 0
3.3.2. Świadczenie poradnictwa rodzinnego	Gmina,	Gmina, GOPS, GKOK, organizacje pozarządowe, mieszkańcy	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Pomoc specjalistyczna na rodzinom, rozwiązywanie konfliktów rodzinnych	liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego	0

Cel główny 4. Problem uzależnień i przemocy

Cel szczegółowy 4.1. Na terenie gminy prowadzone są szeroko pojęte działania profilaktyczne, edukacyjne w zakresie uzależnień						
Działanie	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Wartość w roku 2007
4.1.1. Wspieranie finansowe i rzeczowe rodziny	GOPS,	Gmina, GOPS, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Poprawa jakości życia mieszkańców w w trudnej sytuacji życiowej	Liczba udzielonych świadczeń Wysokość udzielonych świadczeń z GOPS	192 osoby z Caritas 492 świadczenia pieniężne
4.1.2. Organizowanie festynów i kampanii promujących prawidłowy model funkcjonowania rodziny	Gmina,	Gmina, GOPS, GOK, GKRPA, kuratorzy, Policja	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Promowanie życia rodzinnego bez uzależnień, wzrost więzi rodzinnych	Liczba zorganizowanych festynów promujących prawidłowy model funkcjonowania rodziny Liczba	0 0

					zrealizowanych projektów Liczba uczestników	0
4.1.3. Prowadzenie działalności edukacyjnej w środowiskach alkoholowych i przemocowych	Gmina, GKRPA,	Gmina, GKRPA, GOPS, stowarzyszenie, parafie, grupy nieformalne, liderzy	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne	Wzrost świadomości w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie	Liczba udzielonych porad w zakresie uzależnień i przemocy Liczba zrealizowanych projektów	20 b.d

Cel szczegółowy 4.2. Na terenie gminy prowadzone są działania terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz stosujących przemoc

Działania	odpowiedzialny	realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	wskaźniki	Wartość w roku 2007
4.2.1. Organizowanie spotkań warsztatowych z terapeutą uzależnień i psychologiem	Gmina, GKRPA,	Gmina, GKRPA, GOPS, kuratorzy, Policja	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne	Poprawa dostępu do usług terapeutycznych i psychologicznych, osoby uzależnione i stosujące przemoc leczą się	Liczba zorganizowanych spotkań z terapeutą uzależnień i psychologiem Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników	20 spotkań z terapeutą uzależnień b.d. b.d
4.2.2. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie	GOPS,	Gmina, GOPS, GKRPA, PCPR, Policja Poradnia Terapii Uzależnień	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne	Poprawa współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie	Liczba nawiązywanych kontaktów Liczba zrealizowanych projektów	b.d b.d.

Cel szczegółowy 4.3. Na terenie gminy instytucje służące rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy są wspomagane

Działanie	odpowiedzialny	realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	wskaźniki	Wartość w roku 2007
4.3.1. Prowadzenie świetlic środowiskowych na terenie gminy dla ofiar	Gmina, GOPS,	Gmina, GOPS, GKRPA Szkoły	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE, środki własne	Powstanie świetlic środowiskowych dla ofiar przemocy, poprawa	Liczba świetlic środowiskowych dla ofiar przemocy Liczba	0

przemocy				dostępu do pomocy dla ofiar przemocy	Niebieskich Kart Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników	4 0 0
4.3.2. Inicjowanie i wspieranie stowarzyszeń zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień	GOPS, GKRPA	Gmina, GOPS, GKRPA, organizacje pozarządowe, parafia	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Powstanie stowarzyszeń pomocowych dla uzależnionych oraz wzrost zainteresowania mieszkańców kwestią uzależnień	Liczba stowarzyszeń zajmujących się problemem alkoholowym	0
4.3.3. Tworzenie grup samopomocowych	Gmina, GOPS, GKRPA, uzależnieni	Gmina, GOPS, PCPR, istniejące na terenie powiatu grupy nieformalne AA	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne i inne	Działanie grupy AA na terenie gminy	Liczba powstałych grup AA Liczba uczestników	0 0

Cel główny 5. Poprawa warunków socjalno-bytowych

Cel szczegółowy 5.1. mieszkańcy gminy są zaktywizowani zawodowo						
				Oczekiwane rezultaty	wskaźniki	Wartość w roku 2007
Działanie	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródła finansowania			
5.1.1. Współpraca z PUP w zakresie przekazywania informacji o ofertach szkoleniach, realizowanych programach dla bezrobotnych w	PUP	Gmina, GOPS, PUP	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Aktywizacja zawodowa mieszkańców, współpraca z PUP	Liczba przekazanych ofert pracy i szkoleniowych	b.d

szczegółności długotrwałe						
5.1.2. Promowanie i propagowanie wolontariatu jako pomostu łączącego zdobytą wiedzę z przyszłą pracą zawodową	Gmina, PUP	Gmina, GOPS,	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Aktywizacja zawodowa mieszkańców	Liczba wolontariuszy Liczba zrealizowanych projektów	0 0
5.1.3. Promowanie pracy w celu aktywizacji zawodowej, promowanie pracy jako sposobu zarabiania i dowartościowania	GOPS, PUP,	Gmina, GOPS, PUP, stowarzyszenia i grupy nieformalne	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	wzrost aktywności zawodowej	Liczba osób w wieku produkcyjnym, która podjęła pracę lub szkolenie (ogółem)	729
Cel szczegółowy 5.2. Na terenie gminy prowadzone są kursy i szkolenia						
Działania	odpowiedzialny	realizatorzy	Źródła finansowania			
				Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Wartość w roku 2007
5.2.1. Organizowanie kursów i szkoleń w zależności od potrzeb bezrobotnych mieszkańców i lokalnego rynku pracy	PUP,	Gmina, GOPS, PUP	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Wzrost liczby kursów i szkoleń dla bezrobotnych z tereny gminy adekwatne do lokalnego rynku pracy	Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach Liczba zrealizowanych szkoleń	b.d. b.d.
5.2.2. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się doszkalcaniem	Gmina,	Instytucje szkolące, Gmina, GOPS, PUP	PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKI E, środki własne	Na terenie gminy prowadzone są różnorodne szkolenia	Liczba przeprowadzonych kursów szkoleniowych Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników	6 b.d. b.d.
Cel szczegółowy 5.3. Na terenie gminy są instytucje i stowarzyszenia pomagające w rozwiązywaniu problemów finansowych i z zakresu zaradności życiowej						

Działanie	odpowiedzialny	realizatorzy	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Wartość w roku 2007
5.3.1. Wsparcie GOPS, świadczenie poradnictwa socjalnego	GOPS,	Gmina, GOPS, organizacje pozarządowe,	Środki własne, budżet gminy,	Pomoc rodzinie w sytuacji kryzysowej, wzrost świadomości w zakresie zaradności życiowej	Budżet GOPS przeznaczony na świadczenia dla rodzin Liczba udzielonych porad	470 045 170
5.3.2. Inicjowanie stowarzyszeń i innych grup nieformalnych, pomocowych działających na rzecz rodzin w trudnej sytuacji życiowej	Gmina,	Gmina, GOPS, liderzy społeczni, grupy nieformalne	PPWOW, środki własne	Powstanie stowarzyszeń pomocowych dla rodzin w trudnej sytuacji życiowej, wzrost świadomości mieszkańców nt. pomocy rodzinom biednym	Liczba stowarzyszeń i grup nieformalnych świadczących pomoc dla rodzin w trudnej sytuacji Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników	2 b.d. b.d.
5.3.3. Dożywianie dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i społeczną marginalizacją	GOPS,	Gmina, GOPS, szkoły	Środki rządowe, środki własne, PPWOW, ŚRODKI EUROPEJSKIE	Dożywianie dzieci potrzebujących	Liczba dzieci dożywianych Budżet na dożywianie (ogółem)	194 77 250 tyś.

Tabela 24 Harmonogram

Działania	Lata							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Cel operacyjny 1.1								
Działanie 1.1.1.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.1.2.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.1.3.		X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 1.2								

Działanie 1.2.1.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.2.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.2.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 1.3								
Działanie 1.3.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.3.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.3.3.		X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 2.1.								
Działanie 2.1.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 2.2								
Działanie 2.2.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.2.2.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.2.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 2.3.								
Działanie 2.3.1.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.3.2.		X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 3.1								
Działanie 3.1.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 3.1.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 3.1.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 3.2								
Działanie 3.2.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 3.2.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 3.3								
Działanie 3.3.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 3.3.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 4.1								
Działanie 4.1.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.1.2.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.1.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 4.2								
Działanie 4.2.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.2.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 4.3								
Działanie 4.3.1.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.3.2.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.3.3.		X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 5.1								
Działanie 5.1.1.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 5.1.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 5.2.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 5.2								
Działanie 5.2.1.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 5.2.2.		X	X	X	X	X	X	X

Cel operacyjny 5.3								
Działanie 5.3.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 5.3.2.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 5.3.3.	X	X	X	X	X	X	X	X

3.4 Hierarchia celów rozwoju

Biorąc pod uwagę wagę problemów społecznych oraz sposoby ich rozwiązywania ustalono następującą hierarchię celów:

1. Poprawa warunków socjalno-bytowych dzięki zwiększeniu aktywności i zaradności życiowej społeczności
2. Większa świadomość społeczności prowadząca do radzenia sobie z problemem uzależnienia i przemocy
3. Aktywność dzieci i młodzieży jest dobrze ukierunkowana i większa, a ich kondycja fizyczna i psychiczna lepsza
4. Osoby niepełnosprawne i starsze są bardziej aktywne i zintegrowane ze społecznością
5. Duża aktywność społeczeństwa

4. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pozezdrze zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych działających na polu polityki społecznej w gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki Unii Europejskiej.

Proces wdrożenia Strategii oparty jest na zasadach: jawności życia publicznego, odpowiedzialności personalnej za wykonanie zadań oraz wieloletniego planowania. Strategia będzie wdrażana przez wyznaczone do tego podmioty. Wdrażanie elementów Strategii jest procesem ciągłym. Obejmuje przyjęcie wszystkich założonych celów.

Należy podkreślić, że wdrażanie odbywać się będzie przy aktywnym udziale podmiotów samorządowych, pozarządowych, ale przede wszystkim samej społeczności, która najlepiej wie jakie są jej potrzeby i jak je najlepiej zaspokoić

4.1. Koordynacja realizacji strategii

Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem-Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ma to szczególne znaczenie w przypadku pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, gdzie preferowane będą działania na dużą skalę, rozwiązujące problemy zasadnicze dla społeczności lokalnej. Przy realizacji takich projektów niezbędne jest porozumienie i współpraca pomiędzy partnerami, określenie wspólnych koncepcji realizacyjnych i przygotowanie odpowiedniej dokumentacji. Do zadań związanych z koordynacją realizacji Strategii, będzie wyznaczony zespół, powołany zarządzeniem wójta po uchwaleniu Strategii, zwany Zespołem Wdrożeniowym. W skład zespołu wchodzić będą aktywne osoby istniejącego już Zespołu Roboczego i Zespołu Liderów, także osoby z organizacji pozarządowych.

4.2. Sposób i częstotliwość dokonywania oceny stopnia realizacji strategii

Zespół Wdrożeniowy będzie dokonywał oceny realizacji Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych czyli monitoringu. Monitoring jako stała i ciągła

obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, ma na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pozezdrze, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Zespół wdrożeniowy przygotowuje i przyjmuje do realizacji ściśle określony sposób badania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia jest realizowana poprzez konkretne projekty.

W celu monitoringu strategii, uchwalony dokument zostanie zamieszczony na stronie BIP Urzędu Gminy. Zostanie podany adres e-mail osoby upoważnionej do kontaktów w sprawie w/w dokumentu. Dzięki temu społeczność będzie mogła wypowiedzieć się na temat strategii i problemów społecznych. Zebrania sołeckie będą również miejscem poruszenia nurtujących mieszkańców problemów społecznych.

Zespół wdrożeniowy będzie spotykać się raz na pół roku w celu omówienia zrealizowanych działań określonych w Strategii oraz przedyskutowaniu uwag społeczności zebranych podczas zebrań wiejskich i w drodze internetowej.

4.3. Osoby dokonujące zmian w strategii

Aktualizacji Strategii będzie dokonywał Zespół Roboczy do spraw aktualizacji strategii powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Pozezdrze Nr 11/08 z dnia 31.03.2008r. Współpracować z Zespołem będą lokalni liderzy i społeczność gminy, którzy wyrażą chęć udziału w warsztatach dotyczących wypracowania aktualizacji Strategii. Aktualizacja będzie dokonywana raz na pół roku.

4.4. Wskaźniki monitorowania strategii

Wskaźnikami oceny monitorowania Strategii będą wskaźniki i zrealizowane działania określone w Strategii. Uzupełnianiem, czyli aktualizacją zajmie się zespół roboczy powołany zarządzeniem Wójta z dnia 31.03.2008r. Nr 11/08 na corocznych zebraniach.

4.5. Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pozezdrze jest powiązana z dokumentami wskazanymi w podrozdziale 2.2 niniejszej Strategii.

Spis wykresów

Wykres 1 Ludność w gminie Pozezdrze	21
Wykres 2 Wykształcenie w gminie Pozezdrze w 2002r.	22
Wykres 3 Status zawodowy mieszkańców gminy Pozezdrze.....	23
Wykres 4 Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2007 r.	36
Wykres 5 Wydatki na pomoc społeczną w latach 2002.....	37
Wykres 6 Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2002-2007.....	38
Wykres 7 Powody przyznania pomocy społecznej w 2007 r.....	40
Wykres 8 Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS w latach 2002-2007	43
Wykres 9 Problemy społeczne występujące na terenie szkół.....	53
Wykres 10 Bezrobotni w gminie a aktywni zawodowo – stan na dzień 31 grudnia 2007 r.	58
Wykres 11 Bezrobotni w gminie według wieku i płci – stan na dzień 31 grudnia 2007 r.	58
Wykres 12 Bezrobotni w gminie według wykształcenia i płci - stan na dzień 31 grudnia 2007 r.	59
Wykres 13 Bezrobotni w gminie według stażu pracy i płci – stan na dzień 31 grudnia 2004 r.	60
Wykres 14 Środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.....	64
Wykres 15 Źródło utrzymania osób badanych	66
Wykres 16 Stan cywilny osób badanych	67
Wykres 17 Dzietność rodzin badanych.....	67
Wykres 18 Wiek osób badanych.....	68
Wykres 19 Uczestniczymy w różnych spotkaniach na terenie gminy	69
Wykres 20 Spotkania są potrzebne (wójt, sołtys)	70
Wykres 21 Uczestniczę w spotkaniach na które mnie zapraszają z gminy	70
Wykres 22 Wiem jakie organizacje pozarządowe działają w naszej gminie i co robią.....	71
Wykres 23 Nie spotykamy się / mało się spotykamy z sąsiadami bo oni nie są tym zainteresowani	72
Wykres 24 Spotykamy się w grupach mieszkańców i dyskutujemy co trzeba zrobić aby rozwiązać określony problem.....	72
Wykres 25 Wspólnie z innymi mieszkańcami odnawiamy/dbamy o nasze wspólne dobro (np. przystanek, świetlica, plac zabaw, teren zieleni, boisko, kapliczka/krzyż, itp.).....	73
Wykres 26 Nasze dzieci mówiły, że ich koleżanki/koledzy palą papierosy.....	73
Wykres 27 Nasze dzieci mówiły, że ich koleżanki/koledzy piją alkohol	74
Wykres 28 Słyszałam/em o tym, że dzieci/młodzież mogą kupić w sklepie alkohol.....	74
Wykres 29 W moim otoczeniu widziałam/em osobę/osoby nadużywające alkoholu	75
Wykres 30 Słyszałem o tym że w naszej gminie można dostać narkotyki.....	75
Wykres 31 W moim otoczeniu widziała/em osoby bijące innych	76
Wykres 32 Dzieci chodzą na dodatkowe zajęcia w świetlicy wiejskiej lub innym miejscu	77
Wykres 33 Osoby starsze w naszej gminie nie są odizolowane od społeczeństwa	78
Wykres 34 Dla osób starszych oferowane są w gminie specjalne usługi	78
Wykres 35 Brałam/em udział w szkoleniach, ale nie pomogły mi w uzyskaniu pracy.....	79
Wykres 36 Nie mamy pracy (wszyscy lub ja/współmałżonek/partner/ka), bo w naszej gminie jest mało/brak firm, miejsc pracy	79

Spis tabel

Tabela 1 Warsztaty pracy nad Gminną Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych	14
Tabela 2 Liderzy społeczni	17
Tabela 3 Ludność w gminie Pozezdrze.....	20
Tabela 4 Wykształcenie w gminie Pozezdrze.....	22
Tabela 5 Status zawodowy.....	23
Tabela 6 Wyszczególnienie działalności gospodarczych na terenie gminy Pozezdrze	24
Tabela 7 Inne instytucje zajmujące się pomocą społeczną działające na terenie gminy i powiatu ...	31
Tabela 8 Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej.....	35
Tabela 9 Wydatki na zadania pomocy społecznej w latach 2002-2007	37
Tabela 10 Powody udzielania pomocy społecznej	40
Tabela 11 Wydatki na świadczenia rodzinne w gminie Pozezdrze	41
Tabela 12 Formy pomocy i świadczeń	42
Tabela 13 Organizacje pozarządowe, grupy nieformalne i kościelne działające na terenie gminy Pozezdrze	46
Tabela 14 Zasoby mieszkaniowe i podstawowe wskaźniki warunków mieszkaniowych w Gminie Pozezdrze	48
Tabela 15 Opieka nad dzieckiem i rodziną.....	51
Tabela 16 Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	52
Tabela 17 System opieki nad osobami niepełnosprawnymi gminy Pozezdrze	55
Tabela 18 Kategorie przestępstw	61
Tabela 19 Problem uzależnień w kontekście terapeuty uzależnień i GKRPA	63
Tabela 20 Źródło utrzymania osób badanych	65
Tabela 21 Zestawienie problemów społecznych	80
Tabela 22 Ocena poziomu integracji społecznej wg uczestniczących na warsztacie B	91
Tabela 23 Działania w zakresie osiągnięcia celów szczegółowych	96
Tabela 24 Harmonogram	106